

11.11.2019

Kokousaika 11.11.2019 16:00 - 16:54

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Vapaavuori, Jan	pormestari
Sinnemäki, Anni	apulaispormestari
	kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja
Sevander, Tomi	apulaispormestarin sijainen
	kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja
Hernberg, Kaisa	
Honkasalo, Veronika	
Koulumies, Terhi	
Raatikainen, Mika	
Rantala, Marcus	
Rydman, Wille	
Vesikansa, Sanna	apulaispormestari
Vuorjoki, Anna	
Yanar, Ozan	
Gebhard, Elisa	varajäsen
Hakola, Juha	varajäsen
Pajunen, Jenni	varajäsen

Muut

Kivekäs, Otso	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
Bogomoloff, Harry	kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
Arhinmäki, Paavo	kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
Sarvilinna, Sami	kansliapäällikkö
Aho, Mikko	kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Jolkkonen, Juha	sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Laitio, Tommi	kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Pohjolainen, Liisa	kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Gros, Nina	henkilöstöjohtaja

11.11.2019

	Kivelä, Liisa Peltonen, Antti Rinkineva, Marja-Leena	viestintäjohtaja vs. hallintojohtaja elinkeinojohtaja saapui 16:08, poissa: 746 - 747 § kaupunginlakimies
	Rope, Jenni Saxholm, Tuula Hopeakunnas, Maisa Björksten, Jenni Putkonen, Reetta	rahoitusjohtaja viestintäasiantuntija hallintoasiantuntija liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö asiantuntija saapui 16:05, poistui 16:18, läsnä: osa 748 §:ää
Puheenjohtaja		
	Jan Vapaavuori	pormestari 746 - 772 §
Esittelijät		
	Jan Vapaavuori	pormestari 746 §
	Sami Sarvilinna	kansliapäällikkö 747 - 765 §, 767 - 772 §
	Antti Peltonen	vs. hallintojohtaja 766 §
Pöytäkirjanpitäjä		
	Jenni Björksten	hallintoasiantuntija 746 - 772 §

11.11.2019

§	Asia	
746	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
747	Asia/2	V 27.11.2019, Sörnäisten Kalasataman (Nihti) asemakaava ja asemakaavan muuttaminen (nro 12576)
748	Asia/3	V 27.11.2019, Vantaan ratikan yleissuunnitelma ja toteuttamissuunnitelu
749	Asia/4	V 27.11.2019, Valtuutettu Nelli Ruotsalaisen aloite LHBTIQ-turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen saatavuuden ja turvallisuuden takaamiseksi
750	Asia/5	V 27.11.2019, Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite kaupunginvaltuuston kokousten tulkkauksesta viittomakielellä
751	Asia/6	V 27.11.2019, Valtuutettu Leo Straniuksen aloite ympäristölle haitallisten käytäntöjen selvittämisestä Helsingissä
752	Asia/7	V 27.11.2019, Valtuutettu Mauri Venemiehen aloite säännöllisistä sisäilmakyselyistä henkilöstölle ja asiakkaille
753	Asia/8	V 27.11.2019, Valtuutettu Petra Malinin aloite keinovalaistuksen säätelystä ja valosaasteen vähentämisestä
754	Asia/9	V 27.11.2019, Valtuutettu Jussi Niinistön aloite Maailman rauha -patsaan siirtämiseksi Hakaniemenrannasta Leninipuistoon
755	Asia/10	V 27.11.2019, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite Kontulan metroaseman graffitien valaisemisesta
756	Asia/11	V 27.11.2019, Valtuutettu Fatim Diarran aloite muovin keräysastioista Helsingin puistoihin
757	Asia/12	V 27.11.2019, Valtuutettu Kati Juvan aloite koristepensaiden ja puistopuiden kartoittamisesta ja nimeämisestä
758	Asia/13	V 27.11.2019, Valtuutettu Björn Månssonin aloite kumppanuudesta Ilmailumuseon kanssa
759	Asia/14	V 27.11.2019, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite toimenpideohjelmasta koulukiusaamisen kitkemiseen
760	Asia/15	V 27.11.2019, Valtuutettu Johanna Sydänmaan aloite pienten koululaisten iltahoidosta vuorotyöläisten lapsille
761	Asia/16	V 27.11.2019, Valtuutettu Johanna Laisaaren aloite nuorisopsykiatrian

11.11.2019

		sairaanhoidtajien palkkaamisesta yläkouluihin
762	Asia/17	V 27.11.2019. Valtuutettu Leo Straniuksen aloite avoimesta urheilupuistosta Töölönlahden kulttuurikäytävän jatkeeksi
763	Asia/18	V 27.11.2019, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite siirrettävästä tapahtumalavasta kaupunginosayhdistysten käyttöön
764	Asia/19	V 27.11.2019, Valtuutettu Leo Straniuksen aloite vegaaniruokavaihtoehtojen lisäämisestä leikkipuistoruokailussa
765	Asia/20	V 27.11.2019, Valtuutettu Matias Pajulan aloite vakituisten läsnäolo- ja puheoikeuden antamisesta nuorisoneuvoston edustajalle kaupunginvaltuuston kokouksissa
766	Asia/21	Tasa-arvotoimikunnan varajäsenen valinta
767	Asia/22	Päiväkoti Honkasuon uudisrakennuksen hankesuunnitelma
768	Asia/23	Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite kuivan maan matonpesupisteestä Vuosaareen
769	Asia/24	Valtuutettu Katju Aron toivomusponsi Helsingin oman samapalkkaussuohjelman laatimiseksi
770	Asia/25	Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta
771	Asia/26	Kaupunginvaltuuston 6.11.2019 tekemien päätösten täytäntöönpano
772	Asia/27	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

§ 746

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Terhi Koulumiehen ja Elisa Gebhardin sekä varatarkastajiksi Veronika Honkasalon ja Kaisa Hernbergin.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti puheenjohtajan ehdotuksesta valita pöytäkirjantarkastajaksi Nasima Razmyarin sijasta Elisa Gebhardin.

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Terhi Koulumiehen ja Nasima Razmyarin sekä varatarkastajiksi Veronika Honkasalon ja Kaisa Hernbergin.

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

11.11.2019

Asia/2

§ 747

V 27.11.2019, Sörnäisten Kalasataman (Nihti) asemakaava ja asemakaavan muuttaminen (nro 12576)

HEL 2017-009930 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 10. kaupunginosan (Sörnäinen, Hanasaari, Vilhonvuori) katu- ja vesialueen asemakaavan ja 10. kaupunginosan (Sörnäinen, Sompasaari, Hanasaari, Vilhonvuori) satama-, vesi- ja katualueen asemakaavan muutoksen 9.4.2019 päivätyn ja 22.10.2019 muutetun piirustuksen nro 12576 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein. Muodostuvat uudet korttelit 10667-10680.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaava- ja asemakaavan muutoksen nro 12576 kartta, päivätty 9.4.2019, muutettu 22.10.2019
- 2 Asemakaava- ja asemakaavan muutoksen nro 12576 selostus, päivätty 9.4.2019, muutettu 22.10.2019, päivitetty Kylk:n 22.10.2019 päätöksen mukaiseksi
- 3 Liikennesuunnitelma (piirustus nro 6925/ 9.4.2019)
- 4 Osa päätöshistoriaa
- 5 Vuorovaikutusraportti 9.4.2019, täydennetty 22.10.2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Liite 1
Liite 2
Liite 3

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

11.11.2019

Liite 4

Liite 5

Helen Oy
Helen Sähköverkko Oy
Helsingin Satama Oy
Helsingin seudun lii-
kenne -kuntayhtymä
Helsingin seudun ym-
päristöpalvelut -kun-
tayhtymä

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Asemakaava ja asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Nihtiä, joka sijaitsee Sörnäisten kaupunginosan merenranta-alueen eli Kalasataman projektialueen eteläkärjessä, sekä sitä ympäröiviä vesialueita. Kaavaratkaisu mahdollistaa uuden asuinalueen rakentamisen merelliseen ympäristöön noin 3 000 asukkaalle. Tavoitteena on rakentaa vetovoimainen, kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen ja vahvan identiteetin omaava, toiminnoiltaan monipuolinen asuinalue. Kaupunkirakenne umpikortteleineen suunnitellaan tiiviiksi ja kantakaupunkimaiseksi. Kuusikerroksiset korttelit kytkeytyvät mittakaavaltaan Helsingin ydinkeskustaan. Nihdin siluettia leimaavat kuusikerroksisten korttelien yläpuolelle nousevat 12-19 kerrosta korkeat asuintornit. Mittasuhteiltaan solakat tornit antavat Nihdille tunnistettavan kaupunkikuvallisen identiteetin.

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Alueelle on suunniteltu kymmenen asuntokorttelia, hotellikortteli, ravintolakortteli, kaksi vesialueen korttelia liike-, toimisto- ja ravintolalaivoille, päiväkotia ja pienvenesatama. Lisäksi alueelle on suunniteltu Nihdin Merihakaan ja Hanasaareen yhdistävä Merihaansilta, josta haarautuu Hiilisatamansilta. Alueen läpi kulkee Laajasalon Kruunuvuorenrannan kantakaupunkiin liittyvien Kruunusiltojen raitiotieyhteys ja pyöräilijöille ja jalankulkijoille tarkoitettu väylä eli baana. Nihdissä on myös Kalasataman raitiotien päätepysäkki. Nihdin rannat on suunniteltu kaupunkikuvaltaan korkeatasoisina ja toiminnoiltaan monipuolisina virkistys- ja ulkoilualueina.

Uutta asuntokerrosalaa kaavassa on yhteensä 124 050 k-m², hotelli- ja liiketilojen kerrosalaa 10 800 k-m² ja yleisten rakennusten kerrosalaa 1 500 k-m². Asuintonttien keskimääräinen tehokkuusluku on $e = 2,57$.

Kaava-alueen aluetehokkuus ympäröivät vesialueet huomioiden on $e = 0,5$.

Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma (piirustus nro 6925), jonka mukaan alueella liikkuminen perustuu turvallisiin ja sujuviin jalankulku- ja pyöräily-yhteyksiin ja raitiotieliikenteeseen moottoriajoneuvoliikenteen lisäksi. Nihtiin saavutaan pohjoisesta Sompasaa- ren itä- ja länsireunoja pitkin sekä siltayhteyksien kautta idästä ja lännestä. Alueella ei ole läpiajoliikennettä, joten liikennemäärät ovat melko vähäisiä, mikä mahdollistaa eteläkärjen ranta-alueiden toteuttamisen korkeatasoisena rantapromenadina. Alueen rakentaminen vahvistaa kantakaupungin ja ydinkeskustan sekä Kalasataman asemaa alue- ja yhdyskuntarakenteessa. Kalasatama yhdistyy Nihtin ja rakennettavien siltojen kautta osaksi kantakaupunkia.

Kaavassa on esitetty asukkaille pyöräpaikkoja AK- eli asuinkerrostalo- jen korttelialueilla mitoituksella 1/30 k-m² ja lisäksi paikkoja vieraspyöräpysäköintiin. Asukkaiden autopysäköinti sijoittuu kortteleihin pihakan- sien alle. Autojen pysäköintipaikkamäärien osalta kaavaratkaisussa ei anneta määräyksiä vaan alue on nk. markkinaehtoisen pysäköintipaik- kaperiaatteen soveltamisen pilottialue. Tällöin hankkeeseen ryhtyvä to- teuttaa sopivaksi katsomansa määrän autopaikkoja ja luovuttaa auto- paikat asukkaille markkinahintaan. Satamamestarinlaiturin aukion alla on varaus maanalaiselle pysäköintilaitokselle. Pysäköintilaitoksen ajo- rampille on tilavaraus Ahtaajankujalla. Autopaikkojen rakentamista koskevan kaavamääräyksen puuttuminen asuntorakentamisen osalta ei estä esimerkiksi tontinluovutuksen yhteydessä tapahtuvaa autopaik- kojen rakentamisen ohjausta.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutu- mista siten, että sillä edistetään uuden laadukkaan rakennuskannan rakentamista ja vahvistetaan merellistä Helsinkiä sekä varaudutaan sään ääri-ilmiöiden tuomiin vaikutuksiin. Kaavaratkaisu on Sörnäisten- rannan ja Hermanninrannan osayleiskaavan mukainen (tullut voimaan 14.3.2008). Sen mukaan alue on pääosin kerrostalovaltaista asuina- luetta.

Kaavaratkaisussa sovelletaan kaupunkiympäristölautakunnalle 9.4.2019 esiteltujen alueellisen ja markkinaehtoisen pysäköintijärjes- telmän periaatteita.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Alue on osa entisen Sörnäisten sataman aluetta ja paikalla sijaitsi ai- emmin Nihtin saari. Nihti on Kalasataman projektialueen eteläisin kärki

ja sijoittuu parhaillaan rakentuvaa Sompasaarta rajaavan Nihdinkanan eteläpuolelle. Alueella on tällä hetkellä maa- ja kalliomassojen väli-varastointialue, sora- ja asvalttikenttää, veneiden säilytystä, romulaivoja, kesäaikaan toimiva Ihana-kahvila sekä Sompasauna. Lisäksi alueeseen kuuluu vesialuetta.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja vuosilta 1982–2017.

Helsingin kaupunki omistaa alueen. Kaavoitus on tehty kaupungin aloitteesta.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia ilman arvonnalisäveroä 75–80 M€. Kaupunki saa tonttituloja noin 120 M€. Kaava-alueella sijaitsevien siltarakenteiden kustannukset on esitetty Kruunusiltojen yleissuunnitelman yhteydessä ja raitiotien kustannukset Kalasataman raitiotien yleissuunnitelman yhteydessä. Edellä mainittuja kustannuksia ei ole sisällytetty Nihdin asemakaavan kustannusarvioon.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo

Kaavaehdotus esiteltiin kaupunkiympäristölautakunnalle 9.4.2019 ja lautakunta päätti 16.4.2019 asettaa asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen julkisesti nähtäville. Kaavaehdotus oli maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n mukaisesti julkisesti nähtävillä 30 päivän ajan 30.4.–29.5.2019.

Kaavaehdotuksesta tehtiin yksi muistutus. Muistutuksessa esitetyt huomautukset kohdistuivat Merihaansillan alituskorkeuteen sekä merenpinnan nousuun ja ranta-alueiden maankäyttöön Helsingissä.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta: Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL), Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) Museovirasto, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) sekä kaupungin museo. Helen Oy, Helen Sähköverkko Oy, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ilmoittivat ettei niillä ole lausuttavaa. Kaavaehdotuksesta saaduissa viranomaislausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat vesihuoltoon ja johtosiirtoihin, julkisivujen ääneneristävyyteen, joukkoliikenteeseen, raitioliikenteen tilojen toteutukseen ja siltojen kaupunkikuvaan

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot muistutuksesta ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niihin. Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin.

11.11.2019

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin ja muuhun aineistoon tehtiin julkisen nähtävilläolon jälkeen muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohdaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaava- ja asemakaavan muutoksen nro 12576 kartta, päivätty 9.4.2019, muutettu 22.10.2019
- 2 Asemakaava- ja asemakaavan muutoksen nro 12576 selostus, päivätty 9.4.2019, muutettu 22.10.2019, päivitetty Kylk:n 22.10.2019 päätöksen mukaiseksi
- 3 Liikennesuunnitelma (piirustus nro 6925/ 9.4.2019)
- 4 Osa päätöshistoriaa
- 5 Vuorovaikutusraportti 9.4.2019, täydennetty 22.10.2019

Oheismateriaali

- 1 Ilmakuva, 22.10.2019
- 2 Havainnekuva, 9.4.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristö-
keskus

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Helen Oy
Helen Sähköverkko Oy

11.11.2019

Asia/2

Helsingin Satama Oy
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Tiedoksi

Aluerakentaminen, asuminen ja investoinnit -yksikkö
Asemakaavoitus
Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Kaupunkiympäristölautakunta

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 22.10.2019 § 509

HEL 2017-009930 T 10 03 03

Hankenumero 2122_1, 2122_2

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 9.4.2019 päivätyn ja 22.10.2019 muutetun asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12576 hyväksymistä. Asemakaava koskee 10. kaupunginosan (Sörnäinen, Hanasaari, Vilhonvuori) katu- ja vesialuetta ja asemakaavan muutos koskee 10. kaupunginosan (Sörnäinen, Sompasaari, Hanasaari, Vilhonvuori) satama-, vesi- ja katualueita (muodostuvat uudet korttelit 10667-10680)

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet valmisteluajana esitettyihin mielipiteisiin ja kannanottoihin sekä julkisena nähtävillä-oloajana saatuihin lausuntoihin ja muistutukseen. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Sörnäistenkatu 1, sekä internet-sivuilla: Päättöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

11.11.2019

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.

Käsittely

22.10.2019 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavina olivat arkkitehti Salla Hoppu, liikenneinsinööri Riikka Österlund ja tiimipäällikkö Matti Kaijansinkko. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

16.04.2019 Ehdotuksen mukaan

09.04.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Salla Hoppu, arkkitehti, puhelin: 310 37240

salla.hoppu(a)hel.fi

Riikka Österlund, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37312

riikka.osterlund(a)hel.fi

Kaarina Laakso, diplomi-insinööri (teknistaloudelliset asiat), puhelin: 310 37250

kaarina.laakso(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 28.5.2019

HEL 2017-009930 T 10 03 03

Kaupunginmuseo on lausunut Nihdin asemakaavamuutoksen oas-vaiheesta 23.1.2018. Nihdin kaava-alue kuuluu entisen Sörnäisten sataman laiturialueeseen. Nihdin saari kuului historiallisten Kruunuvuorenselän saarten joukkoon, joita 1800-luvun lopulta alkaen hyödynnettiin kasvavan teollisuuskaupungin asukkaiden virkistyskäyttöön. Liikennöinti saarille oli järjestetty höyrykäyttöisillä pienaluksilla. Vuosisadan vaihteessa Nihdin saarella asui Helsingin satamamestari. Satamamestarin huvilan lisäksi saarella sijaitsti tuolloin vehmaita viljelyksiä. Vuonna 1913 saaren isäntä vaihtui, kun Suomalainen Pursiseura SPS asettui vanhaan huvilaan. Saareen rakennettiin erillinen pursiseuran ravintola, ja rannat täyttyivät venelaitureista. Sörnäisten sataman uudistusten ja laajennusten yhteydessä Nihdin saari kuroutui mantereeseen 1960-luvun alkuvuosina, ja saaresta muodostui osa uutta laiturirakennetta.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

11.11.2019

Kaavaluonnoksessa ehdotetaan maantäyttöä laajennettavaksi pienvenesatamalla laiturialueen itäreunalla. Kaava-alue liitetään mantereeseen siltarakenteella, joka Merihaasta liittyy Hiilisatamaan ja Nihtiin. Siltojen rakenne ja ilme tulee sovittaa historiallisesti merkittävän satama-alueen, kaupungin sisälahden ja siihen liittyvien kaupunginosien kaupunkikuvallisiin arvoihin. Nämä tekijät tulee huomioida siltarakenteesta käytävän kilpailun arvioinnissa.

Kaupungin imagoa ja kaupunkilaisten arkea virkistänyt Sompasauna on vakiintunut paikalleen, tyhjentyneen satama-alueen kärkeen. Tässä luotua kaupunkikulttuurin potentiaalia hyödynnetään paikan kehittämisessä jatkossa. Muistumat alueen historiasta ja käytöstä satama-alueena omaavat kaupunkikulttuurin potentiaalia kokonaisuutena.

Lisätiedot

Mikko Lindqvist, arkkitehti, puhelin: +358 9 310 36972
mikko.lindqvist(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 13.02.2019 § 12

HEL 2017-009930 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12576 pohjakartan kaupunginosassa 10 Sörnäinen. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12576
Kaupunginosa: 10 Sörnäinen
Kartoituksen työnumero: 15/2018
Pohjakartta valmistunut: 21.1.2019 Uusinta (ensi tilaus 2018)
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -

11.11.2019

palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911
merja.kyyro(a)hel.fi
Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

Nimistötoimikunta 13.12.2017 § 46

HEL 2017-009930 T 10 03 03

Nimistötoimikunta jatkoi 15.11.2017 pöydälle jätettyä Nihdin nimistön käsittelyä. Nimistötoimikunta päätti esittää alueelle seuraavia uusia nimiä:

KAAVANIMET

Aallonhalkoja–Vågbrytaren (olemassa oleva nimi);

Ahtaajankuja–Stuvargränden
(katu)

Perustelu: Ryhmänimi (konttisatamatoiminta); ahtaaja = ahtaustyöntekijä (Kielitoimiston sanakirjasta);

Finkensilta–Finkes bro (olemassa oleva nimi);

Hiilisatamansilta–Kolhamnsbron
(silta)

Perustelu: Hanasaaren voimalaitoksen hiilisataman mukaan, joka on toistaiseksi viimeinen Sörnäisten sataman jäljellä olevista satamatoiminnoista. Voimalaitos tullaan sulkemaan vuoden 2024 loppuun mennessä;

Konttisatamankatu–Containerhamnsgatan
(katu)

Perustelu: Ryhmänimi (konttisatamatoiminta); Sörnäisten konttisataman mukaan, joka oli toiminnassa vuoteen 2008 asti;

Konttinosturinkuja–Containerkransgränden
(katu)

Perustelu: Ryhmänimi (konttisatamatoiminta); konttinosturi = kontteja

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

11.11.2019

käsittely nosturi (Kielitoimiston sanakirjasta);

Koukkupojankuja–Hakpojksgränden
(katu)

Perustelu: Ryhmänimi (konttisatamatoiminta); koukkupoika = ahtaaja, joka irrottaa ja kiinnittää taakan nosturin koukkuun tai siitä riippuvaan nostotyökaluun (Paunonen 2000: 490);

Kraanakuskinkuja–Kranförargränden
(katu)

Perustelu: Ryhmänimi (konttisatamatoiminta); kraanakuski = satamanosturin ohjaaja (Paunonen 2000: 492);

Manttelimiehenkuja–Signalgivargränden
(katu)

Perustelu: Ryhmänimi (konttisatamatoiminta); manttelimies eli mantteli eli merkinantaja = ahtaajaryhmän nokkamies, joka antaa merkit, milloin taakka nostetaan ja lasketaan (Paunonen 2000: 623);

Merihaansilta–Havshagsbron (olemassa oleva nimi);

Nihdinlaituri–Knektkajen
(katu)

Perustelu: Liitynnäinen, Nihdin eli Nihtisaaren mukaan;

Nihdinranta–Knektstranden
(katu)

Perustelu: Liitynnäinen, Nihdin eli Nihtisaaren mukaan;

Pinkkarinkuja–Låglyftargränden
(katu)

Perustelu: Ryhmänimi (konttisatamatoiminta); pinkkari = pinoamisvaunu;

Satamamestarinlaituri–Hamnmästarkajen
(katu)

Perustelu: Muistonimi; Nihdissä 1890-luvulta aina vuoteen 1913 asuneen ja saaren vuokranneen Sörnäisten satamamestari, merikapteeni Wilhelm (Vilhelm) Alfred Svenssonin (1841–1917) mukaan, joka myös omisti suosituksen meritarvikekaupan sekä kasvatti saassa kukkia ja hedelmiä. Uudessa Suomettaressa 19.1.1917 julkaistun kuolinuutisen yhteydessä kerrotaan, että satamamestari Svensson oli syntynyt Helsingissä. Purjehdittuaan useita vuosia merillä hän suoritti vuonna 1864 perämiestutkinnon ja 1867 kapteenintutkinnon. ”Purjehdittuaan vielä useilla eri laivoilla kapteenina tuli hänestä 1879 Sörnäisten satamamestari,

jona hän toimi kuolemaansa asti. Myös laivanvarustustoimintaan otti Svensson osaa täällä.”;

Sompasaarenlaituri–Sumparkajen (olemassa oleva nimi);

Tihtaalinkatu–Dykdalbsgatan

(katu)

Perustelu: Ryhmänimi (satamarakennelmat); liitynnäinen, Tihtaalinpuiston mukaan;

ja

Tihtaalinpuisto–Dykdalbsparken

(viheralue)

Perustelu: Ryhmänimi (satamarakennelmat); Nihdin edustalla sijaitsevan tihtaalin eli tiktaalin mukaan; tihtaali = pohjaan juntatuista paaluista tehty laivojen kiinnityspaikka esimerkiksi kompassitarkastusta varten (Paunonen 2000: 1175).

KORTTELINNIMET

Armi–Armen

(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (konttisatamatoiminta); armi = 1) satamanosturin puomi, 2) trukin hanhenkaula ahtauksessa (Paunonen 2000: 63);

Brygga–Bryggan

(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (satamarakennelmat); brygga = laituri (Paunonen 2000: 115);

Kaija–Kajen

(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (satamarakennelmat); kaija = (satama)laituri (Paunonen 2000: 398);

Käkikello–Gökuret

(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (konttisatamatoiminta); käkikello = satamanosturi;

Lukki–Grensletrucken

(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (konttisatamatoiminta); lukki eli konttilukki =

konttiauto (Paunonen 2000: 590), nosturijoneuvo;

Plimsoll–Plimsoll
(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (merenkulku, konttisatamatoiminta); Plimsollin merkin eli lastimerkin mukaan, joka on aluksen ulkokyljessä oleva merkki, joka osoittaa, kuinka syvälle aluksen saa lastata eri vuodenaikoina ja eri vyöhykkeissä. Plimsollin merkin kehitti englantilainen Samuel Plimsoll (1824–1898). Merkki on erittäin tunnettu symboli merenkulkijoiden ja merimiesten keskuudessa;

Pollari–Pollaren
(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (satamarakennelmat); pollari = laivaköyden kiinnityspilari (Paunonen 2000: 825);

Punainenhanska–Röda handsken
(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (konttisatamatoiminta); punainen hanska on manttelimiehen eli manttelin työväline, jolla hän ohjaa suuntia ja toimintaa konttisatamassa (ks. Manttelimiehenkuja);

Rahtikirja–Fraktsedeln
(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (konttisatamatoiminta); rahtikirja = rahtitavaraa seuraava asiakirja (Kielitoimiston sanakirjasta);

Spaaki–Spaken
(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (konttisatamatoiminta); spaaki = kädensija (Paunonen 2000: 1070), satamanosturin ohjain;

Tihtaali–Dykdalben
(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (satamarakennelmat); liitynnäinen, Tihtaalinpuiston mukaan;

ja

Vartsi–Varvet
(kortteli)

Perustelu: Nimien Vartsi ja Vartši mukaan, jotka ovat Sörnäisten sataman slanginimityksiä 1900-luvun alusta (Paunonen 2000: 1271; Paunonen 2010: 980–982).

11.11.2019

Lähteitä:

- Heikki Paunonen 2000: Tsennaaks Stadii, bonjaaks slangii: Stadin slangin suursanakirja. WSOY, Helsinki.
- Heikki Paunonen 2010: Stadin mestat 2. Ikkunoita Helsingin ja sen asukkaiden historiaan ja nykyisyyteen. Edico Oy, Helsinki.
- Sallamaria Tikkanen 1999: Paratiisit ja niiden varjot. Kirjassa: Nokea ja pilvenhattaroita – Helsinkiläisten ympäristö 1900-luvun vaihteessa. Toim. Simo Laakkonen, Sari Laurila, Marjatta Rahikainen ja Päivikki Kallio. Helsingin kaupungin museo, Narinkka 1999: 40–41.
- <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/>

Terminaalipäällikkö Petri Jäntti ja liikennepäällikkö Andreas Slotte Helsingin Satamasta olivat kutsuttuina asiantuntijoina mukana Nihdin nimistösuunnittelun alkuvaiheen ideoinnissa, nimiaiheiden valinnassa ja nimiehdotusten loppuvaiheen kommentoinnissa.

15.11.2017 Pöydälle

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386
[johanna.lehtonen\(a\)hel.fi](mailto:johanna.lehtonen(a)hel.fi)

§ 748

V 27.11.2019, Vantaan ratikan yleissuunnitelma ja toteuttamissuunnittelu

HEL 2019-009875 T 08 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Vantaan ratikan 18.9.2019 päivätyn yleissuunnitelman jatkosuunnittelun pohjaksi seuraavin perustein.

Perustelut

Vantaan kaupunki on pyytänyt Helsingin kaupungin lausuntoa Vantaan ratikan yleissuunnitelmasta ja toteutussuunnittelusta. Helsingin kaupunki toteaa, että Vantaan ratikka on seudullisesti merkittävä uusi joukkoliikenneyhteys, jonka suunnittelun jatkaminen on perusteltua. Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL 2019 -suunnitelmaan sisältyy seudullisen raitiotieverkoston laajentaminen viidellä uudella pikaraitiotieyhteydellä, joista Vantaan ratikka on yksi. Vantaan ratikka tukee myös Helsingin maankäytön ja liikenteen kehittämistavoitteita ja luo edellytyksiä seudulliselle yhteistyölle liikennejärjestelmän kehittämisessä. Helsingin raitiotieosuutta on suunniteltu hyvässä yhteistyössä projektin sekä Helsingin liikenteen ja maankäytön asiantuntijoiden kanssa. Helsingin yleiskaava 2016:ssa Vantaan ratikka on merkitty pikaraitiotieksi.

Yleissuunnitelman mukaan Vantaan ratikka luo korkeatasoisen poikittaisen joukkoliikenneyhteyden Helsinki-Vantaan lentoaseman, Aviapoliksen, Tikkurilan, Hakunilan ja Mellunmäen välille. Se tarjoaa houkuttelevan, nopean ja täsmällisen joukkoliikennepalvelun. Raitiotien pituus on 19,3 kilometriä, josta yli 90 prosenttia sijoittuu omalle ajoradalle. Raitiotiestä noin 500 metrin osuus sekä toinen päätepyssäkki, Mellunmäki, sijoittuu Helsingin alueelle. Matka lentoasemalta Mellunmäkeen kestää 47 minuuttia noin 25 km/h keskinopeudella. Raitiolinjan vuoroväli ruuhka-aikoina olisi 5 minuuttia.

Raitiotien arvioitu keskinopeus on kompromissi alueellisen kattavuuden ja matka-aikojen houkuttelevuuden välillä. Jatkosuunnittelussa on huolehdittava, ettei raitioliikenteen nopeus laske suunnitellusta heikentäen hankkeen kannattavuutta ja toimivuutta seudullisena liikenneyhteytenä. Nopeustavoitetta tukee hyvin se, että raitiotie on suunniteltu pääosin omalle ajoradalleen.

Lausuntopyynnössä arvioitu Vantaan ratikan toteuttamisaika vuosina 2024-2028 vastaa MAL 2019 -suunnitelman alustavaa ajoitusta. Ennen Vantaan ratikkaa on MAL 2019 -suunnitelmassa esitetty toteutettavaksi Vihdintien pikaraitiotie. Samaan aikaan Vantaan ratikan kanssa on MAL-suunnitelmassa esitetty toteutettavaksi Viikin-Malmin pikaraitiotie. MAL-suunnitelmassa esitetystä järjestyksestä on syytä pitää kiinni, jolloin seudun pikaraitiotieverkosto laajenee myös hyödyntämällä nykyistä raitiotiejärjestelmää.

Vantaan ratikka edistää seudullisia yhteyksiä lentoasemalle sekä Avia-poliksen työpaikka-alueelle. Vaihtoyhteyksien toimivuuden kannalta on tärkeää järjestää mahdollisimman sujuva vaihtoyhteys Tikkurilan asemalla junista raitiovaunuihin. Lentoaseman päätepysäkki tulee myös toteuttaa mahdollisimman lähelle terminaaleja.

Vantaan ratikan Mellunmäen pääteasemalta on sujuva vaihtoyhteys Helsingin metroon, ja hanke tukee näin alueen kehitystä liikenteen solmukohtana. Tämä merkitys korostuu tulevaisuudessa, mikäli Östersundomin yhteisen yleiskaavan mukainen maankäytön kehittäminen etenee ja metroa jatketaan Mellunmäestä itään.

Helsingin raitioiteihin ja varikon yhteiskäyttöön varautuminen

Yleissuunnitelmassa on otettu huomioon Helsingin yleiskaavan 2016 pikaraitiotieverkko ja varauduttu sen liittymäkohtiin liikennejärjestelyjen suunnittelussa. Järjestelyt Viikin-Malmin pikaraitiotien jatkamiseksi Jakomäestä Hakunilan urheilupuistoon on esitetty suunnitelmissa. Raitiotien suunnitteluperusteet ovat pääosin yhtenevät Helsinkiin suunniteltujen pikaraitioiden kanssa mm. raidelevyden, ratasähköjärjestelmän ja vaunujen mitoituksen osalta. Kuitenkin esim. usean pikaraitiolinjan käyttämän pysäkin palvelualueen pituuden osalta on eroja. Ne eivät kuitenkaan muodosta esteitä järjestelmän tekniselle yhteensopivuudelle ja kyetään ratkaisemaan jatkosuunnittelussa. Taustalla vaikuttaa yleisten ja yhtenäisten pikaraitiotien suunnitteluohjeiden puuttuminen, minkä vuoksi suunnitteluperusteita on jouduttu määrittelemään hankekohtaisesti. Helsinki pyrkii tuottamaan Raide-Jokeri -hankkeessa laadituista suunnitteluohjeista yleisesti seudulla hyödynnettävissä olevan pikaraitioiden suunnitteluohjeistuksen.

On hyvä asia, että yleissuunnitelmassa on varauduttu Vaaralan raitiovaunuvarikon seudulliseen yhteiskäyttöön ja laajentamiseen. Raitiovaunuvarikkojen seudullista hallinta- ja käyttömallia ei ole vielä tarkemmin määritelty tai sovittu, mutta yleissuunnitelma antaa hyvät edellytykset Vaaralan varikon mahdolliselle tulevalle seudulliselle hyödyntämiselle.

Kustannukset ja toteuttamisriskit

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Y-tunnus	Tilinro
PL 1	Pohjoisesplanadi 11-13	+358 9 310 1641	0201256-6	F10680001200062637
00099 HELSINGIN KAUPUNKI	Helsinki 17	Faksi		Alv.nro
helsinki.kirjaamo@hel.fi	http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	+358 9 655 783		F102012566

11.11.2019

Hankkeen investointikustannuksiksi on arvioitu noin 393 miljoonaa euroa, josta Helsingin osuus on noin 12 miljoonaa euroa. Tämä sisältää pohjanvahvistustyöt, noin 500 metrin osuuden raitiotietä, käänntösilmukattoman päätepysäkin sekä Helsingin puolelle sijoitettavan raitiotien sähkönsyöttöaseman ja johtosiirtoja, kuten Länsimäentien 110 kV voimalinjan muutoksen. Kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että erityisesti Helsingin kaupungin katettavaksi kaavailtu 7 %:n osuus raitiotien sähkönsyöttöasemien kustannuksista on merkittävästi suurempi kuin osuus koko raitiotiehankeeseen kustannuksista, joka on 3 %.

Helsingin alueelle suunnitelmassa sijoitettu sähkönsyöttöasema, jonka kustannusarvio on noin 2 milj. euroa, palvelee sekä Helsingin että Vantaan alueelle sijoittuvan raitiotiealueen sähköistystä. Koska kustannusta voidaan pitää merkittävänä, tulisi kustannusvastuiden jakautumista tämän syöttöaseman osalta arvioida vielä uudelleen sen palveleman aluejaon pohjalta. Jatkosuunnittelussa on kiinnitettävä huomiota näihin kustannustekijöihin ja etsittävä mahdollisimman kustannustehokkaita suunnitteluratkaisuja.

Vantaan ratikan hyötykustannussuhde on 0,78 toteuttamisvuodelle 2030. Tämä jää alle yhteiskuntataloudellisen kannattavuusrajan, joka on 1,0, mutta se on ollut tyypillistä myös muille kaupunkialueiden rai-dehankeille. Samalla on syytä tunnistaa myös hankkeeseen liittyvät toteutusriskit. Hanke on Vantaan kaupungille suuri investointi eikä se yleissuunnitelmaan liittyvässä päätöksenteossaan vielä sitoudu hankkeen toteutukseen. Kustannusarvion nouseminen suunnittelun edetessä on mahdollista, kun tiedot esimerkiksi maaperän olosuhteista ja taitorakenteista tarkentuvat. Helsinki katsoo, ettei Vantaan ratikkahankkeen mahdollinen viivästyminen saa estää muiden seudullisen liikennejärjestelmän kehityksen kannalta tärkeiden hankkeiden edistymistä. Tällaisia MAL 2019-suunnitelmassa mainittuja Helsingille tärkeitä hankkeita ovat mm. Vihdintien, Viikin-Malmin ja Tuusulanväylän pika-raiotiet.

Varikot ja kalusto

Vantaan ratikan kalustotarpeeksi on yleissuunnitelmassa arvioitu alkuvaiheessa 22 vaunua + 3 varavaunua. Mikäli Vantaan ratikan kalustoa voitaisiin käyttää ristiin muiden pikaraitioteiden kaluston kanssa, olisi HKL:n näkemyksen mukaan mahdollista vähentää Vantaan tarvitsemaa varakaluston määrää yhdellä vaunulla kolmesta kahteen. Tämä vähentäisi Vantaan ratikan kaluston investointitarvetta arviolta 4 miljoonalla eurolla. Kaluston ristiinkäyttö edellyttäisi kuitenkin sitä, että hankittava pikaraitioteiden kalusto "brändättäisiin" yhdenmukaisesti koko pikaraitiotieverkolla ja että kalustoa hallittaisiin yhtenä kokonaisuutena mm. linjoille ja varikoille sijoittumisen näkökulmasta.

11.11.2019

Helsingissä HKL:n perustehtävänä on tuottaa ja kehittää kestävän liikumisen palveluita laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Sillä on Suomen tasolla merkittävää osaamista raitiotie- ja metrokaluston kehittämisessä, hankinnassa ja ylläpidossa. HKL voisi niin haluttaessa tuottaa Vantaalle ratikan kaluston hankintaan ja hallintaan liittyvät palvelut kokonaisuutena. Näin Vantaan ratikan kaluston hankinta voitaisiin toteuttaa osana muiden samanaikaisesti valmistuvien pääkaupunkiseudun pikaraitioteiden kalustohankintoja. Keskitämällä hankinnat suurempiin kokonaisuuksiin hankinta on mahdollista toteuttaa kustannustehokkaammin kuin erikseen toteutettuna. Säästöjä saavutettaisiin mm. suunnittelukuluissa, hallinto- sekä valmistajan kapasiteetti- ja tuotantokuluissa.

Lisäksi laajempi hankintakokonaisuus todennäköisesti herättäisi kiinnostusta suuremmassa määrässä potentiaalisia kalustotoimittajia. HKL on käynnistämässä Kruunusiltojen kalustohankintaa jo vuonna 2020. Tavoitteena on hankkia linjalle 23 vaunua sekä varautua hankinnassa optioihin, jotka mahdollistaisivat vaunuhankinnan myös Vihdintien, Tuusulanväylän sekä haluttaessa myös Vantaan pikaraitioiteille.

Hankintojen toteutuminen näiden optioiden kautta edellyttää, että Vantaan hanke etenee aikataulussa ja yhtäaikaisesti Tuusulanväylän ja Vihdintien raitioteiden suunnittelun ja käyttöönoton kanssa. Lisäksi kokonaisuutena hankittavan kaluston tulee olla yhdenmukaista mm. keskeisten teknisten ominaisuuksien sekä brändin osalta.

Vantaan ratikan Vaaralan varikon mitoituksessa on ollut lähtökohtana, että varikkoa on mahdollisuus laajentaa 60–80 vaunulle. Tämä tarkoittaa, että yleissuunnitelman mukaan Vaaralan varikkoa voisivat jatkossa käyttää myös mm. mahdollisen tulevan Jokeri 2 -raitiotielinjan vaunut. Helsinki pitää hyvänä sitä, että yleissuunnitelmassa on varauduttu Vaaralan raitiovaunuvarikon seudulliseen yhteiskäyttöön ja laajentamiseen, vaikka raitiovaunuvarikkojen seudullista hallinta- ja käyttömallia ei ole vielä tarkemmin määritelty tai sovittu. Helsingissä HKL on toteuttamassa vuosien 2020-2025 aikana useita varikkohankkeita. Samalla varikoiden operointimalleja uudistetaan laajentuvan raitioliikenteen tarpeiden mukaisesti. Helsinki on halukas tarjoamaan Vantaalle asiantuntemustaan varikon suunnittelemiseksi sekä valmistuneen varikon operointiin. HKL:n näkemyksen mukaan Vantaan ratikan kaluston tarvitsema raskas huolto olisi mahdollista toteuttaa kustannustehokkaasti Koskelan varikolla riippumatta siitä, onko Koskelaan raitiotieyhteyttä Vantaalta. Koskelan varikko rakennetaan uudelleen vuoteen 2026 mennessä. Varikon toimintamalli ja kapasiteetti on mahdollista suunnitella sellaiseksi, että se mahdollistaa keskitetyt raskaat kunnossapitotoimet myös Vantaan kalustolle.

Jatkosuunnittelu ja päätöksenteko

Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan Vantaan ratikka on seudullisesti merkittävä uusi joukkoliikenneyhteys, jonka suunnittelun jatkaminen on perusteltua. Helsingin kaupungilla on valmius jatkaa raitiotien suunnittelua Vantaan esittämällä tavalla omalla alueellaan, kunhan päätöksenteko suunnittelusta etenee riittävästi. Raitiotien tarkempi suunnittelu Helsingissä jatkuu yleissuunnitelman valmistumisen jälkeen Mellunmäen keskustan asemakaavoituksen yhteydessä, jolloin tehdään tarkempi liikennesuunnitelma raitiotien liikennejärjestelyistä ja sen toteuttamisen edellyttämät tilavaraukset.

Vantaan ratikan Mellunmäen pääteasemalta on sujuva vaihtoyhteys metroon, joten hanke tukee myös Mellunmäen asemaa liikenteen solmukohtana ja yrityksille suotuisana sijaintipaikkana. Merkitys korostuu tulevaisuudessa, mikäli Östersundomin yhteisen yleiskaavan mukainen maankäytön kehittäminen etenee ja metroa jatketaan Mellunmäestä itään.

Helsinki on tuottamassa Raide-Jokeri –hankkeen suunnitteluohjeiden pohjalta yleisesti seudulla hyödynnettävissä olevan pikaraitioteiden suunnitteluohjeistuksen yhteistyössä mm. Espoon ja Vantaan kanssa. Ohjeen valmistumista on hyvä kiirehtiä niin, että se olisi käytettävissä täysipainoisesti myös Vantaan ratikan suunnittelussa.

Seuraava askel eli suunnittelun jatkaminen edellyttää jatkorahoituspäätöstä. Vantaan ratikan yleissuunnitelmassa on jatkosuunnittelukustannuksiksi Helsingin osuuden osalta arvioitu yhteensä noin 760 000 euroa, mistä voidaan päättää viranhaltijatasolla. Kaupunginhallituksen hyväksymän kaupungin sisäisen liikennehankkeiden käsittelyohjeen mukaan silloin, kun valtuusto on hyväksynyt yleissuunnitelman hankesuunnitelmaa vastaava kokonaisuus, joka sisältää yleissuunnitelma-aineiston lisäksi jatkosuunnittelussa tarkennetun kustannusarvion ja mahdolliset muut lisäselvitykset hankkeen toteutettavuudesta ja toteutustavasta tuodaan valtuustoon vain mikäli toteuttaminen tai sen kustannukset eroavat yleissuunnitelmassa esitetystä.

Ehdotettu toteutusmalli

Vantaan kaupunki esittää, että hanketta varten ei perustettaisi kaupunkien yhteistä toteutusorganisaatiosta, vaan että Vantaa vastaisi raitiotien rakennuttamisesta myös Helsingin osuudelta. Helsinki siis laatisi oman alueensa osalta tarvittavat suunnitelmat ja tekisi päätökset radan toteuttamista varten, minkä jälkeen toteutus jäisi Vantaan vastuulle.

Helsingin kaupunki toteaa ettei päätöstä hankkeen toteutustavasta ole vielä mahdollista yleissuunnitelmavaiheen tiedoilla tehdä ja että Helsin-

11.11.2019

gille on tärkeää osallistua tiiviisti omalle alueelleen sijoittuvan hankkeen ohjaamiseen. Lähtökohtaisesti Helsingin kaupunki vastaa kaduilleen tehtävästä rakennuttamisesta, koska kaupunki omistaa kadun ja tulee vastaamaan sen ylläpidosta. Asiasta päättämällä ei kuitenkaan vielä ole kiire, sillä toteutuksen tarkempi organisointi edellyttää ensin molempien kaupunkien toteutus päätöstä hankkeesta.

Kuten aiemmin on todettu, HKL:ään on Raide-Jokerin hankkeen toteutuksen myötä muodostunut sellaista tilaajaosaamista, jota olisi mahdollista hyödyntää myös Vantaan ratikan toteutuksessa Espoon ja Helsingin siinä käyttämän organisaatiomallin mukaisesti. Tällaista osaamista ovat mm. elinkaarenhallinta, hankinnat, suunnitteluohjeistus infran, kaluston ja varikoiden tarpeisiin, suunnittelunohjaus, operoinnin, kunnossapidon, varikoiden ja infran käytön optimointi sekä sidosryhmätyö ja -viestintä. Yhteisen projektiorganisaation kautta tieto hyödyttäisi kaikkia osapuolia. Tähän on jatkossa syytä vielä palata. Helsingin kaupunki uskoo, että hankkeeseen on löydettävissä toteutusmalli, jolla hanke saadaan toteutettua yhtenäisenä työnä pilkkomatta sitä kahdelle eri kaupungille.

Helsingin ja Vantaan kaupunkien on tehtävä päätös hankkeen toteuttamisesta eli investointipäätös koordinoitusti. Yleissuunnitelmassa sen ajankohdaksi on merkitty vuosi 2023. Helsinki ei sitoudu hankkeeseen lopullisesti ennen kuin Vantaan valmius siihen on selvinnyt riittävästi jatkosuunnittelussa. Hankesuunnitelmaan perustuvan investointipäätöksen Helsingin osalta tekee kaupunginhallitus edellyttäen, että toteuttamisesta päästään hyvään yhteisymmärrykseen eivätkä kustannukset vähäistä tarkentumista lukuun ottamatta muutu yleissuunnitelmassa esitetystä.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö Reetta Putkonen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Anton Silvo, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37489
anton.silvo(a)hel.fi
Artturi Lähdetie, yksikön johtaja, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 19.9.2019, Vantaan kaupunki
- 2 Vantaan ratikan yleissuunnitelma

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Vantaan kaupunki

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Vantaan kaupunki on 19.9.2019 pyytänyt Helsingin kaupungin lausuntoa 31.10.2019 mennessä, mihin on saatu pidennystä 20.11.2019 saakka. Kaupunginkanslia on saanut lausunnot kaupunkiympäristölautakunnalta 8.10.2019 ja liikenneliikelaitoksen johtokunnalta 17.10.2019. Kansliassa lausuntoa on valmisteltu yhteistyössä talous- ja suunnitteleuosaston ja elinkeino-osaston kanssa. Lausuntoehdotus on saatujen lausuntojen mukainen.

Yleissuunnitelmavaiheeseen edennyt Vantaan ratikka mahdollistaa tiiviimmän ja kestävämmän kaupunkirakenteen sen vaikutusalueella, lisää joukkoliikenteellä tehtäviä matkoja ja vähentää siten liikenteen aiheuttamaa päästökuormitusta. Raitiotielle on suunniteltu 26 pysäkkiparia. Raitiotie on sijoitettu omalle ajouralle niin suurelta osin kuin mahdollista. Ratikka vahvistaa erityisesti raskaan raideliikenteen asemien väliin jäävien alueiden joukkoliikenteen palvelutasoa ja kytkee ne paremmin lähimpiin kaupunkikeskuksiin ja seudulliseen raideverkkoon. Erityisesti Vantaan Hakunila ja Helsingin puolella Mellunmäki liittyvät raitiotieyhteyden myötä tiiviimmin Tikkurila-Aviapolis -alueeseen ja sitä kautta myös muiden pääradan asemien yhteyteen. Mellunmäen asema Helsingin metron nykyisenä päätepysäkinä mahdollistaa joustavan siirtymisen metron ja parantaa siten joukkoliikennematkojen yhteyksiä muualle Helsinkiin ja seudulle.

Helsingin on tarkoituksenmukaista yhdistää laajempien Mellunmäen asemaseudun kehittämishankkeiden toteutus raitiotiehankkeen yhteydessä tapahtuviin bussiterminaalialueen muutoksiin, jotta voidaan välttää vasta rakennetun raitiotiealueen tai

11.11.2019

katujen toistuvaa auki repimistä. Tässä yhteydessä tulee ratkaista myös autojen sekä pyörien liityntäpysäköintiratkaisut alueella.

Vantaan ratikan kokonaiskustannusarvio on noin 393 miljoonaa euroa, josta Helsingin osuuden on arvioitu olevan noin 12,1 miljoonaa euroa. Tämän hetken tietojen mukaan raitiotien rakentamisen eli HKL:n osuus Helsingin vastuulla olevasta 12,1 milj. euron kokonaissummasta on noin puolet, mikä tarkentuu jatkossa.

Raitiotien jatkosuunnittelupäätös on tarkoitus tehdä Vantaalla loppuvuodesta 2019 ja samaa toivotaan Helsingiltä. Suunnittelua tehtäisiin vuosina 2020-2024, rakentaminen tapahtuisi 2024-2028 ja liikennöinti voisi alkaa aikaisintaan 2028. Raitiotien Helsingin osuuden toteuttamiseen johtavaan päätöksentekoon sovelletaan kaupunginhallituksen 21.5.2018 hyväksymän katu-, liikenneväylä-, rata- ja puistohankkeiden käsittelyohjeessa määriteltyä, periaatteellisesti ja taloudellisesti merkittävän liikennehankkeen päätöksentekoprosessia. Helsingin kustannusosuuden ylittäessä 10 miljoonaa euroa yleissuunnitelman hyväksymispäätöksen tekee kaupunginvaltuusto.

Lopullinen toteutuspäätös edellyttää, että Helsingin päätöksentekoon tuodaan käsittelyohjeessa mainittua hankesuunnitelmaa vastaava kokonaisuus, joka sisältää yleissuunnitelma-aineiston lisäksi jatkosuunnittelussa tarkennetun kustannusarvion ja mahdolliset muut lisäselvitykset hankkeen toteutettavuudesta ja toteutustavasta. Raitiotien katusuunnitelmia ei voida hyväksyä ennen toteutuspäätöstä. Toteutuspäätöksen jälkeen ja alueen asemakaavan ollessa voimassa katusuunnitelmat hyväksyy kaupunkiympäristölautakunta. Käsittelyohjeen mukaisesti hankkeen toteutuspäätös voidaan tehdä kaupunginhallituksessa elleivät kustannukset vähäistä tarkentumista lukuun ottamatta tai muut toteutusedellytykset jatkosuunnittelussa muutu siitä mitä yleissuunnitelmassa on esitetty.

Mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy Vantaan ratikan yleissuunnitelman jatkosuunnittelun pohjaksi, kaupunginhallitus antaa täytäntöönpanon yhteydessä Vantaan kaupungille edellä esitetyn mukaisen lausunnon.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Anton Silvo, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37489
anton.silvo(a)hel.fi
Artturi Lähdetie, yksikön johtaja, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 19.9.2019, Vantaan kaupunki
- 2 Vantaan ratikan yleissuunnitelma

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Vantaan kaupunki

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta
Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Liikenneliikelaitos
Liikenneliikelaitoksen johtokunta
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Päätöshistoria

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 17.10.2019 § 163

HEL 2019-009875 T 08 00 02

Päätös

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Vantaan kaupunki on laatinut yleissuunnitelman raitiotiestä, jonka tavoitteena on luoda korkean tason poikittainen joukkoliikenneyhteys Lentoaseman, Aviapoliksen, Tikkurilan, Hakunilan ja Mellunmäen välille. Vantaan ratikka on koko osuudeltaan kaksiraiteinen ja radan pituus on runsaat 19 kilometriä, josta noin 0,5 kilometriä sijoittuu Helsingin puolelle Mellunmäessä. Raitiotielle on suunniteltu 26 pysäkkiparia. Raitiotie on sijoitettu omalle ajouralle niin suurelta osin kuin mahdollista. Raitiotien jatkosuunnittelupäätös on tarkoitus tehdä Vantaalla loppuvuodesta 2019.

Yleissuunnitelmassa esitetyn arvion mukaisesti Vantaan Ratikka lisää joukkoliikenteen käyttöä koko seudulla. Ratikkavaihtoehdossa joukkoliikenteeseen siirtyy vuoteen 2050 mennessä 5000 matkaa vuorokaudessa muista kulkumuodoista bussivaihtoehtoon verrattuna. Samalla

11.11.2019

raitiotie vähentää autoliikenteen määrää ja kilometrisuoritetta, millä on suoria vaikutuksia liikenteen aiheuttamiin päästöihin. Vantaan ratikan tuottamien hyötyjen on arvioitu olevan noin 335 miljoonaa euroa. Hankkeen investointikustannuksiksi on arvioitu noin 393 miljoonaa euroa, josta Helsingin osuus on noin 12 miljoonaa euroa. Ratikan hyötykustannussuhde on 0,78 toteuttamisvuodelle 2030. Tämä jää alle yhteiskuntataloudellisen kannattavuusrajan, mikä on tyyppillistä kaupunkialueiden raidehankkeille.

HKL:n näkemyksen mukaan Vantaan ratikka on seudullisesti merkittävä uusi joukkoliikenneyhteys, jonka suunnittelun jatkaminen on perusteltua. Vantaan ratikka tukee myös Helsingin maankäytön ja liikenteen kehittämistavoitteita ja luo edellytyksiä seudulliselle yhteistyölle liikennejärjestelmän kehittämisessä. Raitioliikenne on hyvä väline tiivistyvän ja kestäviin kulkumuotoihin tukeutuvan kaupunkirakenteen toteuttamisessa.

Suunnittelulinjaukset ja synergiat Helsingin kaupungin raitiotieverkon kanssa

Vantaan ratikan suunnitteluperusteet ovat pääosin yhtenevät Helsinkiin suunniteltujen pikaraitioteiden kanssa mm. raidelevyden, ratasähköjärjestelmän ja vaunujen mitoituksen osalta. Kuitenkin esim. usean pikaraitiolinjan käyttämän pysäkin palvelualueen pituuden osalta on eroja. Ne eivät kuitenkaan muodosta esteitä järjestelmän tekniselle yhteensopivuudelle. Helsinki on tuottamassa Raide-Jokeri –hankkeen suunnitteluohjeiden pohjalta yleisesti seudulla hyödynnettävissä olevan pikaraitioteiden suunnitteluohjeistuksen yhteistyössä mm. Espoon ja Vantaan kanssa. Ohjeen valmistumista on hyvä kiirehtiä niin, että se olisi käytettävissä täysipainoisesti myös Vantaan ratikan suunnittelu työssä.

Vantaan ratikan Mellunmäen pääteasemalta on sujuva vaihtoyhteys metroon, ja hanke tukee näin alueen kehitystä liikenteen solmukohtana. Tämän merkitys korostuu tulevaisuudessa, mikäli Östersundomin yhteisen yleiskaavan mukainen maankäytön kehittäminen etenee ja metroa jatketaan Mellunmäestä itään. Helsingin on tarkoituksenmukaista yhdistää laajemmat Mellunmäen asemanseudun kehittämishankkeiden toteutukset raitiotiehankeeseen yhteydessä tapahtuviin bussitermiinalialueen muutoksiin, jotta voidaan välttää vasta rakennetun rata-alueen tai katujen moninkertaista auki repimistä. Tässä yhteydessä tulee ratkaista myös autojen sekä pyörrien liityntäpysäköintiratkaisut alueella.

Varikot ja kalusto

Vantaan ratikan kalustotarpeeksi on yleissuunnitelmassa arvioitu alkuvaiheessa 22 vaunua + 3 varavaunua. Mikäli Vantaan ratikan kalustoa

11.11.2019

voitaisiin käyttää ristiin muiden pikaraitioteiden kaluston kanssa, on HKL:n näkemyksen mukaan mahdollista vähentää Vantaan tarvitsemaa varakaluston määrää yhdellä vaunulla kolmesta kahteen. Tämä vähentäisi Vantaan ratikan kaluston investointitarvetta arviolta 4 miljoonalla eurolla. Kaluston ristiin käyttö edellyttäisi, että hankittava pikaraitioteiden kalusto brändättäisiin yhdenmukaisesti koko pikaraitiotieverkolla, ja että kalustoa hallittaisiin yhtenä kokonaisuutena mm. linjoille/varikoille sijoittumisen näkökulmasta.

HKL:n perustehtävänä on tuottaa ja kehittää kestävän liikkumisen palveluita laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. HKL:llä on Suomen tasolla ainutlaatuista osaamista raitiotie- ja metrokaluston kehittämisessä, hankinnassa ja ylläpidossa. HKL on halukas ja kyvykäs tuottamaan Vantaalle sen ratikan kaluston hankintaan ja hallintaan liittyvät palvelut kokonaisuutena. Näin Vantaan ratikan kaluston hankinta voitaisiin toteuttaa osana muiden samanaikaisesti valmistuvien pääkaupunkiseudun pikaraitioteiden kalustohankintoja. Keskittämällä hankinnat suurempiin kokonaisuuksiin, on hankinta mahdollista toteuttaa kustannustehokkaammin kuin erikseen toteutettuna. Säästöjä saavutettaisiin mm. suunnittelukuluissa, hallinto- sekä valmistajan kapasiteetti- ja tuotantokuluissa. Lisäksi laajempi hankintakokonaisuus todennäköisesti herättäisi kiinnostusta suuremmassa määrässä potentiaalisia kalustotoimittajia.

HKL on käynnistämässä Kruunusiltaojen kalustohankintaa jo vuonna 2020. Tavoitteenamme on hankkia linjalle 23 vaunua sekä varautua hankinnassa optioihin, jotka mahdollistaisivat vaunuhankinnan myös Vihdintien, Tuusulanväylän sekä haluttaessa myös Vantaan pikaraitioiteille. Hankintojen toteutuminen näiden optioiden kautta edellyttää, että Vantaan hanke etenee aikataulussa ja yhtäaikaisesti Tuusulanväylän ja Vihdintien raitioteiden suunnittelun ja käyttöönoton kanssa. Lisäksi kokonaisuutena hankittavan kaluston tulee olla yhdenmukaista mm. keskeisten teknisten ominaisuuksien sekä brändin osalta.

Varikon mitoituksessa on ollut lähtökohtana, että varikkoa on mahdollisuus laajentaa 60–80 vaunulle. Tämä tarkoittaa, että yleissuunnitelman mukaan Vaaralan varikkoa voisivat jatkossa käyttää myös Malmin lentoaseman ratikkalinja sekä mahdollisen Jokeri 2 -ratikkalinjan vaunut. HKL:n mielestä on hyvä asia, että yleissuunnitelmassa on varauduttu Vaaralan raitiovaunuvarikon seudulliseen yhteiskäyttöön ja laajentamiseen, vaikka raitiovaunuvarikkojen seudullista hallinta- ja käyttömallia ei ole vielä tarkemmin määriteltä tai sovittu. HKL on toteuttamassa vuosien 2020-2025 aikana neljä uutta raitiotievarikkoa pääkaupunkiseudulla. Samalla varikoiden operointimalleja uudistetaan laajentuvan raitioliikenteen tarpeiden mukaisesti. HKL on halukas tarjoamaan Vantaalle

asiantuntemustaan varikon suunnittelemiseksi sekä valmistuneen varikon operointiin.

HKL:n näkemyksen mukaan Vantaan ratikan kaluston tarvitsema raskas huolto on mahdollista toteuttaa kustannustehokkaasti Koskelan varikolla riippumatta siitä, onko Koskelaan raideyhteyttä Vantaalta. Koskelan varikko rakennetaan uudelleen vuoteen 2026 mennessä. Varikon toimintamalli ja kapasiteetti on mahdollista suunnitella sellaiseksi, että se mahdollistaa keskitetyt raskaat kunnossapitotoimet myös Vantaan kalustolle.

Hankkeen kustannukset

Hankkeen investointikustannuksiksi on arvioitu noin 393 miljoonaa euroa, josta Helsingin osuus on 12,1 miljoonaa euroa. Tämä sisältää n. 500 metrin osuuden rataa, käänösilmukattoman päätepysäkin sekä Helsingin puolelle sijoitettavan raitiotien sähkönsyöttöaseman. Helsingin kustannus on suhteellisen suuri kaupungin alueelle sijoittuvan osuuden pituuteen nähden, mikä selittyy pääasiassa linjan päähän sijoittuvalla sähkönsyöttöasemalla, pohjanvahvistustarpeella sekä johtosiirtojen kustannuksilla.

Erityisesti Helsingin osuus raitiotien sähkönsyöttöasemien kustannuksista (7 %) on merkittävästi suurempi kuin osuus koko raitioratahankkeen kustannuksista (3 %). Helsingin alueelle suunnitelmassa sijoitettu sähkönsyöttöasema (n. 2 Meur) palvelee sekä Helsingin että Vantaan alueelle sijoittuvan rata-alueen sähköistystä. Koska kustannusta voidaan pitää merkittävänä, tulisi HKL:n mielestä kustannusvastuiden jakautumista tämän syöttöaseman osalta arvioida uudelleen sen palveluman aluejaon pohjalta.

Hankkeen päätöksenteko ja toteutus

Vantaa esittää, että Helsinki vastaa suunnittelusta omalla alueellaan. HKL toteaa, että sillä ja on valmius jatkaa raitiotien suunnittelua Vantaan esittämällä tavalla. HKL:n osalta suunnittelun käynnistäminen edellyttää päätöstä suunnittelun hankinnasta. Vantaan ratikan yleisuunnitelmassa on jatkosuunnittelukustannuksiksi tälle osuudelle arvioitu yhteensä n. 760.000 euroa. Tämän perusteella suunnittelun hankintapäätös voidaan tehdä viranhaltijapäätöksenä.

Helsingin ja Vantaan kaupunkien on tehtävä päätös hankkeen toteuttamisesta koordinoidusti. Helsinki ei voi sitoutua toteutukseen ennen kuin toteutuksen edellytykset sekä Vantaan valmius hankkeen toteuttamiseen on selvinnyt riittävästi jatkosuunnittelussa. Raitiotien Helsingin osuuden päätöksentekoon sovelletaan katu-, liikenneväylä-, rata- ja puistohankkeiden käsittelyohjeessa määriteltyä periaatteellisesti ja ta-

11.11.2019

loudellisesti merkittävän liikennehankkeen päätöksentekoprosessia. Helsingin rataosuuden hyväksymispäätöksen tekee kaupunginvaltuusto. Toteutuspäätös edellyttää, että Helsingin päätöksentekoon tuodaan käsittelyohjeessa mainittua hankesuunnitelmaa vastaava kokonaisuus, joka sisältää yleissuunnitelma-aineiston lisäksi jatkosuunnittelussa tarkennetun kustannusarvion ja mahdolliset muut lisäselvitykset hankkeen toteutettavuudesta ja toteutustavasta.

Tämän hetken tietojen mukaan radan rakentamisen osuus Helsingin vastuulla olevasta 12,1 milj. euron kokonaissummasta on noin puolet, mutta pohjanvahvistukset sekä muut erityisjärjestelyt saattavat kasvat-
taa vielä HKL vastuulle tulevaa summaa. Helsingin puolelle rakennet-
tava sähkönsyöttöasema sisältyy myös HKL:n kustannusosuuteen. HKL:n johtokunnan tulee hyväksyä erikseen HKL:n vastuulla oleva kus-
tannusosuus ja sitä vastaava hankesuunnitelma ennen Kaupunginhalli-
tuksen ja –valtuuston päätöksentekoa.

Vantaa esittää, että hanketta varten ei perusteta kaupunkien yhteistä toteutusorganisaatiosta, vaan Vantaa vastaisi raitiotien rakennuttami-
sista myös Helsingin osuudelta. Helsinki laatisi oman alueensa osalta tarvittavat suunnitelmat ja päätökset radan toteuttamista varten. HKL toteaa, että yleissuunnitelmavaiheen tiedoilla päätöstä hankkeen toteu-
tustavasta ei ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaista vielä tehdä. Helsingille on kuitenkin tärkeää osallistua omalle alueelleen sijoittuvaan hankkeen ohjaukseen aktiivisesti. HKL:ään on Raide-Jokerin hankkeen toteutuksen myötä muodostunut ainutlaatuinen pikaraitioteiden tilaaja-
tehtävien osaamiskeskittymä (mm. elinkaarenhallinta, hankinnat, suunnitteluohjeistus infran, kaluston ja varikoiden tarpeisiin, suunnittelunoh-
jaus, operoinnin, kunnossapidon, varikoiden ja infran käytön optimointi, sidosryhmätyö ja –viestintä). HKL näkee, että tätä osaamista olisi mah-
dollista hyödyntää myös Vantaan ratikan toteutuksessa Espoon ja Hel-
singin (HKL) Raide-Jokerissa käyttämän mallin mukaisesti ja tuottaa li-
sääarvoa niin Vantaalle kuin seudun kaupunkiraideliikenteen kehittämis-
työlle laajemminkin.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Artturi Lähdetie, yksikön johtaja, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi
Karoliina Rajakallio, yksikön johtaja, puhelin: 310
karoliina.rajakallio(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 08.10.2019 § 497

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

HEL 2019-009875 T 08 00 02

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Vantaan ratikka on seudullisesti merkittävä uusi joukkoliikenneyhteys, jonka suunnittelun jatkaminen on perusteltua. Vantaan ratikka tukee myös Helsingin maankäytön ja liikenteen kehittämistavoitteita ja luo edellytyksiä seudulliselle yhteistyölle liikennejärjestelmän kehittämisessä. Raitioliikenne on hyvä väline tiivistyvän ja kestäviin kulkumuotoihin tukeutuvan kaupunkirakenteen toteuttamisessa. Helsingin rataosuutta on suunniteltu hyvässä yhteistyössä projektin sekä Helsingin liikenteen ja maankäytön asiantuntijoiden kanssa.

HSL:n laatimaan MAL 2019 -suunnitelmaan sisältyy seudullisen pikaraitiotieverkoston laajentaminen viidellä uudella pikaraitiotieyhteydellä, joista Vantaan ratikka on yksi. Muut ovat Helsingissä Vihdintien, Viikin-Malmin ja Tuusulanväylän pikaraitiotiet sekä Espoossa Matinkylä-Lepävaara-pikaraitiotie. Lausuntopyyntöä arvioitu Vantaan ratikan toteuttamisaika vuosina 2024-2028 vastaa MAL 2019 -suunnitelman alustavaa ajoitusta. Ennen Vantaan ratikkaa on MAL 2019 -suunnitelmassa esitetty toteutettavaksi Vihdintien pikaraitiotie. Samaan aikaan Vantaan ratikan kanssa on MAL-suunnitelmassa esitetty toteutettavaksi Viikin-Malmin pikaraitiotie. MAL-suunnitelmassa esitetystä järjestyksestä on syytä pitää kiinni, jolloin seudun pikaraitiotieverkosto laajenee myös hyödyntämällä nykyistä raitiotiejärjestelmää.

Vantaan ratikka edistää seudullisia yhteyksiä lentoasemalle sekä Aviapoliksen työpaikka-alueelle. Vaihtoyhteyksien toimivuuden kannalta on tärkeää järjestää mahdollisimman sujuva vaihtoyhteys Tikkurilan asemalla junista raitiovaunuihin. Lentoaseman päätepysäkki tulee myös toteuttaa mahdollisimman lähelle terminaaleja.

Vantaan ratikan Mellunmäen pääteasemalta on sujuva vaihtoyhteys metroom, ja hanke tukee näin alueen kehitystä liikenteen solmukohtana. Tämä merkitys korostuu tulevaisuudessa, mikäli Östersundomin yhteisen yleiskaavan mukainen maankäytön kehittäminen etenee ja mettoa jatketaan Mellunmäestä itään.

Raitiotien arvioitu keskinopeus on kompromissi alueellisen kattavuuden ja matka-aikojen houkuttelevuuden välillä. Jatkosuunnittelussa on huolehdittava, ettei raitioliikenteen nopeus laske suunnitellusta heikentäen hankkeen kannattavuutta ja toimivuutta seudullisena liikenneyhteytenä. Nopeustavoitetta tukee hyvin se, että raitiorata on suunniteltu pääosin omalle ajoradalleen.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Helsingin raitioteihin ja varikon yhteiskäyttöön varautuminen

Yleissuunnitelmassa on otettu huomioon Helsingin yleiskaavan pikaraitioverkko ja varauduttu sen liittymäkohtiin liikennejärjestelyjen suunnittelussa. Järjestelyt Viikin-Malmin pikaraitiotien jatkamiseksi Jakomäestä Hakunilan urheilupuistoon on esitetty suunnitelmissa. Raitiotien suunnitteluperusteet ovat pääosin yhtenevät Helsinkiin suunniteltujen pikaraitioteiden kanssa mm. raidelevyden, ratasähköjärjestelmän ja vaunujen mitoituksen osalta. Kuitenkin esim. usean pikaraitiolinjan käyttämän pysäkin palvelualueen pituuden osalta on eroja. Ne eivät kuitenkaan muodosta esteitä järjestelmän tekniselle yhteensopivuudelle ja kyetään ratkaisemaan jatkosuunnittelussa. Taustalla vaikuttaa yleisten ja yhtenäisten pikaraitiotien suunnitteluohjeiden puuttuminen, minkä vuoksi suunnitteluperusteita on jouduttu määrittelemään hankekohtaisesti. Helsinki pyrkii tuottamaan Raide-Jokeri -hankkeessa laadituista suunnitteluohjeista yleisesti seudulla hyödynnettävissä olevan pikaraitioteiden suunnitteluohjeistuksen.

On hyvä asia, että yleissuunnitelmassa on varauduttu Vaaralan raitiovaunuvarikon seudulliseen yhteiskäyttöön ja laajentamiseen. Raitiovaunuvarikkojen seudullista hallinta- ja käyttömallia ei ole vielä tarkemmin määriteltä tai sovittu, mutta yleissuunnitelma antaa hyvät edellytykset Vaaralan varikon hyödyntämiselle esimerkiksi Viikin-Malmin pikaraitiotien liikenteen hoitamiseen, kun rataa jatketaan Vantaan puolelle.

Kustannukset ja toteuttamisriskit

Hankkeen investointikustannuksiksi on arvioitu noin 393 miljoonaa euroa, josta Helsingin osuus on noin 12 miljoonaa euroa. Helsingin kustannus on suhteellisen suuri kaupungin alueelle sijoittuvan osuuden pituuteen (noin 0,5 km) nähden, mikä selittyy pääasiassa linjan päähän sijoittuvalla sähkönsyöttöasemalla, pohjanvahvistustarpeella sekä johdotusliikenteen, kuten Länsimäentien 110 kV voimalinjan muutosten, kustannuksilla. Jatkosuunnittelussa on kiinnitettävä huomiota näihin kustannustekijöihin ja etsittävä mahdollisimman kustannustehokkaita suunnitteluratkaisuja.

On syytä tunnistaa myös hankkeeseen liittyvät toteutusriskit. Hanke on Vantaan kaupungille suuri investointi eikä se yleissuunnitelmaan liittyvässä päätöksenteossa vielä sitoudu hankkeen toteutukseen. Kustannusarvion nouseminen suunnittelun edetessä on mahdollista, kun tiedot esimerkiksi maaperän olosuhteista ja taitorakenteista tarkentuvat. Vantaan ratikkahankkeen mahdollinen viivästyminen ei saa estää muiden seudullisen liikennejärjestelmän kehityksen kannalta tärkeiden hankkeiden edistymistä. Tällaisia MAL 2019-suunnitelmassa mainittuja

Helsingille tärkeitä hankkeita ovat mm. Vihdintien, Viikin-Malmin ja Tuusulanväylän pikaraitiotiet.

Jatkosuunnittelu ja päätöksenteko

Helsingin kaupungilla on valmius jatkaa raitiotien suunnittelua Vantaan esittämällä tavalla. Raitiotien tarkempi suunnittelu jatkuu yleissuunnitelman valmistumisen jälkeen Mellunmäen keskustan asemakaavoituksen yhteydessä, jolloin tehdään tarkempi liikennesuunnitelma raitiotien liikennejärjestelyistä ja sen toteuttamisen edellyttämät tilavaraukset.

Helsingin ja Vantaan kaupunkien on tehtävä päätös hankkeen toteuttamisesta koordinoitusti. Helsinki ei voi sitoutua toteutukseen ennen kuin toteutuksen edellytykset sekä Vantaan valmius hankkeen toteuttamiseen on selvinnyt riittävästi jatkosuunnittelussa.

Raitiotien Helsingin osuuden päätöksentekoon sovelletaan katu-, liikenneväylä-, rata- ja puistohankkeiden käsittelyohjeessa määriteltyä periaatteellisesti ja taloudellisesti merkittävän liikennehankkeen päätöksentekoprosessia. Helsingin rataosuuden kustannusarvion ylittäessä 10 miljoonaa euroa hyväksymispäätöksen tekee kaupunginvaltuusto. Toteutuspäätös edellyttää, että Helsingin päätöksentekoon tuodaan käsittelyohjeessa mainittua hankesuunnitelmaa vastaava kokonaisuus, joka sisältää yleissuunnitelma-aineiston lisäksi jatkosuunnittelussa tarkennetun kustannusarvion ja mahdolliset muut lisäselvitykset hankkeen toteutettavuudesta ja toteutustavasta. Raitiotien katusuunnitelmia ei voida hyväksyä ennen toteutuspäätöstä. Toteutuspäätöksen jälkeen ja alueen asemakaavan ollessa voimassa katusuunnitelmat hyväksyy kaupunkiympäristölautakunta.

Ehdotettu toteutusmalli

Vantaa esittää, että hanketta varten ei perusteta kaupunkien yhteistä toteutusorganisaatiosta, vaan Vantaa vastaisi raitiotien rakennuttamisesta myös Helsingin osuudelta. Helsinki laatisi oman alueensa osalta tarvittavat suunnitelmat ja päätökset radan toteuttamista varten.

Yleissuunnitelmavaiheen tiedoilla päätöstä hankkeen toteutustavasta ei ole mahdollista vielä tehdä. Helsingille on tärkeää osallistua omalle alueelleen sijoittuvaan hankkeeseen. Lähtökohtaisesti Helsingin kaupunki vastaa kaduilleen tehtävästä rakennuttamisesta, koska kaupunki omistaa kadun ja tulee vastaamaan sen ylläpidosta. On löydettävissä malli, jolla hanke saadaan toteutettua yhtenäisenä työnä pilkkomatta sitä kullekin kaupungille. Toteutuksen tarkempi organisointi edellyttää ensin molempien kaupunkien toteutuspäätöstä hankkeesta.

Käsittely

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

11.11.2019

Asia/3

08.10.2019 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli liikenneinsinööri Anton Silvo. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anton Silvo, liikenneinsinööri: 310 37489
anton.silvo(a)hel.fi

§ 749

V 27.11.2019, Valtuutettu Nelli Ruotsalaisen aloite LHBTIQ-turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen saatavuuden ja turvallisuuden takaamiseksi

HEL 2019-006105 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Nelli Ruotsalaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Nelli Ruotsalainen ja 16 muuta valtuutettua esittävät, että Helsinki huomioi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden erityisen haavoittuvasen aseman takaamalla turvallisen, hajasijoitetun ja pitkäaikaisen majoituksen saatavuuden pääkaupunkiseudulla.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnalta saamaansa lausuntoon ja toteaa, että turvapaikanhakijoiden majoituksen ja muiden vastaanottopalvelujen järjestäminen perustuu vastaanottolakiin (laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 746/2011). Kansainvälistä suojelua hakeva tai tilapäistä suojelua saava majoitetaan vastaanottokeskukseen

tai hän voi järjestää majoituksensa itse yksityismajoituksessa. Yksityismajoituksessa asuville muut vastaanottopalvelut järjestetään siitä vastaanottokeskuksesta, jonka asiakkaaksi henkilö on rekisteröitynyt. Vastaanotto toiminnan rahoituksesta, ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta vastaa Maahanmuuttovirasto.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt (17.10.2016 § 896) Maahanmuuttoviraston ja Helsingin kaupungin välisen sopimuksen kansainvälistä suojelua hakevien ja tilapäisten suojelua saavien vastaanoton järjestämisestä. Sopimuksen mukaisesti vuoden 2019 aikana suljettiin Helsingin kaupungin vastaanottokeskuksen Kaarlenkadun 200 asiakaspaikan toimipiste. Samanaikaisesti suljettiin Suomen Punaisen Ristin Auramon 100 asiakaspaikan vastaanottokeskus. Näin ollen Helsingin kaupungin alueella väheni yhteensä 300 asiakaspaikkaa vuoden 2019 aikana. Helsingin alueella sijaitsevat vastaanottopalvelut koostuvat Helsingin kaupungin Uudenmaankadun 200 asiakaspaikan kauttakulkukeskuksesta ja Metsälässä sijaitsevasta yksityismajoituspalvelupisteestä. Helsingissä on yksityismajoituksessa syyskuun 2019 tilannekatsauksen mukaan noin 900 turvapaikanhakijaa.

Maahanmuuttovirasto edellyttää jokaiselta vastaanottokeskukselta löytyvän tarvittavat valmiudet ja ammattitaito huolehtia seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien asiakkaiden palveluista ja tarpeista. Siirrettäessä asiakkaita kauttakulkukeskuksista odotusvaiheen vastaanottokeskuksiin heidän mahdolliset haavoittuvuutensa huomioidaan sekä asiakkaiden omien toiveiden että vastaanottokeskuksen moniammatillisen työryhmän arvion perusteella.

Maahanmuuttovirasto on varannut erityistä tukea tarvitseville turvapaikanhakijoille asiakaspaikkoja Helsingin, Tampereen ja Vaasan vastaanottokeskuksista. Esimerkiksi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluva turvapaikanhakija voidaan majoittaa Helsingin Uudenmaankadun toimipisteeseen erityisestä syystä, kuten terapiasuhteen jatkuvuuden turvaamiseksi. Vuositasolla kuvatus kaltainen majoitustarve koskee Helsingissä muutamaa henkilöä. Vastaanottokeskusten sulkeminen ei ole vaikuttanut erityistä tukea tarvitsevien turvapaikanhakijoiden asiakaspaikkamäärään Helsingin vastaanottokeskuksessa. Maahanmuuttoviraston arvion mukaan nykyiset valmiudet vastata erityistä tukea tarvitsevien turvapaikanhakijoiden vastaanottovaiheen tarpeisiin ovat Helsingissä hyvällä tasolla.

Vastaanottokeskusten turvallisuus on yksi vastaanotto toiminnan keskeisistä strategisista ja toiminnallisista päämääristä. Turvallisuuden toteutumista seurataan Maahanmuuttoviraston teettämällä säännöllisillä asiakaspalautekyselyillä, valvontakäynneillä ja turvallisuuspoikkeamista tehtävillä tapahtumailmoituksilla. Vuoden 2018 asiakaspalautekyselyn

tulosten perusteella turvapaikanhakijat kokivat vastaanottokeskusten turvallisuuden olevan hyvällä tai erittäin hyvällä tasolla. Valvontakäynnillä tai tapahtumailmoituksissa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kohdistuvat turvallisuusongelmat eivät ole ilmiönä nousseet esiin.

Turvallinen majoitus voi toteutua sekä vastaanottokeskuksessa että asianmukaisesti järjestetyssä yksityismajoituksessa. Aloitteessa mainittu riski esimerkiksi taloudelliseen riistoon tai muuhun hyväksikäyttöön liittyy kuitenkin Maahanmuuttoviraston arvion mukaan yksityismajoitukseen, minkä vuoksi majoittuminen vastaanottokeskuksessa on usein asiakkaalle turvallisempi vaihtoehto. Halutessaan turvapaikanhakijalla on mahdollisuus palata yksityismajoituksesta vastaanottokeskusmajoitukseen koko turvapaikkaprosessinsa ajan. Vastaanottokeskusmajoitus voidaan toteuttaa myös niin sanotun hajasijoitusmallin mukaisesti esimerkiksi hyödyntämällä kunnan asuttamattomina olevia vuokra-asuntoja. Helsingin kaupungin haastava vuokra-asuntotilanne ei kuitenkaan sovellu kyseisen mallin toteuttamiseen.

Turvapaikanhakijalle osana vastaanottopalveluita tarjottava majoitus on väliaikaista. Turvapaikanhakija majoittuu odotusajan vastaanottokeskuksessa tai halutessaan yksityismajoituksessa turvapaikkaprosessin ajan. Kansainvälistä suojelua ja oleskelulupia koskevat päätökset tehdään Maahanmuuttovirastossa tai mahdollisesti valitusasteissa turvapaikkatutkinnassa kertyneen aineiston perusteella, eikä päätösten sisältöön ole vaikutusta sillä, minkä vastaanottokeskuksen asiakkaana turvapaikanhakija on ollut.

Maahanmuuttovirasto vastaa vastaanottokeskusten kapasiteetin sopeuttamisesta tarvittavaan asiakaspaikkamäärään ja henkilökunnan asianmukaisesta ohjeistamisesta haavoittuvuuksien tunnistamiseen liittyen. Nykyiset asiakaspaikkamäärät ja majoitusjärjestelyt vastaavat seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden majoitustarpeeseen valtakunnallisella tasolla.

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta pitää tärkeänä, että Helsingin vastaanottokeskuksissa aktiivisesti toimitaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen parantamiseksi ja turvallisen turvapaikkaprosessin takaamiseksi. Kaupunginhallitus katsoo asiassa tehdyn kokonaisarvion perusteella, että nykyjärjestelyt vastaavat aloitteessa esiin nostettuihin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien turvapaikanhakijoiden turvallisen majoituksen ja tuen tarpeisiin Helsingissä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Aiheesta on pyydetty lausunto sosiaali- ja terveyslautakunnalta. Vastaus on valmisteltu kaupunginkanslian elinkeino-osastolla.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Aloite LHBTIQ-turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen saatavuuden ja turvallisuuden takaamiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 10.09.2019 § 216

HEL 2019-006105 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu Nelli Ruotsalaisen ja 16 muun valtuutetun LHBTIQ-turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen saatavuuden ja turvallisuuden takaamista koskevasta valtuustoaloitteesta:

”Turvapaikanhakijoiden majoituksen ja muiden vastaanottopalvelujen järjestäminen perustuu vastaanottolakiin (laki kansainvälistä suojelua hakevien vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 746/2011). Kansainvälistä suojelua hakeva tai tilapäistä suojelua saava majoitetaan vastaanottokeskukseen tai hän voi järjestää majoituksensa itse yksityismajoituksessa. Yksityismajoituksessa asuville muut vastaanottopalvelut järjestetään siitä vastaanottokeskuksesta, jonka asiakkaaksi henkilö on rekisteröitynyt. Helsingin kaupunki järjestää majoitusta ja muita vastaanottopalveluja Maahanmuuttoviraston kanssa tehtyyn sopimukseen perustuen. Vastaanotto toiminnan rahoituksesta, ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta vastaa Maahanmuuttovirasto.

Helsingin kaupungin alueella väheni yhteensä 300 turvapaikanhakijoiden majoituspaikkaa sen jälkeen kun Helsingin vastaanottokeskuksen Kaarlenkadun toimipiste (200 paikkaa) ja SPR:n Auramon vastaanotto-

keskus (100 paikkaa) suljettiin keväällä 2019. Helsingin vastaanotto-keskus koostuu 1.6.2019 alkaen Punavuoren toimipisteestä (200 asiakaspaikkaa) ja Metsälässä sijaitsevasta yksityismajoituspalvelupisteestä (noin 1000 asiakasta). Punavuoren toimipiste on niin sanottu kauttakulkukeskus, jossa asiakkaat majoittuvat turvapaikkapuhutteluun saakka ja siirtyvät sen jälkeen odotusajan keskuksiin odottamaan päätöstä turvapaikkapuhuttelusta. Yksityismajoituspalvelupisteestä palvelut tarjotaan koko turvapaikkaprosessin ajan asiakkaille, jotka majoittuvat tuttavien tai sukulaisten luona Helsingissä.

Helsingin vastaanottokeskuksessa majoitus on järjestetty siten, että perheille on omat huoneet sekä naisille ja miehille erilliset huoneet. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille viestitetään yhdenvertaisesta kohtelusta sateenkaarilipuin yksiköiden seinillä. Asian tullessa puheeksi työntekijän tapaamisella asiakkaille kerrotaan Helsinki Pride -yhteisön (aiemmin HeSeta) toiminnasta.

Maahanmuuttoviraston tilannekeskus koordinoi asiakkaiden siirrot kauttakulkukeskuksista odotusvaiheen vastaanottokeskuksiin turvapaikkapuhuttelun jälkeen. Helsingin vastaanottokeskuksessa tehdään tiivistä yhteistyötä tilannekeskuksen kanssa. Tilannekeskukselle viestitään asiakkaiden majoituksen järjestämiseen liittyvistä tarpeista sekä asiakkaiden toiveiden että vastaanottokeskuksen moniammatillisen työryhmän arvion perusteella. Maahanmuuttovirasto on varannut seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen majoittamiseen paikkoja Helsingin vastaanottokeskuksen Punavuoren toimipisteen lisäksi esimerkiksi Tampereen ja Vaasan vastaanottokeskuksista.

Maahanmuuttoviraston pyynnöstä Helsingin vastaanottokeskuksen Punavuoren toimipisteessä on vakinaisesti majoittuneena muutamia asiakkaita johtuen heidän erityisen haavoittuvasta asemastaan tai palvelutarpeestaan. Joitakin traumatisoituneita seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia asiakkaita on vakinaistettu terapiasuhteen jatkuvuuden turvaamiseksi. Vakinaistamispäätös tehdään vastaanottokeskuksen johtajan toimesta. Vakinaistamisvaiheessa ollaan yhteydessä maahanmuuttajapalveluihin ja kerrotaan mahdollisesta kuntapaikan ja asunnon tarpeesta myöhemmin. Helsingin tilanne vastaanottopalvelujen osalta on ollut hyvä, joten erityisen haavoittuvassa asemassa olevia asiakkaita on voinut jäädä Helsingin vastaanottokeskuksen palvelujen piiriin.

Osassa vastaanottokeskuksia, kuten Vaasan vastaanottokeskuksessa, asiakkaat majoitetaan kaupungin vuokra-asuntoihin. Helsingissä ei ole tyhjiä vuokra-asuntoja, joten vastaava malli ei ole mahdollinen. Hajajoitettun majoituksen järjestäminen edellyttäisi myös uutta sopimusta

vastaanottopalvelut kaupungilta ostavan Maahanmuuttoviraston kanssa.

Maahanmuuttovirasto ja YK:n pakolaisjärjestö UNHCR tekevät säännöllisiä valvontakäyntejä vastaanottokeskuksiin. Valvontakäynneillä on todettu, että vähemmistöjen ja haavoittuviin ryhmiin kuuluvien asiakkaiden palvelut ovat Helsingissä hyvällä tasolla. Maahanmuuttoviraston vuosittain teettämän asiakaskyselyn perusteella Helsingin vastaanottokeskuksen asiakkaat taustasta riippumatta kokevat palvelut hyväksi ja asumisen vastaanottokeskuksessa turvalliseksi. Yksityismajoitukseen liittyvä aloitteessa mainittu riski esimerkiksi taloudelliseen riistoon tai muuhun hyväksikäyttöön, minkä vuoksi majoittuminen vastaanottokeskuksessa voi olla monille asiakkaille turvallisempi vaihtoehto.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että Helsingin vastaanottokeskuksissa aktiivisesti toimitaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen parantamiseksi ja turvallisen turvapaikkaprosessin takaamiseksi.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Turvallinen majoitus ja kiinnittyminen yhteisöön ovat keskeisiä tekijöitä kotoutumisen kannalta. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden hyvinvoinnin varmistamiseksi vastaanottojärjestelmässä on tärkeää olla tietoa asiakasryhmän tarpeista ja heidän tukemisesta. Majoituksen järjestämisessä on huomioitava mahdollisuuksien mukaan asiakkaiden yksilölliset tarpeet samoin kuin muiden haavoittuvassa asemassa olevien asiakasryhmien kohdalla. Turvallinen majoitus voi toteutua sekä vastaanottokeskuksessa että asianmukaisesti järjestetyssä yksityismajoituksessa."

Käsittely

10.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Katju Aro: Lisätään lausunnon viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraavaa: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että Helsinki varmistaa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden majoituksen turvallisuuden ja kotoutumisen edellytykset seuraavia keinoilla:

- reagoimalla vastaanottoaikkojen vähenemiseen pyrkimällä vaikuttamaan siihen, että Maahanmuuttovirasto lisäisi vastaanottokeskuksiin

11.11.2019

majoituspaikkoja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluville turvapaikanhakijoille koko turvapaikkaprosessin ajaksi

- vahvistamalla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden varhaista tunnistamista lisäämällä toistuvaa tiedon- saantia seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen asemasta Suomessa sekä ohjaamalla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat turvapaikanhakijat oikeusavun ja erityistuen piiriin jo varhaisista signaaleista

- huomioimalla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien palveluiden ulkopuolelle joutuneiden turvapaikanhakijoiden erityisen haavoittuvan aseman perusteena kriisimajoituksen piiriin pääsemiseksi yhtäläisin oikeuksin lapsiperheiden ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien paperittomien kanssa."

Kannattaja: jäsen Sandra Hagman

Vastaehdotus 2:

Jäsen Sandra Hagman: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraava virke: "Lautakunta pitää tärkeänä, että Helsingin vastaanottokeskuksissa aktiivisesti toimitaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen parantamiseksi ja turvallisen turvapaikkaprosessin takaamiseksi."

Kannattaja: puheenjohtaja Sanna Vesikansa

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Katju Aro)

Jaa-äännet: 7

Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Alekski Niskanen, Matias Pajula, Karita Toijonen

Ei-äännet: 4

Katju Aro, Leo Bergman, Sandra Hagman, Laura Nordström

Tyhjä: 2

Kati Juva, Sanna Vesikansa

Poissa: 0

Jäsen Katju Aron vastaehdotus hävisi esittelijän ehdotukselle äänin 4 - 7 (tyhjää 2).

2 äänestys

11.11.2019

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Sandra Hagman)

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 11

Katju Aro, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Sami Heistaro, Kati Juva, Laura Nordström, Matias Pajula, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 2

Seija Muurinen, Aleksi Niskanen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotuksen äänin 11 - 0 (tyhjää 2).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

20.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sari Karisto, etelän aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 37579
sari.karisto(a)hel.fi

Kaisa Pasanen, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 24222
kaisa.pasanen(a)hel.fi

11.11.2019

§ 750

V 27.11.2019, Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite kaupunginvaltuuston kokousten tulkauksesta viittomakielellä

HEL 2019-006106 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Esittelijä muutti asian otsikon viimeisen sanan muotoon "viittomakielellä".

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Liisa Kivelä, viestintäjohtaja, puhelin: 09-310 22091
liisa.kivela(a)hel.fi
Jani Merimaa, viestintäpäällikkö
jani.merimaa(a)hel.fi

Liitteet

1 Said Ahmed Suldaan Aloite 22052019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Suldaan Said Ahmed ja 28 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunginvaltuuston kokoukset tulkattaisiin paikalla oleville kuntalaisille sekä verkkolähetyksen kautta kokousta seuraaville viittomakielisille.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Taustatietoa

Helsingin kaupunginvaltuuston kokoukset käydään virallisilla kielillä suomeksi ja ruotsiksi. Kokousaineisto on kaksikielinen. Kokoukset ovat yleisölle avoimia. Niitä voi seurata valtuustosalissa yleisölehterillä tai suorana lähetyksenä ja myöhemmin tallenteina Helsinki-kanavalla. Kokousten päätöstiedote julkaistaan kirjallisena kaupunginvaltuuston verkkosivuilla heti kokouksen päätyttyä. Päätöksistä julkaistaan tieto myös kokouksen aikana Helsinki-kanavalla. Pöytäkirja ja keskustelupöytäkirjat julkaistaan valtuuston verkkosivuilla myöhemmin. Syksystä 2020 tullaan valtuuston kokousten tallenteet tekstittämään.

Kaupungin viestinnänohjeissa todetaan, että kaupungin viestinnän tulee palvella molemmilla kotimaisilla ja muilla helsinkiläisten käyttämillä kielillä, kuten mahdollisuuksien mukaan myös viittomakielellä. Kaupungin viestinnässä huomioidaan myös soveltuvin tavoin erityisryhmiä, eli muita kuin kotimaisia kieliä puhuvia sekä viittomakielisiä ja vammaisia helsinkiläisiä.

Viittomakielisillä on mahdollista saada tietoa helsinkiläisten palveluista pääkaupunkiseudun yhteisellä viittomasivustolla. Kerran kuukaudessa ilmestyy videona viittomakielinen ajankohtaiskooste, jonka aiheet valitsee kuurojen yhteisöön kuuluva henkilö. Ajankohtaiskooste jaetaan Helsinki-kanavan ja viittomasivuston kautta ja uutisoidaan myös kaupungin verkkosivuilla Hel.fi:ssä.

Helsingin kaupungin vammaisasiamies näkee, että viittomakielinen tulkkaus olisi tärkeä myönteisen erityiskohtelun esimerkki, jonka ansiosta moni viittomakielinen voisi nykyistä paremmin saada tietoa Helsingin ylimmän päättäjän eli kaupunginvaltuuston toiminnasta ja toisille kaupunkin pyrkimyksiä laajentaa saavutettavuutta ja ottaa huomioon sellaisetkin asukasryhmät, joilla on rajatummalla mahdollisuudet kaupungin asioiden seuraamiseen.

Vammaisneuvosto tukee aloitetta mainitsemalla muun muassa, että viittomakielilaki astui voimaan vuonna 2015, joten Suomi on neljän kielien maa: suomi, ruotsi, saame ja viittomakieli. Yhdenvertaisuuslaki (1.1.2015) ja Viittomakielilaki sekä EU:n saavutettavuusdirektiivi, joka astui voimaan huhtikuussa 2019, on otettava vakavasti ja aidosti huomioon. Lisäksi on otettava huomioon YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimus, joka ratifioitiin 10.6.2016. Vammaisneuvosto näkee, että aito yhdenvertaisuus on itseisarvo, johon kaupungin tulisi pyrkiä kaikessa toiminnassaan. Viittomakieltä käyttävällä tarkoitetaan henkilöä, jonka oma kieli on viittomakieli. Vammaisneuvosto katsoo, että kiinnostus viittomakielisiä palveluja kohtaan kasvaa, kun niitä lisätään.

Vammaisneuvosto toivoo sitovaa kirjausta vähintään kyselytuntien tulkkauksesta.

Helsingin kaupungin asukasrekisteritiedoissa ei ole viittomakielisten määrää, mutta suuntaa-antavana voisi pitää Kuurojen Liiton antamaa tietoa, että Helsingissä on 465 viittomakielen tulkkaukspalveluihin oikeutettua henkilöä ja näistä 229 henkilöä käytännössä tilaa asiointejaan varten Kelan korvaaman henkilökohtaisen tulkin. Kuurojen Liiton antamien tietojen mukaan Suomessa on noin 4 000–5 000 viittomakieltä käyttävää henkilöä. Suomenruotsalaisen viittomakielen käyttäjiä on arviolta 100.

Arvio kustannuksista

Helsingin kaupunginvaltuuston kokousten tulkkauksen viittomakielelle ja lähettäminen verkossa Helsinki-kanavan tallenteiden yhteydessä olisi periaatteessa teknisesti mahdollista. Kokouksien kesto on vaihteleva ja usein pitkät kokoukset merkitsisivät kuitenkin sitä, että tilaisuuteen tarvittaisiin ainakin kaksi suomenkielistä viittomakielen tulkkia. Kokouksissa pitäisi varautua myös vähintään yhden suomenruotsalaisen viittomakielen tulkin palkkaamiseen.

Yhden kokouksen kattava viittomakielisen tulkkauksen kustannus olisi keskimäärin noin 1 100 euroa. Vuositasolla tulkkauksen kustannukset olisivat noin 24 000 euroa, laskettuna vuoden 2018 kokousten määrän ja kestojen sekä tulkkaustrytyksen julkaisemien tulkkien tuntihintojen perusteella. Kustannus on arvio ja laskettu sen mukaan, että jokaisessa kokouksessa olisi kaksi suomenkielistä ja yksi suomenruotsalaisen viittomakielen tulkki. Lisäksi tulkkausta varten tarvitaan erillisen kauko-ohjattava videokamera. Siihen liittyvän laitteiston hankinta ja asennus käyttökuntoon saatettuna olisi kertahankintana alustavan arvion mukaan noin 6 000 euroa.

Kaupunginkanslian viestintäosasto toteaa, että viittomakielisestä tulkkauksesta on mahdollista järjestää kokeilu esimerkiksi valtuuston kyselytunneilla tulevan vuoden aikana. Tämä liittyisi luontevasti kaupungin tavoitteisiin osallistumisen, yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden kehittämisessä.

Kokeilu olisi hyödyllistä järjestää 2–3 kertaa, jolloin kertyisi kokemusta tulkkauksen teknisestä järjestämisestä ja streamaamisesta. Samalla olisi mahdollista kartoittaa myös viittomakielisten toiveita ja tarpeita mahdollista palvelun kehittämisen jatkosuunnittelua ajatellen.

Valtuuston kokousvuoden aikana järjestetään kuusi kyselytuntia. Syksyllä 2019 kyselytuntia uudistettiin siten, että valtuutettujen kysymykset ovat julkisia jo kokousta edeltävänä päivänä. Näin myös itse kysymyk-

11.11.2019

sistä on mahdollista tiedottaa etukäteen, samalla kun tiedotetaan kyselytunnin viittomakielisen tulkkauksen kokeilusta.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Liisa Kivelä, viestintäjohtaja, puhelin: 09-310 22091
liisa.kivela(a)hel.fi
Jani Merimaa, viestintäpäällikkö
jani.merimaa(a)hel.fi

Liitteet

1 Said Ahmed Suldaan Aloite 22052019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 751

V 27.11.2019, Valtuutettu Leo Straniuksen aloite ympäristölle haitallisten käytäntöjen selvittämisestä Helsingissä

HEL 2019-006112 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Ozan Yanarin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ari Hietamäki, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Leo Stranius ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinki selvittää ympäristölle haitallisten käytäntöjen ja toimien määrän kaupungin budjetissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että osana kaupungin ympäristöraporttia seurataan kaupungin toimintojen ympäristövaikutuksia talouden näkökulmasta. Siihen sisältyvät ne tuotot, kulut ja investoinnit, jotka on ensisijaisesti tehty ympäristönsuojelullisista syistä. Tässä vuosittaisessa ympäristöraportissa siten monelta osin esitetään ympäristölle haitallisten käytäntöjen ja toimien määrä kaupungin vuosittaisessa toiminnassa. Tiedot kerätään vuosittain koko kaupunkikonsernin osalta, mutta koska tytäryhteisöjen toimittamat tiedot eivät ole kattavia, ympäristöraportissa raportoidaan ainoastaan tiedot emokaupungin osalta. Eräiltä osin niissäkin on jonkin verran puutteita, koska tiettyjä ympäristökuluja ja -in-

vestointeja on vaikea erottaa esimerkiksi rakennusprojekteissa. Keskeisimmät osat kaupungin ympäristöraportista esitetään vuosittain kaupungin tilinpäätöksen toimintakertomuksessa valtakunnallisen tilinpäätösohjeistuksen mukaisesti.

Kaupungin ympäristöraportointia kehitetään edelleen ja tässä yhteydessä mm. kaupungin taloushallinnossa on otettu käyttöön kaupungin kirjanpidossa uudet toimintoluenumerot, jotka helpottavat ympäristöasioiden seuranta ja raportointia. Tämän kehitystyön tuloksia ympäristöraportoinnin parantamisessa saataneen vuoden 2020 ympäristöraportin yhteydessä.

Vuonna 2018 ympäristökulut olivat kaupungin ympäristöraportin mukaan 91 miljoonaa euroa (2,1 % kaupungin kaikista toimintakuluista), ympäristöinvestoinnit 135 miljoonaa euroa (21,5 % kaupungin kaikista käyttöomaisuusinvestoinneista) ja ympäristötuotot 6 miljoonaa euroa (0,5 % kaupungin kaikista toimintatuotoista). Tilinpäätöksen ympäristövastuiden arvo oli 31.12.2018 yhteensä 22,4 miljoonaa euroa. Vastuut koskivat varautumista entisten kaatopaikkojen kunnostamiseen ja maaperän puhdistamiseen.

Kaikki ympäristöraportin mukaiseen ympäristötalouteen kuulumattomat kaupungin tuotot, kulut ja investoinnit eivät kuitenkaan ole välttämättä suoraan tai välillisesti ympäristölle haitallisia. Ympäristön kannalta melko neutraaleja (tai esim. koulutuksen kautta myös positiivisia) toimintoja ovat esimerkiksi opetus- ja kulttuuri- sekä sosiaali- ja terveyspalvelut, jos huomioidaan pelkät palvelut eikä niiden tarvitsemaa infrastruktuuria. Jos taas huomioidaan kaupungin toimintojen tarvitsemat tilat, energiankäyttö ja liikkumistarve, ympäristövaikutuksia syntyy merkittävästi.

Kaupunki on merkittävä julkinen hankkija ja pystyy ohjaamaan markkinoita ympäristön paremmin huomiovaksi. Tällä hetkellä kaupungissa tehdään kuitenkin edelleen paljon kilpailutuksia ja hankintoja, joissa ympäristöasioita ei vielä huomioida. Tästä voi aiheutua sekä välillisiä että suoria ympäristövaikutuksia, joita voitaisiin vähentää asettamalla entistä enemmän ympäristökriteerejä. Kaupungin tekemissä hankinnoissa asetetaan vaihtelevasti ympäristökriteerejä, keskitetyistä kilpailutuksista 62,5 prosentissa oli vuonna 2018 mukana ympäristökriteerejä ja esimerkiksi kaupunkiympäristön toimialalla noin 50 prosentissa kilpailutuksista.

Helsinki on mukana Suomen ympäristökeskuksen koordinoimassa Towards carbon neutral municipalities and regions -hankkeessa. Hankkeessa on Suomen ympäristökeskuksen toimesta laskettu Helsingin kaupungin hankintojen hiilijalanjälki, pois lukien investoinnit ja asiakaspalvelujen ostot. Sen mukaan suurimmat päästöt aiheutuvat sähköstä

11.11.2019

ja kaasusta, lämmityksestä, rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluista sekä rakennusten ja huoneistojen vuokrista. Niiden yhteenlaskettu osuus laskelmassa huomioidusta kaupungin hankintojen hiilijalanjäljestä on yli puolet.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Kaupunkiympäristölautakunnan lausunnossa on kuvattu kaupungin toimintoja, joilla on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Usean toiminnon osalta ympäristövaikutusten osuutta kaupungin käyttömenoista ja investoinneista on vaikea erottaa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 § 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, joka on allekirjoittanut yli 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ari Hietamäki, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 08.10.2019 § 500

HEL 2019-006112 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että osana kaupungin ympäristöraporttia seurataan kaupungin ympäristötaloutta. Siihen sisältyvät ne tuotot, kulut ja investoinnit, jotka on ensisijaisesti tehty ympäristönsuojelullisista syistä. Tiedot kerätään vuosittain koko kaupunkikonsernin osalta, mutta koska tytäryhteisöjen toimittamat tiedot eivät ole kattavia, ympäristöraportissa raportoidaan ainoastaan tiedot emo-organisaatiosta. Myös niissä on jonkin verran puutteita, koska tiettyjä ympäristökulu-

ja ja -investointeja on vaikea erottaa esimerkiksi rakennusprojekteissa. Raportointia ollaan kehittämässä ja kaupungin taloushallintopalvelut Talpa on ottanut käyttöön uudet toimintoaluenumerot emo-organisaatiossa, jotka helpottavat ympäristöasioiden seuranta ja raportointia.

Vuonna 2018 ympäristökulut olivat 91 miljoonaa euroa (2,1 % kaupungin kaikista toimintakuluista), ympäristöinvestoinnit 135 miljoonaa euroa (21,5 % kaupungin kaikista käyttöomaisuusinvestoinneista) ja ympäristötuotot 6 miljoonaa euroa (0,5 % kaupungin kaikista toimintatuotoista). Tilinpäätöksen ympäristövastuiden arvo oli 31.12.2018 yhteensä 22,4 miljoonaa euroa. Vastuut koskivat varautumista entisten kaatopaikkojen kunnostamiseen ja maaperän puhdistamiseen.

Kaikki ympäristötalouteen kuulumattomat kaupungin tuotot, kulut ja investoinnit eivät kuitenkaan ole välttämättä suoraan tai välillisesti ympäristölle haitallisia. Ympäristön kannalta melko neutraaleja (tai esim. koulutuksen kautta myös positiivisia) toimintoja ovat esimerkiksi opetus- ja kulttuuri- sekä sosiaali- ja terveystaloudet, jos huomioidaan pelkät palvelut eikä niiden tarvitsemaa infrastruktuuria. Jos taas huomioidaan kaupungin toimintojen tarvitsemat tilat, energiankäyttö ja liikku- mistarve, ympäristövaikutuksia syntyy merkittävästi.

Kaupunki on merkittävä julkinen hankkija ja pystyy ohjaamaan markkinoita ympäristön paremmin huomioivaksi. Tällä hetkellä kaupungissa tehdään kuitenkin edelleen paljon kilpailutuksia ja hankintoja, joissa ympäristöasioita ei vielä huomioida. Tästä voi aiheutua sekä välillisiä että suoria ympäristövaikutuksia, joita voitaisiin vähentää asettamalla entistä enemmän ympäristökriteerejä. Kaupungin tekemissä hankinnoissa asetetaan vaihtelevasti ympäristökriteerejä, keskitetyistä kilpailutuksista 62,5 prosentissa oli vuonna 2018 mukana ympäristökriteerejä ja esimerkiksi kaupunkiympäristön toimialalla noin 50 prosentissa kilpailutuksista.

Helsinki on mukana Suomen ympäristökeskuksen koordinoimassa Towards carbon neutral municipalities and regions -hankkeessa. Hankkeessa on Suomen ympäristökeskuksen toimesta laskettu Helsingin kaupungin hankintojen hiilijalanjälki, pois lukien investoinnit ja asiakaspalvelujen ostot. Sen mukaan suurimmat päästöt aiheutuvat sähköstä ja kaasusta, lämmityksestä, rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluista sekä rakennusten ja huoneistojen vuokrista. Niiden yhteenlaskettu osuus laskelmassa huomioidusta kaupungin hankintojen hiilijalanjäljestä on yli puolet.

Alla on kuvattu kaupungin toimintoja, joilla on merkittäviä ympäristövaikutuksia, mutta niiden osuutta kaupungin käyttömenoista ja investoinneista on vaikea erottaa.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Rakentaminen

Rakentaminen on yksi eniten ympäristövaikutuksia aiheuttava toiminto kaupungin toiminnassa erityisesti sen energiankulutuksen ja luonnonvarojen käytön takia. Rakentamiseen käytettävät summat ovat suuria ja ympäristötilinpäätöksessä on esitetty, kuinka paljon rahaa on käytetty energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan. Kaupungilla on kansallisia energiatehokkuusvaatimuksia tiukemmat linjaukset ja erityisesti Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman tavoitteiden mukaisesti uusiutuvaa energiaa tulee lisätä merkittävästi. Kiertotalouden avulla on mahdollista säästää sekä rahaa että luonnonvaroja, mutta sen mahdollisuuksia (esim. kierrätettävät osat, purettavuus) ei vielä tällä hetkellä hyödynnetä rakentamisessa riittävästi, mutta kaupungilla on käynnissä joitain kiertotalouspilotteja. Koska kiertotaloutta ei vielä riittävästi huomioida, lisää se rakentamisen haitallisia ympäristövaikutuksia ja kustannuksia.

Kaupungilla on kansallisia energiatehokkuusvaatimuksia tiukemmat linjaukset ja erityisesti Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman tavoitteiden mukaisesti uusiutuvaa energiaa tulee lisätä merkittävästi. Rakennushankkeissa iso päätöksiä ohjaava tekijä on tällä hetkellä investointikustannus, josta aiheutuu se, että elinkaarikustannuksella tarkasteltavia uusiutuvan energian järjestelmiä ei välttämättä voida valita esimerkiksi liian suureksi kohoavan vuokra vaikutuksen tai hankkeen enimmäishinnan ylittymisen takia. Investointikustannuskeskeisestä tavasta olisi syytä siirtyä tarkastelemaan elinkaarikustannuksia, joka useimmiten johtaa energiatehokkaamman tai ympäristöystävällisemmän teknologian valintaan.

Kaupungin kasvaessa rakentamiselle joudutaan löytämään yhä uusia alueita, mikä voi aiheuttaa viherverkostojen katkeamista, vähentää metsien ja niittyjen määrää sekä vähentää vettä läpäisevän pinta-alan määrää. Näillä on vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen ja kaupunkilaisten mahdollisuuksiin nauttia luonnon tarjoamista ekosysteemipalveluista. Tätä on mahdollista korvata parantamalla viheralueiden toiminnallisuutta ja ekologista laatua, ennallistamalla luontokohteita tai luomalla uusia viherympäristöjä (esim. viherkattoja), mutta tällä hetkellä näitä mahdollisuuksia ei vielä kattavasti käytetä. Rakentaminen heikentää myös kaupunkirakenteen ilmaston kestävyyttä esimerkiksi heikentämällä hulevesien imeytymistä, mikä voi aiheuttaa lisäkuluja kaupungille esimerkiksi hulevesitulvien vuoksi.

Tällä hetkellä rakentamisessa etusijan saavat usein rakentamisen nykyiset käytännöt ja ratkaisut, joita perustellaan kustannussyillä. Uusia menetelmiä ja tekniikoita säilyttää nykyistä kasvillisuutta tulisi kehittää aktiivisemmin. Erityistapauksiin soveltuvia ratkaisuja on jo tarjolla, mut-

ta niitä käytetään vielä harvoin (esim. kaivamisessa käytettävät ujuttamistekniikat, imuroinnit, ilmalapio). Kasvillisuuden ylläpito on myös haastavaa, jos tehdään lyhytkestoisia alueurakkasopimuksia, koska silloin on vaikea ylläpitää pitkäjänteistä hoitosuunnitelmaa erityisesti vaativien kohteiden kohdalla (esim. niityt, katupuiden rakennelikkaukset).

Rakentamisen ympäristöhaittoja pyritään vähentämään muun muassa Hiilineutraali Helsinki 2035 –toimenpideohjelman, kaupunkiympäristön toimialan ympäristöohjelman ja Kaivumaiden, kiviaineksen ja purkumateriaalien periaatteiden mukaisesti. Tekeillä on myös kierto- ja jakamistaloudentalouden tiekartta, joka pyrkii edistämään kiertotaloutta muun muassa rakentamisessa.

Kiinteistöjen käyttö ja ylläpito

Kiinteistöjen käytön merkittävimmät ympäristövaikutukset syntyvät energiankulutuksesta ja energiantuotannon polttoainevalinnoista. Merkittävä osa kaupungin käyttämästä energiasta tuotetaan fossiilisilla polttoaineilla. Kiinteistöissä tapahtuu myös paljon turhaa energiankulutusta, mikä aiheuttaa suoraan lisäkustannuksia kaupungille, mutta jota olisi mahdollista vähentää parantamalla ylläpidon ja huollon resursseja sekä toimintaa.

Kaupungin toiminnasta syntyy paljon jätettä, joita ei vielä lajitella riittävästi materiaalina. Se lisää sekajätteen määrää, kaupungille syntyviä kustannuksia ja hukkaa luonnonvaroja, kun materiaali ohjataan materiaalihyötykäytön sijaan polttoon.

Ylläpidon ympäristöhaittoja pyritään vähentämään muun muassa Hiilineutraali Helsinki 2035 –toimenpideohjelman ja kaupunkiympäristön toimialan ympäristöohjelman mukaisesti.

Liikenne

Liikenteen merkittävimmät ympäristövaikutukset syntyvät polttoainevalinnoista. Helsingissä on panostettu viime vuosina vahvasti joukkoliikenteeseen, liikenteen siirtämiseen raiteille ja sen sähköistämiseen. HKL:n kalusto kulkee jo kokonaan uusiutuvilla polttoaineilla ja Staran työkalusto on siirtymässä biopolttoaineisiin, mutta muuten kaupungin kalusto käyttää vielä suurelta osin fossiilisia polttoaineita, millä on ilmastovaikutusta.

Liikenteen ympäristöhaittoja pyritään vähentämään muun muassa Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman, kaupunkiympäristön toimialan ympäristöohjelman, Kestävä kaupunkiliikenne Helsingissä -ohjelman sekä Staran ja HKL:n ympäristöohjelmien mukaisesti.

Yleisten alueiden ylläpito

Yleisten alueiden hoidossa käytetään erilaisia kemikaaleja, torjunta-aineita ja lannoitteita, jotka voivat olla ympäristölle haitallisia, esimerkiksi heikentämällä luonnon monimuotoisuutta. Osa hulevesistä johdetaan suoraan vesistöihin ja runsaslumisina talvina lunta kaadetaan mereen, mitkä edistävät esimerkiksi mikromuovien ja muiden epäpuhtauksien päätymistä vesistöihin. Yleisten alueiden ylläpidon kilpailutuksessa on kuitenkin viime vuosina otettu käyttöön ympäristökriteereitä, joiden ansiosta on vähennetty muun muassa kemikaalien käyttöä ja tehty ylläpidosta ympäristöasiat kattavammin huomioivaa. Staran ympäristöohjelmassa on toimenpiteinä urakoiden ympäristöriskien kartoitus ja ympäristösuunnitelmien laadinta sekä käytettyjen kemikaalien riskien arviointi ja hankintaohjeiden laatiminen, jotta ympäristölle haitallisimpien kemikaalien käyttöä voidaan vähentää.

Maankäyttö ja kaavoitus

Helsingin kaupunkisuunnittelun keskeisenä pyrkimyksenä on kaupungin kestävän kasvun turvaaminen. Ympäristön näkökulmasta tällä tarkoitetaan sitä, että kaupungin kasvun haittoja pyritään minimoimaan ohjaamalla uutta rakentamista siten, että tuleva kaupunkirakenne tuottaa mahdollisimman vähän liikkumisesta aiheutuvia päästöjä samalla kun paikalliset ympäristölliset reunaehdot, etenkin viheralueiden arvot pyritään parhaalla mahdollisella tavalla turvaamaan.

Käynnissä olevat kaupungin keskustan tuntumaan sijoittuvien uusien projektialueiden rakentuminen tarjoaa mahdollisuuksia vähäpäästöiseen liikkumiseen ja asumiseen.

Yleiskaava 2016:n lähtökohtana on verkostokaupungin vahvistaminen, joka laajentuvan raideverkon kautta mahdollistaa liikenteen osalta vähäpäästöisen elämäntavan myös esikaupunkialueelle, esimerkiksi tulevissa bulevardikaupunginosissa. Maankäytön tiivistäminen raideliikenteen asemien tuntumaan ohjaa kaupunkirakenteen kehitystä suuntaan, jolla parannetaan kestävien liikkumismuotojen käytön edellytyksiä.

Huomattavaa on, että myös suotuisalle sijainnille tehtävä rakentaminen aiheuttaa rakentamisen aikaisia päästöjä sekä energiankulutuksen lisääntymistä kaupungissa. Näihin voidaan vaikuttaa rakentamisen ohjauksella. Hiilineutraalin Helsinki 2035 -toimenpideohjelmassa on useita toimenpiteitä, jotka tähtäävät päästöjen ja energiankulutuksen vähentämiseen.

Kaupunkisuunnittelussa integroidaan maankäytönsuunnittelu ja liikennesuunnittelu hyvän elinympäristön saavuttamiseksi ja ympäristön suojelemiseksi. Esimerkiksi isoja liikennehankkeita suunniteltaessa tulee

11.11.2019

kuitenkin varmistua siitä, että ne toteuttavat myös kaupungin ilmastotavoitteita.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pirita Kuikka, ympäristösuunnittelija: +358 9 310 32045
pirita.kuikka(a)hel.fi

§ 752

V 27.11.2019, Valtuutettu Mauri Venemiehen aloite säännöllisistä sisäilmakyselyistä henkilöstölle ja asiakkaille

HEL 2019-004552 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anna Vuorjoen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mauri Venemies ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että uuteen sisäilmaohjelmaan sisällytetään yhtenä käytännön toimenpiteenä säännölliset vuosittain tehtävät sisäilmaa koskevat kyselyt. Kyselyt suunnataan päiväkotien, koulujen, sairaaloiden ja vastaavien henkilöstölle ja asiakkaille. Tällä tavalla saadaan kattavampaa tietoa ja voidaan aiemmin puuttua ongelmiin. Aiemmalla puuttumisella estetään terveyshaittojen paheneminen ja pyritään minimoimaan korjauskuluja.

Kaupunginhallitus toteaa, ettei Helsingin kaupungin sisäilmaohjelmaan ole tarkoituksenmukaista sisällyttää Helsingin kaupungin julkisiin tiloihin tehtävää vuosittaista sisäilmakyselyä kyselyprosessin laajuuden, hitauden ja epävarmuustekijöiden vuoksi. Ehdotettu sisäilmakysely ei sellaisenaan anna riittävää tietoa kunkin kohteen sisäilman laadusta.

11.11.2019

Sisäilmaohjelman tavoitteena on hallita sisäilman laatua kaikilla toiminnan osa-alueilla lähtien tilatarpeiden ennakoinnista aina käytönaikaiseen ylläpitoon, tilojen korjaamiseen ja tiloista luopumiseen asti. Säännöllisiä vuosittaisia sisäilmakyselyjä ei ohjelmaan ole kirjattu, koska niistä saatava hyöty kiinteistöjen ylläpidon ja sisäilman laadun hallinnan kannalta on vähäinen verrattuna kyselyiden tekemiseen ja analysointiin kuluviin resursseihin ja kustannuksiin. Pelkästään sisäilmakyselyjen tulosten perusteella ei voida tehdä johtopäätöksiä tilojen kunnosta tai tarvittavista korjauksista.

Arviot sisäilman laadusta perustuvat ensisijaisesti rakennusten kunto-
tutkimuksiin, joita käyttäjien kokemukset sekä koulu-, opiskelija ja työ-
terveydenhuollon tiedot täydentävät. Tarvittaessa sisäilma-asiantuntijat
teettävät tilojen käyttäjillä olosuhdekyselyjä tutkimusten lähtötiedoiksi.
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on teettänyt kattavat kyselyt kai-
kissa Helsingin suomen- ja ruotsinkielisissä peruskouluissa sekä oppi-
laille että henkilöstölle vuosien 2016–2018 aikana, eikä niiden toista-
mista vuosittain ole nähty tarpeellisenä. Kyselyt eivät tuoneet uutta tie-
toa rakennusten sisäilmatilanteesta, sillä suurimmassa osassa kohteita
ongelmat olivat jo tiedossa, ja tutkimukset, korjausten suunnittelu tai
korjaukset oli jo käynnissä.

Sisäilmaohjelmaan on kirjattu useita asioita, joiden tavoitteena on pa-
rantaa sisäilmaongelmien ennaltaehkäisyä ja ratkaisuprosessia. Kau-
punki kehittää toimintamallia sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi, etsii
yksilöllisiä ratkaisuja oireilevien auttamiseksi sekä selvittää, miten ter-
veydenhuoltopalvelut voidaan kytkeä tiiviimmin mukaan sisäilmaon-
gelmiin ratkaisuun.

Kaupunginhallitus hyväksyi 24.6.2019 § 485 Helsingin kaupungin kiin-
teistöpoliittisen ohjelman, sisäilmaohjelman ja näiden asiakirjojen toteu-
tusohjelman ohjeellisina asiakirjoina Helsingin kaupunkistrategia
2017–2021:ssä asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi.

Kaupungin sisäilmaryhmä käsitteli aloitetta kokouksessaan 24.10.2019
ja totesi muun muassa, ettei kyselyjen määrää tulisi kaupungilla lisätä.
Kyselyjen lisäämisen sijaan kaupunkiympäristön toimiala pitää tärkeä-
nä panostaa kiinteistöjen hyvään ylläpitoon ja huoltoon sekä kattaviin
siivouksiin, joilla on ennaltaehkäisevä vaikutus sisäilmaongelmiin.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan, sosiaali- ja terveys-
lautakunnan ja kaupunkiympäristön toimialan lausunnot. Vastaus on
annettujen lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuusto käsittelee aloitteet, jotka
on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mauri Venemiehen aloite säännöllisistä sisäilmakyselyistä henkilöstölle ja asiakkaille

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 22.10.2019 § 343

HEL 2019-004552 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että toimialan toimitilojen kuntoa, terveellisuutta ja turvallisuutta sekä käyttäjien kokemusta tiloista seurataan säännöllisesti. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kannan mukaisesti, että sisäilmakyselyllä voidaan kartoittaa käyttäjien kokemuksia rakennuksen sisäilman laadusta, tyytyväisyyttä ympäristön olosuhteisiin sekä mahdollista koettua oireilua. THL:n mukaan mahdollisen sisäilman ongelmatilanteen arvioinnin tulee kuitenkin aina perustua rakenneteknisiin selvityksiin sekä mahdollisiin muihin asiantuntijalausuntoihin. Sisäilmakyselyn perusteella ei tule tehdä suoria johtopäätöksiä sisäilman laadusta, rakennuksen olosuhteista tai terveystilanteen olemassaolosta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että rakentamisen laatu, rakennusten kunnossa- ja ylläpito sekä rakennusten teknisen kunnan seuraaminen tulee olla riittävällä tasolla ja mahdollisiin sisäilmaa heikentäviin syihin tulee päästä puuttumaan jo varhaisessa vaiheessa. Sisäilmakyselyt ovat toimiva työkalu tarvittavien käyttäjäkokemusten kartoittamiseen sisäilmapuutteita epäiltäessä ja seurattaessa käyttäjien kokemusta tehtyjen korjaustoimenpiteiden onnistumisesta. Lisäksi tiedonkululle ja -hallinnalle eri osapuolten (käyttäjien, työterveyshuollon, työsuojelun, terveydensuojelun, teknisen isännöinnin, kiinteistönhoidon

sekä sisäilma-asiantuntijoiden) välille tulisi etsiä uusia toimintatapoja. Tähän tarkoitukseen tarvitaan osapuolten yhteiseen käyttöön soveltuva tiedon arkistointiohjelma, jossa kaikki rakennusta koskeva tieto on yhtäaikaisesti eri osapuolten käytettävissä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on tehty sisäilmakyselyjä sekä oppilaille että henkilöstölle. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on kehittänyt ala- ja yläkoululaisille suunnatun sisäilmakyselyn, jonka tarkoituksena on toimia työkaluna koulujen sisäilmaongelmien hallinnassa. Helsingin kaikissa suomen- ja ruotsinkielisissä peruskouluissa toteutettiin kysely kolmessa vaiheessa vuosina 2016-2018. Jokaisesta eri vaiheen tutkimuksesta on tehty oma raporttinsa. Kyselyt eivät tuoneet uutta tietoa rakennusten sisäilmatilanteesta, sillä suurimmassa osassa kohteita ongelmat olivat jo tiedossa, ja tutkimukset, korjausten suunnittelu tai korjaukset olivat käynnissä. Kyselyissä nousi esiin kuitenkin kohteita, joissa oli tarpeen tarkistaa ilmanvaihto- ja lämmitysjärjestelmien toiminta.

Työterveyslaitos toteutti lisäksi huhtikuussa 2018 sisäilmastokyselyn kaikissa kaupungin 101:ssä suomen- ja ruotsinkielisessä peruskoulussa. Vastauksia saatiin yli 2 500 ja vastausprosentti oli 65. Kysely toteutettiin Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) rahoittamana ja se liittyi Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) 2016-2018 toteuttamaan hankkeeseen (oppilaskyselyt). Kysely ei siis ollut oirelähtöinen. Kyselyyn vastasi luokissa toimiva henkilöstö ts. opettajat ja koulunkäyntiavustajat. Tämänkään kyselyn tuloksissa ei noussut esiin kouluja, joiden osalta ei olisi kiinteistön omistajan taholla ollut tiedossa, että jotain kokemusta olosuhdehaitasta ja/tai oireilusta on.

Henkilöstön kokemusta toimitilojen sisäilman laadusta kartoitetaan myös henkilöstökyselyillä, joita tehdään tarvittaessa yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Helsingin kaupunki on lisäksi laatinut toimintamallin sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, ettei Helsingin kaupungin uuteen sisäilmaohjelmaan ole tarkoituksenmukaista sisällyttää Helsingin kaupungin julkisiin tiloihin tehtävää vuosittaista sisäilmakyselyä kyselyprosessin laajuuden, hitauden ja epävarmuustekijöiden vuoksi.

Aloitteessa ehdotettu vuosittain tehtävä sisäilmakysely ei sellaisenaan anna riittävää tietoa kunkin kohteen sisäilman laadusta.

Käsittely

22.10.2019 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

11.11.2019

Esittelijä muutti ehdotustaan siten, että seuraava virke lausunnon ensimmäisestä kappaleesta poistetaan: Koettuihin olosuhdehaittoihin ja oireisiin tiedetään vaikuttavan myös useita rakennuksen ulkopuolisia tekijöitä, kuten vastaajan terveydentila, elintavat, stressi ja huolestuneisuus sekä elinympäristö.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mauno Kemppe, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86860
mauno.kemppi(a)hel.fi
Satu Sjöblom, erityissuunnittelija, puhelin: 310 26002
satu.m.sjoblom(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 22.10.2019 § 246

HEL 2019-004552 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle kristillisdemokraattisen valtuustoryhmän aloitteesta:

"Sosiaali- ja terveystoimiala vuokraa toimitilansa kaupunkiympäristön toimialalta, joka vastaa kiinteistöjen ylläpito- ja korjaustoimista koko kaupungin tasolla. Sosiaali- ja terveystoimialalla noudatetaan Helsingin kaupungin sisäilmaohjeistusta ja toimitaan siinä mainittujen prosessien mukaan, olipa kyseessä sitten sisäilmaongelmien selvittely, sisäilmakyselyjen ja -tutkimusten toteuttaminen tai sisäilmaongelmiin liittyvät korjaustoimenpiteet. Sosiaali- ja terveystoimialan oma sisäilmaohje on kaupungin ohjeen ja linjausten mukainen, eikä erillisiin prosesseihin ole tarvetta ryhtyä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että toimitilojen kunnossapidosta huolehditaan ja sisäilmaongelmia aiheuttaviin korjausta edellyttäviin toimenpiteisiin ryhdytään välittömästi. On myös olennaista, että mahdollisiin sisäilmaongelmatilanteisiin päästään puuttumaan jo varhaisessa vaiheessa. Kaikki tämä edellyttää hyvää, sujuvaa ja avointa tiedonkulkua eri toimijoiden kanssa."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Hynninen, Kati - toimitila-asiantuntija, toimitila-asiantuntija, puhelin: 310 46701
kati.hynninen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 753

**V 27.11.2019, Valtuutettu Petra Malinin aloite keinovalaistuksen sää-
telystä ja valosaasteen vähentämisestä**

HEL 2019-004554 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anna Vuorjoen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Petra Malin ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää keinovalaistuksen ympäristö- ja terveysvaikutuksia, sekä tarvetta säädellä kaupunkialueella tarkemmin valaistuksen kirkkautta ja välkkymistä ulkovalaistuksessa ja valomainoksissa, sekä tarvetta säädellä valomainosten määrää alueellisesti.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkiympäristön toimiala on tietoinen keinovalaistuksen aiheuttamista ongelmista. Toimiala seuraa keinovalaistukseen liittyvää tutkimustoimintaa ja kehittää toteutusratkaisuja. Ohjaamisen ja valvonnan keinot ja vastuut ovat erityisesti digitaalisten mainoslaitteiden osalta jossain määrin hajautuneet. Digitaalisten mainoslaitteiden määrän voimakkaasti kasvaessa, niillä on entistä suurempi vaikutus kaupunkikuvaan. Mainoslaitteiden valvonta on saatettava kuntoon ja luvasta poikkeavan käytön/toiminnan sanktioinnin mah-

11.11.2019

dollisuus selvitetään. Häiriövaloa estetään hyvällä suunnittelulla ja toteutuksella. Tässä tulee kiinnittää erityistä huomiota oikeaan valaistusvoimakkuuteen, valon suuntaamiseen sekä valaistuksen oikeanlaiseen himmentämiseen ja sammuttamiseen. Nykyaikainen tekniikka antaa siihen hyvät mahdollisuudet. Valomainosten koko ja kirkkaus sekä mahdollinen liike tulee sovittaa ympäristön olosuhteisiin. Mainoslaitteiden osalta myös sijoitusperiaatteilla on suuri merkitys häiriövalon hillitsemiseksi. Valaistuksen ympäristö- ja terveysvaikutusten selvittämistä jatketaan ja suunnitteluohjeita ja määräyksiä tarkennetaan saatavan tutkimustiedon pohjalta.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuusto käsittelee aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Petra Malinin aloite keinovalaistuksen säätelystä ja valo-
saasteen vähentämisestä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 17.09.2019 § 453

HEL 2019-004554 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Taustaa

Aloitteessa kiinnitetään huomiota kolmeen erityyppiseen ongelmaan: uuden valaistustekniikan, lähinnä LED-valaistuksen, aiheuttamat haitat

luonnolle ja ihmisille, valon liiallisen määrän aiheuttamat haitat luonnolle ja ihmisille sekä valomainosten määrästä ja häiritsevyydestä aiheutuvat haitat ihmisille.

Ongelmat ovat syntyneet vasta viime vuosina erityisesti LED-pohjaisen mainoslaitetekniikan myötä. Tutkimustyötä ongelmien selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi tehdään paljon niin kansainvälisesti kuin Suomessakin. Helsinki seuraa tiiviisti alan tutkimustoimintaa sekä ohjeistusta ja pyrkii ottamaan ohjeet mahdollisimman pian huomioon julkisen valaistuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Kansainvälinen valaistuskomissio CIE on valaistusalan merkittävin ohjeiden ja suositusten antaja, ja sen suositukset siirtyvät yleisesti kansallisiin valaistusoheisiin. CIE on päivittänyt häiriövaloa koskevan raporttinsa vuonna 2017 (CIE 150:2017 Guide on the Limitation of the Effects of Obtrusive Light from Outdoor Lighting Installations, 2nd Edition). Uudet suositukset eivät vielä näy valaistusstandardeissa, mutta Helsinki pyrkii ottamaan ne huomioon uusissa valaistusratkaisuissa.

CIE:n raportti ei tunnista LED-valojen poikkeavista aallonpituuksista tai muista teknisistä ominaisuuksista aiheutuvia haittoja, vaan sen mukaan ongelmat syntyvät valaistuksen liiallisen voimakkuuden tai vääränlaisen suuntauksen ja valonjaon synnyttämästä häiriövalosta.

Raportissa kuvataan monin tavoin häiriövalon vaikutuksia eläimiin ja ihmisiin. Siinä on tunnistettu valon aiheuttamat haitat muun muassa merikilpikonnille, muuttolinnuille, lintujen pesinnälle ja lepakoille. Ihmisille aiheutuvia haittoja ovat muun muassa asuntoihin tunkeutuvan valon kiusahäikäisy ja epämiellyttävyyden tunne sekä vuorokausirytmien häiriytyminen. Melatoniinin erittymisen häiriöt voivat myös aiheuttaa terveyshaittoja ja nukahtamisongelmia.

CIE esittää häiriövalon estämiseksi raja-arvoja, jotka riippuvat valaistusta ympäristöstä ja vuorokauden ajasta. Raportissa on esitetty raja-arvoja kiinteistöihin tunkeutuvalla häiriövalolle, valaistuksen aiheuttamalle häikäisylle, häiriövalon haitoille tiellä liikkuville, taivaankannen valottumiselle sekä julkisivuvalaistuksen ja valomainosten aiheuttamalle häiriövalolle. CIE:n suositukset eivät kuitenkaan ole sitovia, vaan toiminnalle tarvitaan paikalliset soveltamisohjeet tai määräykset.

Ohjeet Helsingissä

Helsinki on laatinut yleisesti valaistuksen tavoitteita käsittelevän raportin ”Kaupungin valot - Helsingin valaistuksen kaupunkikuvalliset periaatteet” usean hallintokunnan yhteistyönä vuonna 2003.

Julkinen ulkovalaistus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Helsingin julkisen ulkovalaistuksen (katu- ja puistovalistus) periaatteet määritellään kaupunginhallituksen vuonna 2015 hyväksymässä valaistuksen tarveselvityksessä. Ohjeistusta on tarkennettu vuonna 2017 laaditussa ulkovalaistuksen suunnitteluohjeessa. Näissä asiakirjoissa on esitetty ohjeet muun muassa valaistustavoille, valaistusvoimakkuuksille ja käytettäville valon ominaisuuksille eri tyyppisissä kaupunkitiloissa. Lisäksi niissä on ohjeet valaistuksen ohjaustavoille ja himmennyksille. Ohjeistus vastaa suurelta osin CIE:n raportissa esitettyjä suosituksia. Valaistuksen suunnitteluohje on kuitenkin määrä päivittää vuoden 2019 lopussa vastaamaan viimeisintä tietoa.

Parhaillaan kaupunkiympäristön toimialalla kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu -palvelussa laaditaan periaatteita ja ohjeita ranta-alueiden ja rantareittien valaisemiseen. Työn on määrä valmistua kuluvan vuoden lopussa. Työn kuluessa on selvitetty laajasti tehtyjä kansainvälisiä ja kotimaisia tutkimuksia valaistuksen vaikutuksista luonnonympäristöön. Tehdyistä tutkimuksista on saatu laajasti tietoa keinovalon haitoista hämärä- ja yöaktiivisille lajeille. Jonkin verran on myös näyttöä valon haitoista päiväaktiivisille lajeille. Vuonna 2020 aloitetaan tarveselvityksessä todettu kaupungin pimeäksi jätettävien alueiden määrittely.

Kaupungin hallinnoimien alueiden valaistus on selkeästi hallittavissa, koska kaupunki tilaa suunnitelmat ja voi esittää sisällölliset vaatimukset omien tavoitteidensa mukaisesti.

Yksityinen ulkovalaistus ja valomainokset

Yksityiset valaistavat alueet käsittävät lähinnä pihoja ja rakennusten julkisivuja. Kaupungin rakennusvalvonnan ohje kiinteistöjen julkisivujen ja pihojen valaistuksesta on vuodelta 2010. Siinä missä ulkovalaistus ja osa julkisivuvalaistuksista mahdollistaa turvallisen liikkumisen pimeällä tai luo tunnelmaa (esimerkiksi kausivalaistus), mainosvaloilla ja osalla julkisivuvalaistuksia taas halutaan kiinnittää huomiota. Rakennusvalvonnalla on useita ohjeita koskien mainosvaloja ja laitteita: Sähköiset vaihtuvanäyttöiset mainoslaitteet 2017, Mainoslaitteet rakennuksissa 2012 ja Ulkomainoslaitteiden sijoitusperiaatteet 2015. Ohjeiden laatimisen jälkeen tekniikka sekä myös mainostamisen tarve ja tavat ovat kehittyneet ja muuttuneet niin paljon, että ohjeet ovat päivitystarpeessa. Ohjeissa tulee ottaa voimakkaammin kantaa mainoslaitteiden teknisiin ominaisuuksiin sekä niiden kokoon ja sallittuihin sijoituspaikkoihin. Rakennusvalvonnan nykyisten ohjeiden ongelma on se, että ne on tehty yleispäteviksi koskemaan keskenään hyvin erilaisia ympäristöjä. Ohjeissa pitäisi jatkossa pystyä huomioimaan alueelliset arvot ja erityispiirteet. Myös joidenkin ulkotilamaisten julkisten sisätilojen, kuten liikenneterminaalit, digitaalisten valomainoslaitteiden sijoitusperiaatteet olisivat

tarpeen. Tarvitaan myös keinot luvattoman toiminnan valvomiseksi ja sanktioimiseksi. Rakennusvalvonnalla ei ole tällä hetkellä mahdollisuuksia luvattoman tai ohjeiden vastaisen toiminnan valvontaan. Alustavasti on päätetty, että ohjeiden päivitys alkaa vuoden 2019 lopussa yhteistyönä kaupunkiympäristön toimialan muiden palveluiden kanssa.

Yleisten alueiden mainoslaitteet

Kaupungin yleisten alueiden ulkomainoslaitteita koskeva sopimus on voimassa vuoden 2023 heinäkuun loppuun. Sopimuksessa ei ole määritelty ehtoja mainoslaitteiden kirkkauksille tai kuvan liikkeelle. Ulkomainoslaitteista 10 kappaletta on digitaalisia suurtauluja ja noin 50 kappaletta kaupunkipyöräasemien digitaalisia mainostauluja. Muut laitteet edustavat perinteisempää tekniikkaa, mutta niidenkin muuttamiseksi digitaalisiksi on esitetty toiveita. Sopimusehtojen muuttaminen kesken sopimuskauden on hankalaa, mutta ongelmien ilmaannuttua on toimijan kanssa saatu asiat sovittua ja tarvittaviin korjaustoimiin on ryhdytty. Jatkossa päivitettävä valomainoslaitteohje tulee ulottaa koskemaan myös yleisille alueille sijoitettavia mainoslaitteita sopimusten sallimissa puitteissa.

Kaupunkiympäristön toimialan hallintoimien ja valvomiin valomainosten lisäksi yleisillä alueilla on pysäkkien mainoslaitteet. Niitä hallinnoi liikennelaitos. Myös niitä on muutettu vilkkaimmilla pysäkeillä digitaalisiksi.

Yhteenveto

Kaupunkiympäristölautakunta katsoo, että kaupunkiympäristön toimiala on tietoinen keinovalaistuksen ongelmista. Tutkimustoimintaa seurataan ja toteutusratkaisuja kehitetään aktiivisesti ja valaistuksen suunnitteluohjeet sekä muu ohjeistus ovat hyvällä tasolla edellä todettuja päivitystarpeita lukuun ottamatta. Ohjaamisen ja valvonnan keinot ja vastuut ovat erityisesti digitaalisten mainoslaitteiden osalta jossain määrin hajautuneet. Digitaalisten mainoslaitteiden määrän voimakkaasti kasvassa, niillä on entistä suurempi vaikutus kaupunkikuvaan. Mainoslaitteiden valvonta on saatettava kuntoon ja luvasta poikkeavan käytön/toiminnan sanktioinnin mahdollisuus selvitetään. Häiriövaloa estetään hyvällä suunnittelulla ja toteutuksella. Siinä tulee kiinnittää erityistä huomiota oikeaan valaistusvoimakkuuteen, valon suuntaamiseen sekä valaistuksen oikeanlaiseen himmentämiseen ja sammuttamiseen. Nykyaikainen tekniikka antaa siihen hyvät mahdollisuudet. Valomainosten koko ja kirkkaus sekä mahdollinen liike tulee sovittaa ympäristön olosuhteisiin. Mainoslaitteiden osalta myös sijoitusperiaatteilla on suuri merkitys häiriövalon hillitsemiseksi. Valaistuksen ympäristö- ja terveys-

11.11.2019

vaikutusten selvittämistä jatketaan ja suunnitteluohjeita ja määräyksiä tarkennetaan saatavan tutkimustiedon pohjalta.

LED-tekniikan tulo on verrattavissa sähkövalon aiheuttamaan murrokseen. Tekniikka kehittyä ja kaupungille tulisi taata riittävät mahdollisuudet sen seuraamiseen, ohjeistuksen ylläpitämiseen ja toteutuksen valvontaan. Digitaalisten mainoslaitteiden sijoituksen osalta tarvitaan myös periaatepäätöksiä kaupunkikuvan hallitsemiseksi ja esteettömyyden turvaamiseksi. Seuraavan kerran uudistettaessa rakennusjärjestystä, on valo huomioitava entistä paremmin, koska valon merkitys kaupunkiympäristössä on yhä suurempi.

Käsittely

17.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Noora Laak: Lisäysehdotus yhteenveto-kohtaan, virkkeen "Ohjaamisen ja valvonnan keinot ja vastuut ovat erityisesti digitaalisten mainoslaitteiden osalta jossain määrin hajautuneet." jälkeen:

"Digitaalisten mainoslaitteiden määrän voimakkaasti kasvaessa, niillä on entistä suurempi vaikutus kaupunkikuvaan. Mainoslaitteiden valvonta on saatettava kuntoon ja luvasta poikkeavan käytön/toiminnan sanktioiden mahdollisuus selvitetään."

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Noora Laakin vastaehdotuksen.

10.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Juhani Sandström, valaistuspäällikkö: 310 38521
juhani.sandstrom(a)hel.fi
Salla Mustonen, va. yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 26445
salla.t.mustonen(a)hel.fi
Jarmo Talvasto, tekninen asiantuntija, puhelin: 310 38817
jarmo.talvasto(a)hel.fi

§ 754

**V 27.11.2019, Valtuutettu Jussi Niinistön aloite Maailman rauha -
patsaan siirtämiseksi Hakaniemenrannasta Leninipuistoon**

HEL 2019-005582 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Jussi Niinistön aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Aloite Maailman rauha -patsaan siirtämiseksi Hakaniemenrannasta Leninipuistoon

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Jussi Niinistö ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Maailman rauha -patsas siirretään Hakaniemenrannan rakentamisen vuoksi pois Hakaniemestä. Aloitteessa uudeksi sijainniksi ehdotetaan Leninipuistoa.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausuntoihin ja toteaa, että Maailman rauha -patsas on liian iso Leninipuistoon. Kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoitus ja taidemuseo etsivät patsaalle uutta, mahdollisuuksien mukaan alkuperäistä sijaintia lähellä olevaa, paikkaa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

11.11.2019

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

1 Aloite Maailman rauha -patsaan siirtämiseksi Hakaniemenrannasta
Lenininpuistoon

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 24.09.2019 § 476

HEL 2019-005582 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Maailman rauha -teos on suuren kokonsa (korkeus 6,5 metriä) vuoksi liian suuri intiimiin Leninipuistoon. Leninipuisto on alun perin lohkaistu Alppipuistosta 1960 - 1961 puutarhanäyttelyalueeksi. Puisto sai nimen Leninin mukaan vuonna 1970 Vladimir Iljits Leninin (1870 - 1924) syntymän 100-vuotisjuhlan kunniaksi. Puisto on tunnettu eksoottisista ja harvinaisista kasveistaan, jotka ovat peräisin puutarhanäyttelyn ajalta. Puisto koki mittavan peruskorjauksen vuonna 2015. Tavoitteena oli puiston alkuperäisen hengen säilyttäminen. Maailman rauha -patsas on Moskovan lahjoitus Helsingille vuonna 1990. Lahja oli osa kaupunkien välistä ystävyys- ja kulttuurivaihtotoimintaa.

Hakaniemen rantaa ollaan parhaillaan kaavoittamassa ja muuttuvan maankäytön vuoksi Maailman rauha -patsas tulee siirtää rakentamisen tieltä. Periaatteena on, että uusi paikka etsitään mahdollisuuksien mukaan läheltä alkuperäistä paikkaa. Patsaan uuden sijoituspaikan valinnassa pitää huomioida sen vaatima riittävä tila ja sopivuus ympäristöön. Uusi paikka etsitään yhdessä taidemuseon kanssa osana asemakaavan valmistelua.

Käsittely

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

11.11.2019

24.09.2019 Ehdotuksen mukaan

Kaupunkiympäristölautakunta päätti käsitellä toimialajohtajan asian nro 3 kokouksen asiana nro 10.

Vastaehdotus:

Atte Kaleva: Poistetaan kohdasta (3) seuraava virke: "Periaatteena on, että uusi paikka etsitään mahdollisuuksien mukaan läheltä alkuperäistä paikkaa."

Kannattaja: Nuutti Hyttinen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Poistetaan kohdasta (3) seuraava virke: "Periaatteena on, että uusi paikka etsitään mahdollisuuksien mukaan läheltä alkuperäistä paikkaa."

Jaa-äännet: 8

Mia Haglund, Antti Koskela, Noora Laak, Jape Lovén, Tuomas Rantanen, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara

Ei-äännet: 5

Sirpa Asko-Seljavaara, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Risto Rautava, Laura Rissanen

Esittelijän ehdotus jäi voimaan äänin 8-5.

17.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pia Rantanen, suunnitteluvastaava: 310 38812
pia.rantanen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 10.09.2019 § 153

HEL 2019-005582 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta toteaa, että Maailman rauha -teoksen koko on Helsingin mittakaavassa suuri, eikä se kaupunkikuvallisesti sovellu Leninipuistoon. Leninipuisto on luonteeltaan pienimuotoi-

11.11.2019

nen ja intiimi puisto. Veistos on pronssia ja jalustan kanssa 6,5 metriä korkea. Kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoitus yhteistyössä taidemuseon kanssa tutkii erilaisia vaihtoehtoisia paikkoja teoksen uudelleen sijoittamiseksi.

Moskovan kaupungin Helsingille lahjoittama veistos Maailman rauha paljastettiin 14.1.1990. Veistoslahja oli osa kaupunkien välistä ystävyys- ja kulttuurivaihtotoimintaa. Oleg Kirjuhinin veistos on esimerkki neuvostoliittolaisesta sosialistisesta realismista. Veistoksen aiheena on eri mantereiden asukkaat, jotka kannattavat lehvin koristettua maapalloa rauhan puolesta järjestetyssä mielenosoituksessa. Veistoksen jalustassa on teksti: "Maailman rauha Moskovan lahja Helsingille kuvanveistäjä O. S. Kirjuhin 1989".

Hakaniemenrannan asemakaava muuttuu ja alueella käynnistetään lähivuosina mittavat rakennustyöt. Tähän liittyen kaksi alueella sijaitsevaa julkista taideteosta, Oleg Kirjuhinin Maailman rauha ja Miina Äkkijyrkän teos Joy vuodelta 2006 on siirrettävä nykyisestä sijoituspaikastaan uuteen. Paikka pyritään mahdollisuuksien mukaan etsimään läheltä nykyistä sijaintia.

On tärkeää, että Helsingin kaupunkikuvassa, arkkitehtuurissa ja julkisessa taiteessa näkyvät historian monet kerrostumat. Kaupunkikuvallisesti on myös tärkeää, että veistokset sijoitetaan mittakaavaansa sopivaan paikkaan. Maailman rauha -patsaan ja Joy-teoksen siirtämisiä valmistellaan ja niihin liittyvät prosessit ovat tällä hetkellä vielä kesken.

Käsittely

10.09.2019 Ehdotuksen mukaan

Lautakunta päätti käsitellä kuudennen esityksen kokouksen toisena asiana.

Asian aikana kuultavana oli museonjohtaja Maija Tanninen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja
Tiina Merisalo

Lisätiedot

Maija Tanninen-Mattila, taidemuseon johtaja, puhelin: 310 87008
maiya.tanninen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 755

V 27.11.2019, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite Kontulan metroaseman graffitien valaisemisesta

HEL 2019-006109 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sami Muttilainen ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Henry Pullan ja Kimmo Hela-aron graffititeokset: Artism, Crash ja Space Kontulan metroasemalla valaistaan. Länsimetron myötä taidetta on tuotu enemmän metroasemille. Valaisu tekee olemassa oleville teoksille kunniaa tuoden niitä paremmin esille sekä lisää metroaseman viihtyvyyttä.

Kaupunginhallitus toteaa, että Kontulan metroaseman ja ostoskeskuksen ympäristö muuttuu kaupunkikehittämisen ja täydennysrakentamisen myötä. Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos (HKL) pyrkii tekemään peruskorjaukset ja -parannukset alueen muutosten yhteydessä. Tässä yhteydessä aseman taiteellinen kehittäminen on mahdollista.

11.11.2019

Hankkeen toteutusta arvioitaessa tulee ottaa huomioon vanhan aseman sähköjärjestelmä, mahdolliset lisätyöt sekä turvallisuusnäkökohdat.

Asiasta on saatu liikenneliikelaitoksen johtokunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuusto käsittelee aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 22.08.2019 § 134

HEL 2019-006109 T 00 00 03

Lausunto

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle Sami Muttilaisen valtuustoaloitteeseen Kontulan metroaseman graffitien valaisemisesta:

Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) tehtävä on huolehtia metro-, raitio- ja lauttaliikenteen tuottamisesta pääkaupunkiseudulla. HKL tuottaa omistajilleen ja tilaajilleen hyötyä kokonaisvaltaisena joukkoliikennepalvelujen kehittäjänä ja toteuttajana. HKL:n perustehtävänä on tuottaa ja kehittää kestävästä liikkumisesta palveluita laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

HKL suhtautuu positiivisesti taiteeseen ja tarjoaa useilla asemillaan tälläkin hetkellä useita kaupallisuudesta vapaita pintoja. HKL haluaa tarjota kaikille matkustajille mahdollisimman positiivisen ja mieltämyönteisen matkustajakokemuksen.

11.11.2019

Kontulassa on parhaillaan kaupunkikehittäminen täydennyskaavoituksen osalta meneillään. Tulevaisuudessa asemaympäristö ostoskeskukseen tulee muuttumaan, ja samassa yhteydessä myös metroasemalle tehdään muutoksia. HKL sopeuttaa omia perusparannustarpeiden toteuttamista alueen muutoksiin, esimerkiksi itse laiturialue kaipaa perusparannuksen. Tässä yhteydessä myös aseman taiteen kehittäminen tulisi mahdolliseksi.

Hankkeen toteutusta arvioitaessa tulee ottaa huomioon esimerkiksi vanhan aseman sähköjärjestelmän mahdollisesti vaatimat lisätyöt, jos muutoksia tehdään. Lisäksi lisävalaistusta arvioitaessa tulee kiinnittää huomiota turvallisuusnäkökohtiin mm. kuljettajien kannalta. Mahdollinen häikäistyminen tulee selvittää ja testata ennen eteenpäin viemistä.

Esittelijä

yksikön johtaja
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Anne Mannerkorpi, isännöitsijä, puhelin: 310 35943
anne.mannerkorpi(a)hel.fi

§ 756

V 27.11.2019, Valtuutettu Fatim Diarran aloite muovin keräysastioista Helsingin puistoihin

HEL 2019-006607 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Linden, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Fatim Diarran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Fatim Diarra ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että selvitetään miten Helsingin suosittuihin puistoihin voitaisiin tuoda muovinkeräysastioita.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkiympäristön toimiala on käynnistänyt muovin ja muun jätteen lajittelupisteiden kokeiluprojektin yhteistyössä Staran kanssa. Kokeilu perustuu lajitteluastioiden kilpailutukseen. Tavoitteena on saada astiat koekäyttöön muutamassa suosituksa puistossa kesällä 2020.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuusto käsittelee aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

11.11.2019

Asia/11

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Linden, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Fatim Diarran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 01.10.2019 § 488

HEL 2019-006607 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristön toimiala on aloittanut muovin ja muun jätteen lajittelupisteiden kokeiluprojektin yhteistyössä Staran kanssa. Kokeilu perustuu lajitteluastioiden kilpailutukseen. Astioiden tulee olla Helsingin kaupunkitilaohjeessa ja kaupunkikalusteohjeessa määritellyn Helsinki-ilmeen mukaisia. Tavoitteena on saada astiat koekäyttöön muutamassa suositussa puistossa kesällä 2020. Puistojen valinta on vielä kesken.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Tomas Palmgren, projektinjohtaja: 310 38586
tomas.palmgren(a)hel.fi
Pekka Engblom, puistovastaava, puhelin: 310 38525
pekka.engblom(a)hel.fi

11.11.2019

Asia/12

§ 757

V 27.11.2019, Valtuutettu Kati Juvan aloite koristepensaiden ja puistopuiden kartoittamisesta ja nimeämisestä

HEL 2019-006608 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Kati Juvan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Kati Juva ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunginhallitus selvittää mahdollisuutta laittaa ainakin osaan puistojen koristepensaisiin ja puistopuihin nimikyltti, jossa kerrotaan puun tai pensaan suomenkielinen, ruotsinkielinen ja tieteellinen nimi sekä mahdollisesti istutusaika. Nimikylttejä laajemmin nettiin voisi laatia karttapohjan, josta ilmenisi pensaiden ja puiden sijainti nimeen, ja siihen yhteyteen voisi rakentaa myös tietolaatikoita näiden alkuperästä. Lisäksi kaupunkilaisille ja matkailijoille voisi järjestää opastettuja puistopuukierroksia.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkiympäristön toimialalla on tunnistettu Helsingin puistokasvillisuuden ainutkertaisuus, kiinnostavuus ja kulttuurihistoriallinen arvo. Toimiala on edistänyt monin tavoin kaupunkilaisten ja matkailijoiden tietämystä puistojen kasvilajistosta ja sen erityispiirteistä.

Aidatuissa kasvitieteellisissä puutarhoissa, joiden ensisijainen tehtävä on tieteellinen toiminta sekä kasvien ylläpitäminen ja niiden esitteleminen, kaikki kasvit on perinteisesti kyltityt. Näin on tehty myös Helsingin yliopiston kasvitieteellisessä puutarhassa Kaisaniemessä ja Kumpulassa. Julkiset viheralueet on kuitenkin tarkoitettu ensisijaisesti virkistykseen, eikä kasvien runsas kyltittäminen ole välttämättä esteettisesti perusteltua. Nimikylttien ylläpito on ilkeväkälästä johtuen osoittautunut työlääksi. Toistaiseksi nimikylttien kiinnittäminen puihin ja pensaihin on rajoittunut kasvilajistoltaan erityisen mielenkiintoisiin kohteisiin, joiden ensisijainen attraktio liittyy kasvikauneuteen ja joissa ei juuri ole muita toimintoja. Kasvillisuudeltaan monipuolisissa puistoissa on opastauluja, joissa esitellään puistoa ja sen kasvillisuutta. Opastaulujen lisätarve on tunnistettu ja uusia tehty ja vanhojen sisältöä on päivitetty.

Tietoa puistojen kasvilajistosta voidaan välittää asukkaille ja matkailijoille muillakin tavoilla kuin nimikylteillä. Kaupunkiympäristön toimiala on tietoinen kasvitiedottamisen tarpeesta ja mahdollisuuksista yleisen kasviymmärryksen ja puistokasvillisuuden arvostuksen lisääjänä, ja etsii aktiivisesti uusia tapoja välittää asukkaille tietoa Helsingin puistojen kasvilajistosta.

Tiedotustarve puistoista ja viheralueista on pysyvä ja koko ajan kasvava. Helsingin puistot ja viheralueet ja niiden kasvillisuus voivat olla kaupungin viestinnässä siinä arvossa, joka niille asukkaiden hyvinvoinnin edistäjänä ja Helsingin tunnistettavan kaupunkikuvan muodostajana kuuluu.

Helsingin puistoilla on ollut Facebookissa vuodesta 2010 lähtien oma sivusto, jolla esitellään puistokasveja, mainostetaan kaupunkiympäristön toimialan järjestämiä puistokävelyjä ja kerrotaan puistojen muista tapahtumista. Vuonna 2013 avattiin toimialan puistosivusto, jossa esitellään yli sadan puiston historiaa ja kasvilajistoa. Helsingissä on järjestetty opastettuja puistokävelyjä vuodesta 2003 alkaen. Kävelyistä tiedotetaan laajasti muun muassa kirjastoissa jaettavassa Luontoretkekikalerissa ja puistojen Facebook-sivuilla.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuusto käsittelee aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550

11.11.2019

timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Kati Juvan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 08.10.2019 § 501

HEL 2019-006608 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin, ja erityisesti kantakaupungin, vanhat puut ja pensaat ovat lajistollisesti ja historiallisesti arvokkaita. Aloitteessa toivotaan kasvien kyltitystä ja nettikartan laatimista puistojen kasveista, jotta asukkaiden ja matkailijoiden tietämys puistokasvillisuudesta lisääntyisi. Kaupunkiympäristön toimiala on tietoinen Helsingin puistokasvillisuuden arvosta ja merkityksestä ja on monin tavoin edistänyt sekä kaupunkilaisten tietoisuutta kasveista että lajistollisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden puu- ja pensasyksilöiden säilymistä.

Helsingin rakennettujen viheralueiden kasvien käytön linjaus (2009) kuvaa periaatteet Helsingin julkisten ulkotilojen istutetun kasvillisuuden käytölle. Linjausta laadittaessa tehtiin laaja taustaselvitys Helsingin rakennettujen viheralueiden kasvillisuudesta ja sen historiasta (Vaahteran varjossa, syreenin tuoksussa). Helsingin muun muassa useita kymmeniä kaupungin teettämiä puistojen kasvillisuusinventointeja ja Helsingin viheralueiden kasvillisuutta käsitteleviä tutkimuksia ja selvityksiä esimerkiksi koristeomenapuista, syreeneistä, lehmuksista, lehtipuista ja Helsingin kasvilajiston historiasta.

Taustaselvityksessä todettiin, että Helsingin katu- ja viheralueiden istutettu kasvillisuus on omaleimaista, monipuolista ja historiallisesti kerroksellista. Helsingissä on sen pitkän historian ja muun muassa aiempien kaupunginpuutarhureiden määrätietoisen toiminnan jäljiltä edelleen jäljellä suuri valikoima nykyään harvinaista puu- pensas-, perenna- ja sipulikasvilajistoa. Taustaselvityksessä korostettiin Helsingin puistojen puiden ja pensaiden kulttuurihistoriallista merkitystä ja tietty-

jen kasvilajien ja -lajikkeiden roolia osana tunnistettavaa helsinkiläistä kaupunkikuvaa.

Rakennettujen viheralueiden kasvien käytön linjaus (Kasvit ovat kaupungin vaatteet, 2009) pohjautuu ymmärrykseen ja tietämykseen Helsingin puistojen puiden ja pensaiden merkityksestä osana Helsingin kulttuurihistoriaa ja identiteettiä. Linjauksen viisi yleislinjausta esittää laajat ja pysyvät kasvien käytön periaatteet rakennetuille viheralueille Helsingissä. Niiden tavoitteena on kohottaa kasvillisuuden asemaa ja merkitystä Helsingin julkisessa kaupunkitilassa ja auttaa vaalimaan Helsingin kasvien käytön rikkaasta perinnestä ja edelleen monipuolistaamaan sitä. Linjauksen kohdan ”Kasvillisuuden arvostuksen lisääminen päätöksenteossa” mukaan tiedotuksella lisätään asukkaiden kiinnostusta puistoja ja kasvillisuutta kohtaan, jotta kaupunkilaiset voivat tuntee ylpeyttä oman kotikaupunkinsa ominaispiirteistä. Jatkoimenpiteeksi on kirjattu, että ”tiedotusta Helsingin viheralueiden kasvillisuudesta lisätään. Nettisivujen kasvillisuustietoja täydennetään. Uutta tiedostusmateriaalia Helsingin puista ja muusta puistokasvillisuudesta kehitetään. Puistokävelyjä jatketaan osana valistus- ja asiantuntijatoimintaa”.

Puistokasveja koskeva tiedotus

Kasvien käytön linjauksen taustaselvityksen koottujen aineistojen pohjalta Laiturin näyttelytilassa toteutettiin 2011 laaja Helsingin puistokasvillisuutta käsitellyt näyttely ”Helsingin historiaa puistojen kertomana”. Näyttely löytyy netistä verkko-osoitteesta kasvitkaupunginvaatteet.fi.

Helsingin puistoilla on ollut Facebookissa vuodesta 2010 oma sivusto (facebook.com/puistot). Sivustolla on syyskuussa 2019 7 500 seuraajaa. Sivustolla mm. esitellään puistokasveja, usein niiden kukinta-aikaan, mainostetaan kaupunkiympäristön toimialan puistokävelyjä ja kerrotaan puistojen muista tapahtumista. Jakojen kautta yksittäisellä kukintatiedotteella saattaa olla yli 30 000 lukijaa. Facebookin puistot -sivustolla oli vuosina 2012 - 2015 myös kaksi Helsingin puistoa esittelevää kirjoitussarjaa, ”Kukassa nyt!” ja ”Tunne puut!”.

Vuonna 2013 avattu Vihreät sylit. Kävelyretkiä Helsingin puistoihin (vihreatsylit.fi) on kaupunkiympäristön toimialan puistosivusto. Sivustolla esitellään yli sadan puiston historiaa ja kasvilajistoa. Kasvillisuudeltaan erityisen rikkaista puistoista (esimerkiksi Meilahden arboretum, Niskalan arboretum ja Leninipuisto) on tehty sivustolle myös sähköiset kasvikatat, joiden sisältöä ja ominaisuuksia ollaan edelleen kehittämässä. Sivustolle on myös koottu Facebookissa julkaistuja kasviartikkeleita. Sivusto on kolmikielinen: suomi, ruotsi ja englanti. Sivustolla on noin 50 000 käyntiä/vuosi.

Helsingissä on järjestetty opastettuja puistokävelyjä jo vuodesta 2003. Kaikkien puistokävelyjen kantavana teemana ovat puistokasvit. Vuosittain kävelyillä on 1200 - 1400 osallistujaa. Vuonna 2019 puistokävelyjä oli 11 kappaletta eri puolilla kaupunkia. Puistokävelyistä tiedotetaan laajasti mm. kirjastoissa jaettavassa Luontoretikikalenterissa ja puistojen Facebook-sivulla.

Nykyteknologia mahdollistaa uudenlaisia tapoja tehdä julkista ulkotilaa esittelevää tiedotusmateriaalia asukkaille ja matkailijoille. Audio-opastusten tekemiseksi Helsingin merkittäviin kasvipuistoihin kaupunkiympäristön toimialalla on olemassa sekä tekniset että sisällölliset valmiudet.

Helsingin kaupungin puurekisteri

Helsingin kaupungilla on käytössään puurekisteri. Helsingin katupuut ovat puurekisterissä melko kattavasti, mutta Helsingin yli 200 000 puistopuusta puurekisteriin on toistaiseksi viety noin 23 000 puistopuuta. Puurekisterissä on syyskuussa 2019 yhteensä 51 000 katu- ja puistopuuta, jotka edustavat 485 puulajia tai -lajiketta.

Kaupungin puurekisterin tietoja avattiin toukokuussa 2019 avoimen datan rajapintapalveluna. Avoimena datana löytyy puurekisterissä olevien puiden lajitieto, kokoluokka ja istutusvuosi, jos se on tiedossa. Koko puurekisteriä ei ole tarkoitus avata yleisölle, sillä sen sisältö on rakennettu ensisijaisesti palvelemaan puita koskevaa päätöksentekoa ja puuomaisuuden hallinnointia.

Helsingin pensaita tai ruohovartisia kasveja ei ole sähköisissä rekistereissä. Yksityiskohtainen tieto Helsingin viheralueiden puu-, pensas- ja perennalajistosta perustuu uudempien puistojen osalta puistosuunnitelmiin ja vanhojen puistojen osalta kasvillisuusinventointeihin, joita kaupunki on teettänyt parin viime vuosikymmenen aikana yhteensä noin 50 puistosta. Merkittävien kohteiden kasvillisuusinventoinnit löytyvät kaupungin julkaisusarjasta.

Puistojen opastaulut ja kasvien nimikyltit

Kasvillisuudeltaan monipuolisissa puistoissa on opastauluja, joissa esitellään puistoa ja sen kasvilajistoa. Kasviesittelyjä sisältäviä opastauluja on muun muassa Alppiruusu- ja Meilahden arboretumissa ja sen ruusutarhassa, Niskalan arboretumissa ja Leninipuistossa. Opastaulujen QR-koodit johdattavat kävijän tarvittaessa vihreiden syylien eri kieliversioihin. Opastaulujen tiedostot löytyvät pdf-muodossa myös vihreät-sylyt-sivustolta.

Opastaulujen lisätarve on tiedostettu, ja uusia opastauluja on tehty ja vanhojen sisältöjä päivitetty. Uusia opastauluja on tulossa mm. Vuosaaren huipun virkistysalueelle, Myllypuron Alakivenpuistoon ja Alppikylän Nyyttipuistoon, joissa kerrotaan myös kohteen kasvillisuudesta.

Muutamissa Helsingin puistoissa kasveilla on nimikyltit. Nimikylttejä on toistaiseksi laitettu puistoihin, jotka ovat kasvilajistoltaan erityisen rikkaita ja jotka sijaitsevat alueilla, joiden virkistyskäyttöpaine ei ole erityisen suuri. Näissä puistoissa on kokeiltu erilaisia nimikylttivaihtoehtoja, joista toimivimmaksi ovat osoittautuneet roikkuvat kyltit.

Kasvilajistoltaan rikkaassa ja kasvimaailman moninaisuuteen keskittyvässä Meilahden arboretumissa ja sen ruusutarhassa on kaikissa puissa ja pensaissa nimikyltit. Nimikyltteissä kerrotaan kasvin heimo, tieteellinen nimi, suomen- ja ruotsinkielinen nimi, sekä ruusulajikkeista myös kyseisen lajikkeen syntyvuosi, jos se on tiedossa. Myös Talvipuutarhan ruusutarhassa on ruusulajikkeiden nimikyltit. Nimikylttejä laitetaan syksyn 2019 aikana myös Leninipuistoon, jossa opastaulussakin esiteltäviin, maisemallisesti näyttävimpiin ja lajistollisesti kiinnostavimpiin puuyksilöihin tulee nimikyltit.

Yhteenveto

Helsingin puistokasvillisuuden ainutkertaisuus, kiinnostavuus ja kulttuurihistoriallinen arvo on tiedostettu hyvin kaupunkiympäristön toimialalla. Se on myös edistänyt monin tavoin kaupunkilaisten ja matkailijoiden tietämystä puistojen kasvilajistosta ja sen erityispiirteistä Helsingissä. Asukkaiden kasvaneesta kiinnostuksesta puistojen kasvillisuutta kohtaan kertovat esimerkiksi kymmenien tuhansien asukkaiden käynnit muun muassa Roihuvuoren Kirsikkapuistossa ja Alppiruusuopuistossa niiden kukinta-aikaan.

Aidatuissa kasvitieteellisissä puutarhoissa, joiden ensisijainen tehtävä on tieteellinen toiminta sekä kasvien ylläpitäminen ja niiden esitteleminen, kaikki kasvit on perinteisesti kyltitetty. Näin on tehty myös Helsingin yliopiston kasvitieteellisessä puutarhassa Kaisaniemessä ja Kumpulassa. Julkiset viheralueet on kuitenkin tarkoitettu ensisijaisesti virkistykseen, eikä kasvien runsas kyltittäminen ole välttämättä esteettisesti miellyttävää. Lisäksi nimikylttien ylläpito on ilkeästä johtuen osoittautunut työlääksi, joten toistaiseksi nimikylttien kiinnittäminen puihin ja pensaihin on rajoittunut kasvilajistoltaan erityisen mielenkiintoisiin kohteisiin, joiden ensisijainen attraktio liittyy kasvikauneuteen ja joissa ei juuri ole muita toimintoja.

Tietoa puistojen kasvilajistosta voidaan välittää asukkaille ja matkailijoille muillakin tavoilla kuin nimikylteillä. Kaupunkiympäristön toimiala on tietoinen kasvitiedottamisen tarpeesta ja mahdollisuuksista yleisen

11.11.2019

kasviymmärryksen ja puistokasvillisuuden arvostuksen lisääjänä, ja etsii aktiivisesti uusia tapoja välittää asukkaille tietoa Helsingin puistojen kasvilajistosta.

Tiedotustarve puistoista ja viheralueista on pysyvä ja koko ajan kasvava. Helsingin puistot ja viheralueet ja niiden kasvillisuus voivat olla kaupungin viestinnässä siinä arvossa, joka niille asukkaiden hyvinvoinnin edistäjänä ja Helsingin tunnistettavan kaupunkikuvan muodostajana kuuluu.

Linkit selvityksiin ja sivustoihin:

https://www.hel.fi/hel2/hkr/julkaisut/2009/kasvien_kayton_taustaselvitys_10_2009.pdf

https://www.hel.fi/hel2/hkr/julkaisut/2009/kasvien_kayton_linjaus_11_2009.pdf

<https://www.hel.fi/static/hkr/julkaisut/2006/pihasyreenit.pdf>

<https://www.hel.fi/static/hkr/julkaisut/Koristeomenapuuajkaisu051207.pdf>

<http://www.kasvitkaupunginvaatteet.fi/>

<https://vihreatsyyliit.fi/>

<https://www.facebook.com/puistot/>

<https://patsaspuhuu.fi/>

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Satu Tegel, suunnitteluasiantuntija: 310 38406

[satu.tegel\(a\)hel.fi](mailto:satu.tegel(a)hel.fi)

Elina Nummi, projektipäällikkö, puhelin: 310 38475

[elina.nummi\(a\)hel.fi](mailto:elina.nummi(a)hel.fi)

§ 758

V 27.11.2019, Valtuutettu Björn Månssonin aloite kumppanuudesta Ilmailumuseon kanssa

HEL 2019-004555 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Björn Månssonin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Björn Månsson ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki harkitsee kumppanuutta Ilmailumuseon kanssa. Vantaalla sijaitsevan Ilmailumuseon vuokrasopimus on päättymässä ja se etsii uusia kumppaneita ja uutta sijaintipaikkaa, jonka läheisyydessä olisi perinneilma-alusten lennättämisen mahdollistava lentopaikka.

Kaupunginhallitus toteaa, ettei kaupungilla ole mahdollisuutta tarjota kumppanuutta Ilmailumuseon mittavaan hankkeeseen.

Kaupunki on jo sitoutunut toiseen valtakunnalliseen ja vetovoimaiseen museohankkeeseen, uuteen arkkitehtuuri- ja designmuseoon. Käynnissä on myös kaupungin omia museohankkeita (mm. HAM-selvitys ja aloite perinnevaunuliikenteen sisältävästä kaupunkiliikenteen museosta), joihin liittyy investointipaineita. Helsinki on jo nyt maan merkittävin museokaupunki yli viidelläkymmenellä eri alan museolla, valtakunnallisilla erikoismuseoilla sekä taide- ja kulttuurihistoriallisilla museoilla.

11.11.2019

Asiasta on saatu kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto. Vastaus on lautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuusto käsittelee aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Björn Månssonin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 20.08.2019 § 142

HEL 2019-004555 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että Ilmailumuseo on lähentynyt kumppanuushaulla suoraan kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan johtoa ja kulttuuripalvelukokonaisuutta, ja sisäisten virkamieskeskustelujen jälkeen on yhteisesti todettu, että kaupungilla ei ole perusteltuja syitä tarjota kumppanuutta Ilmailumuseon mittavaan hankkeeseen. Kaupunki on sitoutunut jo toiseen, valtakunnalliseen ja vetovoimaiseen museohankkeeseen, uuteen arkkitehtuuri- ja designmuseoon, eikä sillä ole mahdollisuuksia sitoutua toiseen tilallisesti ja taloudellisesti mahdollisesti vieläpä suurempaan hankkeeseen. Lisäksi käynnissä on myös kaupungin omia museohankkeita, jotka odottavat selvityksiä ja ratkaisuja, alkusyksystä valmistuva HAM-selvitys ja aloite perinnevaunuliikenteen sisältävästä kaupunkiliikenteen museosta. Molempiin liittyy investointipaineita. Yhteydenottoja ja aloitteita myös muista ulkopuolisista museohankkeista tulee aina silloin tällöin, ja niiden painoarvoa, kiinnostavuutta ja toteuttamiskelpoisuutta joudutaan arvioimaan asiantuntijatyönä. Aiempina vuosina kaupunki on ollut mukana mm. Yliopistomu-

11.11.2019

seon ja Tekniikan museon tiede- ja teknologiamuseoselvityksessä, joka ei kuitenkaan johtanut hankkeen syntymiseen.

On hienoa, että museoilla on parhaillaan nostetta. Samalla on todettava, että Helsinki on jo nykyisellään maan merkittävin museokaupunki yli viidelläkymmenellä eri alojen museollaan, valtakunnallisilla erikoismuseoillaan, taide- ja kulttuurihistoriallisilla museoillaan. Suomen museoiden eniten käydyt, top5-kohteet löytyvät kaikki jo nyt Helsingistä, ja niistä kaksi on kaupungin omia museoita. Helsinkiläisten museoiden vetovoima ja menestys edelleenkin on luonnollisesti kaupungin kulttuuritarjonnan ja ekosysteemin kannalta olennaista. Kansallismuseon lisärakennus on mukana hallitusohjelmassa ja samoin arkkitehtuuri- ja designmuseon edellytysten selvittäminen, joka on Suomi- ja Helsinki-brändin kannalta merkittävää. Arkkitehtuuri- ja designmuseot ovat koko historiansa myös toimineet Helsingissä, joten niiden tilaratkaisut ovat osaltaan myös Helsingin näkökulmasta tärkeitä, sen sijaan voi todeta, että Helsinki ei voi sitoutua parantamaan Vantaalla pitkään sijainneen museon olosuhteita heidän vuokrasopimuksensa päättyessä lähivuosina. Ilmailumuseon kokoelmat ovat ensisijassa valtakunnalliset, joten sijainti Helsingissä ei voi olla keskeinen tavoite. On ymmärrettävää ja erinomaista, että ratkaisua etsitään eri puolilta Suomea, koska museon tilat ovat tällä hetkellä nykyaikaisen museotoiminnan kannalta elinkaarensa päässä, eikä kokoelmien säilytykseen ja entisöintiin soveltuvaa tilaa ei ole riittävästi. Vähemmän museopitoiselle paikkakunnalle Ilmailumuseon tuoma lisäarvo ja vetovoima voikin olla merkittävä, tästä hyvänä esimerkkinä Merikeskus Wellamon menestys Kotkassa.

Esittelijä

museonjohtaja
Tiina Merisalo

Lisätiedot

Tiina Merisalo, museonjohtaja, puhelin: 310 36485
tiina.merisalo(a)hel.fi

11.11.2019

Asia/14

§ 759

V 27.11.2019, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite toimenpideohjelmasta koulukiusaamisen kitkemiseen

HEL 2019-005019 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Alviina Alametsä ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki linjaa koulukiusaamisen suhteen nollatoleranssin kaikissa kouluissa ja rakentaa kansainvälisiä esimerkkejä hyödyntämällä toimenpideohjelman koulukiusaamisen kitkemiseksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että kunnianhimoinen kiusaamisen vastaisen ohjelma on kirjattu kaupunkistrategiaan 2017–2021. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on yhdessä muiden toimialojen, kolmannen sektorin edustajien, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa valmistellut ohjelmaa. Ohjelma otetaan käyttöön kuluva lukuvuoden aikana ja se kattaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi ohjelman toimenpiteet elokuussa. Koulut ovat parhaillaan valmistautumassa ohjelman julkiseen aloitukseen, joka tapahtuu nuorten vetämässä tilaisuudessa 31.10.2019. Samalla julkaistaan myös ohjelman nettisivut. Ohjelma esi-

tellään oppilaille, opiskelijoille ja heidän vanhemmilleen, varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten työntekijöille, yhteistyökumppaneille, päättäjille ja kuntalaisille.

Koulukiusaamiseen on jo tällä hetkellä nollatoleranssi sekä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa että toisella asteella. Kouluissa on käytössä monenlaisia sosiaalisia ja tunnetaitoja vahvistavia ohjelmia, mutta ongelmana on, ettei niitä aina käytetä johdonmukaisesti. Kaikki kiusaamistapaukset eivät tule tietoon ja osan selvittely on ollut hyvin haastavaa.

Uudessa kiusaamisen vastaisessa ohjelmassa keskeistä on suomalaisen ja kansainväliseen tietoon perustuva johtaminen ja se, että toimenpiteet kiusaamista vastaan toteutetaan johdonmukaisesti ja kaikki aikuiset toimivat yhdessä kiusaamisen lopettamiseksi. Sitä laadittaessa on selvitetty myös kansainvälisiä malleja kiusaamisen estämisessä. Ohjelmaa päivitetään ja tarkennetaan käytännön kokemusten perusteella.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto. Vastaus on lautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuusto käsittelee aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 27.08.2019 § 301

HEL 2019-005019 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Alviina Alametsän ym. valtuustoaloitteesta kioskien koulukiusaamisen kitkemisen toimintaohjelmaa.

Kiusaamisen nykytilanne ja toimenpiteet sen torjumiseksi

Koulukiusaamiseen on ollut Helsingissä nollatoleranssi sekä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa että toisella asteella. Kaikki kiusaamistapaukset eivät kuitenkaan ole tulleet tietoon, ja osan selvittely on ollut todella haastavaa.

Koulukiusaamisen määrää varhaiskasvatuksessa on selvitetty huoltajien ja päiväkodin henkilöstön yhteisissä tapaamisissa. Erityisen tärkeä on Hyve4, jossa vanhemmat haastattelevat lastaan näiden kokemuksista päiväkodin ryhmästä, osallisuudesta ja hyvinvoinnista. Tässä yhteydessä on selvitetty myös lasten subjektiivisia kokemuksia kiusaamisesta. Lapsilta kysyttiin ”Kiusataanko jotain lasta sinun ryhmässäsi? Jos, niin miten?” Puolet 4-vuotiaista päivähoidossa olevista lapsista kokee, että päiväkodissa esiintyy jonkinlaista kiusaamista. Kiusaamiskokemuksista kolmasosa on fyysistä kiusaamista, joka lasten kertomana tarkoittaa lyömistä, nipistämistä, raapimista, puremista ja tönimistä.

Ryhmäkohtaisissa toiminnan suunnitelmissa painotetaan näkökulmina lapsen osallisuutta, vuorovaikutusta sekä oppimista, kehitystä ja hyvinvointia tukevaa varhaiskasvatusta. Esiopetuksen toimintasuunnitelmaan kirjataan yhteisöllinen oppilashuolto, joka sisältää opetusryhmien hyvinvoinnin, sukupuolten tasa-arvon sekä toiminnan kiusaamistilanteissa.

Perusopetuksessa kiusaaminen on kouluterveyskyselyn mukaan vähentynyt selvästi. Kuitenkin esimerkiksi 8. ja 9. luokkalaisista peruskoulun oppilaista 5.5 prosenttia kokee edelleen tulevansa säännöllisesti kiusatuksi.

Kouluissa käytetään monenlaisia sosiaalisia- ja tunnetaitoja vahvistavia ohjelmia. Suosituin on KiVa koulu -ohjelma, joka on käytössä 78 prosentissa helsinkiläisiä kouluja. Ohjelmaa ei aina käytetä johdonmukaisesti ja kattavasti. Yli puolet ohjelmaa käyttävistä kouluista käyttää sitä vain osassa luokkia. Myöskään ohjelmaan kuuluvaa KiVa-tiimiä ei aina käytetä. Muita paljon käytettyjä menetelmiä ovat olleet Friends, Askeleittain, sekä Vertaissovittelu. Usein myöskään näitä ei ole käytetty systemaattisesti.

Kouluterveyskyselyn perusteella kiusaaminen on Helsingissä lukioissa hieman muuta Suomea yleisempää. Kiusaamiseen osallistuvien määrä sen sijaan on laskenut koko ajan. Kiusattujen määrä on lukioissa (1,5 %) selvästi pienempi kuin ammatillisessa koulutuksessa (3,5 %). Toi-

sella asteella kiusaaminen on vähäisempää kuin peruskouluissa. Ammatillisessa koulutuksessa kiusaaminen on 2-3 kertaa yleisempää kuin lukioissa, mutta suuntaus on kuitenkin ollut parempaan päin. Myös kiusaamiseen osallistuvien määrä on laskenut.

Kokonaisuutena tilanne on toisella asteella menossa hieman parempaan suuntaan, mutta huolestuttaviakin asioita on. Syrjivä kiusaaminen on yleistä ja kaikilla koulutusasteilla on heikko kuuluvuudentunne luokka- ja kouluyhteisöön (noin 50 % ei koe kuuluvansa osaksi näitä).

Yhteisöllisten ennaltaehkäisevien menetelmien osaamisessa merkittävään panostus on ollut Resto-sovittelumenetelmän käyttäminen kaikkien Stadin ammattiopistossa aloittavien ryhmien kanssa. Ryhmämuotoinen työskentely toimii ryhmäyttävänä toimena ja edistää yhteenkuuluvuutta ja keskusteluyhteyksiä ryhmissä. Periaatteena on, että kaikki toisen asteen opiskeluhuollon työntekijät koulutetaan menetelmän käyttöön. Kuraattorit ja psykologit työskentelevät kiusaamistapausten selvittämisessä usein työparina. Kiusaamistapaukset viedään aina myös koulutuspäällikön tietoon.

Toisen asteen opiskeluhuollon toimijat ovat useimmiten kokeneet, että kiusaamiseen puuttumisesta on ollut apua. Seksuaaliseen häirintään liittyen on hyödynnetty myös ulkopuolisten toimijoiden asiantuntijuutta (esimerkiksi Väestöliitto). Lukioissa on omia toimintamalleja kiusaamistilanteiden käsittelyyn, kuten "Kiva-tiimi". Esiin nostettavia ilmiöitä lukioiden osalta ovat opiskelijaryhmien klikkiytymiset, porukasta pois jättäminen, piilossa oleva kiusaaminen, ulkopuolisuuden tunne ja vuorovaikutushaasteet ryhmissä.

Kiusaamiseen kytköksissä on usein myös koettu yksinäisyys. Eri koulutusasteilla onkin alettu kohdistaa aiempaa enemmän huomiota sosiaaliseen kiinnittymiseen. Sosiaalinen kiinnittyminen on ollut opiskeluhuollon erityisenä painopisteenä kuluneen vuoden ajan.

Kunnianhimoinen kiusaamisen vastainen ohjelma

Helsingin kaupunkistrategiaan on kirjattu, että kaupunkiin luodaan kunnianhimoinen kiusaamisen vastainen ohjelma. Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta pitää strategian tavoitetta erittäin kannatettavana. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on yhdessä kaupungin muiden toimialojen, kolmannen sektorin edustajien, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa valmisteillut ohjelmaa. Sitä laadittaessa on selvitetty myös kansainvälisiä malleja kiusaamisen estämisessä. Ohjelma otetaan käyttöön lukuvuoden 2019-2020 alkuvaiheessa, ja se esitellään lukuvuoden alkaessa oppilaille/opiskelijoille ja heidän vanhemmilleen; varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten työntekijöille, yhteistyökumppaneille, päättäjille sekä kuntalaisille. Ohjelma kirjoitetaan luku-

vuoden alkuun mennessä kielelle, jota myös lapset ja nuoret ymmärtävät vaivatta. Nuoret myös osallistuvat tekstin ja asiaan liittyvän tiedotuskampanjan suunnitteluun.

Ohjelmassa keskeistä on suomalaiseseen ja kansainväliseen tietoon perustuva johtaminen sekä se, että toimenpiteet kiusaamista vastaan toteutetaan johdonmukaisesti ja siten, että kaikki aikuiset toimivat yhdessä kiusaamisen lopettamiseksi. Kiusaamisen vastainen ohjelma kattaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen.

Kiusaamisen vastainen ohjelma muodostuu seuraavista osa-alueista:

1. Hyvinvoinnin mittarit
2. Sosiaalisia- ja tunnetaitoja sekä kiusaamistilanteiden käsittelyä kehittävät ohjelmat
3. Ryhmien, luokkien ja yhteisöjen yhdessä sovitut säännöt
4. Jatkuva ryhmäyttäminen ja sosiaalisen kiinnittymisen edistäminen
5. Hyvinvoinnin starttitapaamiset
6. Sähköiset palautekanavat
7. Kiusaamisen selvittämisen kirjaaminen
8. Kiusaamisen vastaisten toimien vastuuhenkilöt
9. Restoratiiviset lähestymistavat
10. Nimikko aikuinen paljon kiusatuksi tullee
11. Kiusaaminen on rikos. K-0 toiminta kaikki koulut kattavaksi
12. Tukioppilastoiminnan kehittäminen
13. Vertaistukitoiminta

Ohjelman toimenpiteistä osa kohdentuu ennaltaehkäisevään työhön, kuten esimerkiksi jatkuvaan ryhmäyttämiseen sekä tunne- ja sosiaalisten taitojen kehittämiseen. Osa toimenpiteistä kohdistuu siihen, mitä kouluissa tai oppilaitoksissa tehdään, kun kiusaamista on havaittu. Ohjelmassa on toimenpiteitä myös niihin tilanteisiin, joissa pitkään jatkunut kiusaaminen on tulehduttanut eri osapuolten välit niin, että tarvitaan ulkopuolista sovittelijaa. Tällaiseen tilanteisiin apua saadaan esimerkiksi Aseman lapsissa kehitellyn K-0 (Kiusaaminen nollaan) mallin avulla.

11.11.2019

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että edellä kuvatun mallin pohjalta voidaan edetä kiusaamisen vastaisessa työssä. Mallia tulee myös päivittää ja tarkentaa käytännön kokemusten perusteella.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 760

**V 27.11.2019, Valtuutettu Johanna Sydänmaan aloite pienten koulu-
laisten iltahoidosta vuorotyöläisten lapsille**

HEL 2019-005020 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Wille Rydmanin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Johanna Sydänmaa ja 23 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää ilta- ja vuorotyöläisten lasten iltahoidon mahdollisuuksia ja pilotoi lasten hyvinvoinnin näkökulmasta sopivinta mallia.

Kaupunginhallitus toteaa, että huoltajien vuorotyöstä johtuvaa tarvetta ilta-, yö- tai viikonloppuhoidolle kartoitetaan aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakaskokemuskyselyn yhteydessä joulukuussa 2019. Kysely tavoittaa kaikkien 12 000 aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvien oppilaiden huoltajat.

Ilta-, yö- ja viikonloppuhoidon tarpeen selvittämistä ja mahdollisuutta vastata siihen kaupungin palveluilla edellytetään myös Helsingin hyvin-

vointisuunnitelmassa vuosille 2019–2021. Palvelutarpeen selvittämisen jälkeen voidaan arvioida mahdollisia järjestämistapoja ja sitä, kuinka hoito saataisiin tarvittaessa järjestettyä lähellä lapsen kotia ja koulua. Samalla selvitetään palvelun aiheuttamia kustannuksia.

Varhaiskasvatuslaki velvoittaa kunnat järjestämään ilta-, yö- ja viikonloppuaikaista vuorohoitoa lapsille, jotka tarvitsevat sitä huoltajan työsäkäynnin tai opiskelun vuoksi, mutta velvoite koskee vain varhaiskasvatusikäisiä lapsia. Helsingissä on kuusi ympärivuorokautista ja neljä iltakymmeneen auki olevaa päiväkotia. Muutamaan päiväkotiin keskitetty vuorohoito on lähtökohtaisesti suunniteltu pienten lasten tarpeita ajatellen. Jos koululaisten ilta- ja yöhoito järjestettäisiin vuorohoitopäiväkodeissa, välimatkat kodin, koulun ja päiväkodin välillä muodostuisivat pitkiksi ja kouluikäinen lapsi joutuisi olemaan kaukana omasta kavereista ja elinpiiristään.

Laki ei velvoita kuntia kotona järjestettävään kouluikäisten hoitamiseen eikä sitä Helsingin nykyisessä palvelurakenteessa ole tarjolla. Lapsiperheiden kotipalvelua ei ole mahdollista saada pitkäaikaiseen lastenhoitoon, vaan se on tavoitteellista vanhemmuuden ja perheen arjessa selviytymisen tukea. Palvelu on määräaikaista, suunnitelmallista ja sen tavoitteena on perheen omien voimavarojen vahvistaminen.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan ja sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuusto käsittelee aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Johanna Sydänmaan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 24.09.2019 § 228

HEL 2019-005020 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Johanna Sydänmaan ja 23 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien pienten koululaisten iltahoitoa ilta- ja vuorotyöläisten lapsille:

"Varhaiskasvatustilain (540/2018) 5 §:n mukaan kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Kunnalla on ympärivuorokautinen päivähoiton järjestämisvastuu, ja vuorohoitoa järjestetään lapsille vanhempien opiskelusta tai työstä johtuvan vuoro- ja yöhoitoon tarpeen mukaan. Vuoro- ja yöhoito on tarkoitettu säännöllisesti vuoro- ja yöhoitoa tarvitseville lapsille. Lapsi voi olla hoidossa aina, kun molemmat vanhemmat ovat työssä sekä yövuoron jälkeen vanhempien nukkumisajan. Muut lastenhoitoon tarpeet tulee järjestää muulla tavalla.

Vuoro- ja yöhoito on lähtökohtaisesti suunniteltu pienten lasten tarpeita ajatellen. Sitä järjestetään keskitetysti, jolloin välimatkat kotiin, koulun ja päiväkodin välillä muodostuvat pitkiksi ja kouluikäinen lapsi joutuisi olemaan kaukana omasta kaveri- ja elinpiiristään.

Lapsiperheiden kotipalvelu on tilapäistä perheen arjen tukemiseen tarkoitettua palvelua, jota voi saada alentuneen toimintakyvyn, perhetilanteen, rasittuneisuuden, synnytyksen, vamman tai muun syyn perusteella. Palvelun tarpeen arvioinnin myötä myönnetään tilapäistä apua kotiin. Apu myönnetään määräajaksi.

Lapsiperheiden kotipalvelua ei ole mahdollista saada pitkäaikaiseen lastenhoitoon, vaan palvelu on tavoitteellista, suunnitelmallista ja määräaikaista yhdessä perheen ja yhteistyötahojen kanssa tehtävää vanhemmuuden sekä arjessa selviytymisen tukemista. Keskeisenä tavoitteena on perheen omien voimavarojen vahvistaminen.

Helsingin kaupunginvaltuusto on 19.6.2019 § 213 hyväksynyt kaupungin hyvinvointisuunnitelman. Hyvinvointisuunnitelman mukaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen, lasten ja nuorten terveellisten ja turvallisten elinympäristöihin tukemiseen ja vanhemmuuden vahvistamisen tavoitteeseen liittyvänä toimenpiteenä selvitetään vuorotyössä olevien vanhempien alakouluikäisten lasten ilta-, yö- ja viikonloppuhoitoon tarve sekä mahdollisuudet vastata tarpeeseen kaupungin palveluilla.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

11.11.2019

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017–2021 on linjattu muun muassa, että kaupunki edistää mahdollisimman monen pääsyä kiinni työelämään ja lasten ja nuorten perustason palveluja vahvistetaan. Työelämä ja työajat monimuotoistuvat, ja vuorotyötä tehdään yleisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa, ravintola- ja matkailualalla sekä ammattiliikenteessä. Näillä aloilla yötyötä tehdään niin sanottuna jaksotyönä, jolloin työajat ovat yleensä epäsäännöllisiä.

Pienen koululaisen huolenpito ja perusturvallisuuden turvaaminen luotettavilla ja huolehtivilla aikuisilla lisäävät lapsen hyvinvointia ja vähentävät syrjäytymisen ja eriarvoisuuden riskiä."

10.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Maria Kahila, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 43087
maria.kahila(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 27.08.2019 § 302

HEL 2019-005020 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon:

Helsingissä koululaisille järjestään monenlaisia mahdollisuuksia iltapäivätoimintaan koulujen, leikkipuistojen ja järjestöjen tuottamina vaihtoehtoina. Alkuopetusikäisistä lapsista 80 prosenttia osallistuu koulun toiminta-ajan ulkopuoliseen iltapäivätoimintaan.

Varhaiskasvatuslain 13 §:n mukaisesti: "Vuorohoitoa järjestetään iltaisin, öisin, viikonloppuisin ja arki- ja juhlapyhinä päiväkodeissa tai perhepäivähoidossa. Vuorohoitoa on järjestettävä tarpeen mukaisessa laajuudessa lapselle, joka tarvitsee sitä vanhemman tai muun huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi".

Varhaiskasvatusta voivat saada lapset, jotka eivät vielä ole oppivelvollisuusikäisiä sekä milloin erityiset olosuhteet sitä vaativat, myös sitä vanhemmat lapset.

Helsingissä kuusi päiväkotia tarjoaa varhaiskasvatusta ja hoitoa ympäri vuorokauden kaikkina viikonpäivinä. Päiväkodit sijaitsevat Rastilassa,

11.11.2019

Puotinharjussa, Malmilla, Kalasatamassa, Kampissa ja Pohjois-Haagassa. Tämän lisäksi Helsingissä on illalla auki olevia (ma-pe klo 6.15–22) päiväkoteja neljä ja ne sijaitsevat Latokartanossa, Huopalahdessa, Tapulikaupungissa ja Herttoniemessä.

Ilta- ja yöhoitoon ei ole subjektiivista oikeutta. Sitä järjestetään varhaiskasvatuksessa lapsille, joilla on säännöllinen tarve huoltajien päivätyöstä poikkeavien työaikojen tai opiskelun vuoksi.

Pienten koululaisten kohdalla ilta- ja yöhoidossa tulee ottaa huomioon monta hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvää näkökulmaa. Vuorohoito on lähtökohtaisesti suunniteltu pienten lasten tarpeita ajatellen. Sitä järjestetään keskitetysti, jolloin välimatkat kodin, koulun ja päiväkodin välillä muodostuvat pitkiksi ja kouluikäinen lapsi joutuisi olemaan kaukana omasta kaveri- ja elinpiiristään.

Koululaisten ilta- ja yöhoidon tarve on asia, johon tarvitaan tarkempaa selvitystä. Tulee arvioida mikä olisi pienten koululaisten kannalta paras mahdollinen ratkaisu ja hoitomuoto ja kuinka ilta- ja yöhoito saataisiin tarvittaessa järjestettyä lähellä lapsen kotia ja koulua. Samalla selvitetään onko yksityisiä tahoja, jotka järjestävät ilta- ja yöhoitoa.

Syksyn 2019 aikana tehdään selvitys koululaisten ilta- ja yöhoidon järjestämisestä ja mallin aiheuttamista kustannuksista. Mahdollisesta pilotoinnista keväällä 2020 aiheutuviin kustannuksiin ei ole varauduttu talousarvioesityksessä 2020.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Nina Onufriew, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 42550
nina.onufriew(a)hel.fi

§ 761

**V 27.11.2019, Valtuutettu Johanna Laisaaren aloite nuorisopsykiat-
rian sairaanhoitajien palkkaamisesta yläkouluihin**

HEL 2019-006609 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Elisa Geb-
hardin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Johanna Laisaari ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloit-
teessaan, että kaupunki selvittää psykiatristen sairaanhoitajien palk-
kaamista yläkouluihin yhteistyössä HUS:n nuorisopsykiatrian osaston
kanssa.

Kaupunginhallitus toteaa, että lasten ja nuorten mielenterveyspalvelu-
jen kehittäminen on käynnistetty yhdessä sosiaali- ja terveystoimialan,
kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä HUSin kanssa. Tavoitteena
on rakentaa yhtenäinen palveluketju lapsen varhaisen tuen tarpeen ja
nuorten mielenterveysongelmien havainnointiin ja hoitoon. Työryhmä
on aloittanut toimintansa elokuussa 2019 ja sen tehtävänä on selvittää,
millaisia palveluja on tarkoituksenmukaista kehittää.

11.11.2019

Oppilaiden lievää oireilua voidaan selvittää oppilashuollon henkilöstön toimesta. Kouluterveydenhuollon terveydenhoitajan ja lääkärin perustehtäviin kuuluu mielenterveyden edistäminen ja lasten ja nuorten psyykkisen hyvinvoinnin selvittäminen. Peruskouluissa toimivien terveydenhoitajien koulutus mahdollistaa varhaisten mielenterveyden oireilujen tunnistamisen ja ennaltaehkäisyyn. Oppilashuollon työntekijöitä on viime vuosina lisätty mm. PD-rahalla.

Kouluterveydenhuollossa ei ole kuitenkaan mahdollista hoitaa mielen-terveysongelmaisia nuoria. Kouluterveydenhuollon terveydenhoitajilla ja lääkäreillä ei ole riittävästi osaamista vaikeasti psyykkisesti oireilevien oppilaiden hoitoon eikä riittäviä resursseja hoidon toteuttamiseen.

Helsingissä on vuosina 2007–2012 kokeiltu psykiatristen sairaanhoitajien työskentelyä muutamissa peruskouluissa. Kokeilulla haettiin sopivaa työskentelymallia nuorten mielenterveysongelmiin vastaamiseksi. Palveluja ei kuitenkaan onnistuttu tarkoituksenmukaisesti kohdistamaan moninaisista kokeiluista huolimatta, eikä eri kouluilla toimivien yksittäisten psykiatristen sairaanhoitajien työ muodostanut yhtenäistä ennaltaehkäisevää toimintamallia. Kokeilun seurauksena arvioitiin, ettei toimintaa kannata laajentaa kaikkiin peruskouluihin. Psykiatriset sairaanhoitajat kohdennettiin toisen asteen ammatillisiin oppilaitoksiin, koska opiskelijaterveydenhuoltoon sisältyy sairaanhoito ja hoidollinen mielenterveystyö toimii siten paremmin opiskeluterveydenhuollon palveluissa.

Turun mallin mukaisen toiminnan vuosittainen kustannusarvio olisi Helsingissä noin 800 000 euroa. Kouluterveydenhuollon näkökulmasta keskitetyt moniammatilliset yksiköt varmistavat paremmin toimivat ja tuloksekkaat lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut kuin yksittäisten psykiatristen sairaanhoitajien palkkaaminen kouluille. Samalla pystytään paremmin varmistamaan ennaltaehkäisevä työote, henkilöstön osaamisen kehittäminen ja työyhteisön tuki.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan ja kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuusto käsittelee aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543

riikka.henriksson(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Johanna Laisaaren aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 24.09.2019 § 318

HEL 2019-006609 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että lasten ja nuorten mielen-terveyden ongelmien tunnistaminen, ennaltaehkäisy ja hoitaminen ovat koko oppilaitosyhteisön asia ja kaikkien oppilaiden kanssa työskentelevien henkilöiden vastuulla. Lautakunta pitää tärkeänä, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kehittää myös olemassa olevia oppilashuollollisia sekä terveydenhuollollisia palveluja kouluissa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on myös mukana lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen palveluketjujen kehittämisessä yhdessä sosiaali- ja terveystoimen sekä HUS:n kanssa, jolla tuetaan mielen-terveyden ongelmien ennaltaehkäisyä sekä varhaista puuttumista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta edellyttää ammattilaisilta kykyä liittyä yhteiseen, konkreettiseen tavoitteenasetteluun nuorten mielen-terveyden edistämisen ja hoidon asioissa. KASKOn, SOTEn ja HUSin selvi-tyksestä edellytetään konkreettisia toimenpiteitä siitä, miten kaupungin ja HUSin eri toimijoita saada tekemään interventioita masentuneiden ja ahdistuneiden nuorten parissa.

Lasten ja nuorten mielen-terveyden edistäminen

Helsingin koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa kokeiltiin psykiatristen sairaanhoitajien työskentelyä vuosina 2007–2012. Tuona aikana haettiin sopivaa työskentelymallia kouluissa nuorten mielen-terveysongelmien haasteisiin vastaamiseksi. Kokeilun aika todettiin, että palveluja ei onnistuttu kohdentamaan tarkoituksenmukaisesti. Eri kouluilla toimivat psykiatriset sairaanhoitajat eivät muodostaneet ennaltaehkäisevää yhtenäistä toimintamallia. Kokeilu osoitti, ettei toimintaa kannata laajentaa

kaikkiin peruskouluihin. Sen sijaan toiminta kohdennettiin toisen asteen ammatillisiin oppilaitoksiin ja tässä yhteydessä peruskouluissa työskennelleet psykiatriset sairaanhoitajat päätettiin siirtää ammatillisiin oppilaitoksiin. Psykiatristen sairaanhoitajien toimintaa toisella asteella arvioidaan tällä hetkellä osana palveluketjujen arviointia ja kehittämistä.

Helsingissä on yläasteikäisiä oppilaita noin 16 000. Helsingissä oppilashuoltopalvelut kuuluvat kasvatuksen ja koulutuksen toimialaan. Turussa oppilashuolto on osa sosiaali- ja terveystoimea. Turun mallin mukaisessa toiminnassa on yksi psykiatrinen sairaanhoitaja tuhatta oppilasta kohti. Vastaava malli edellyttäisi Helsingissä kuudentoista psykiatrisen sairaanhoitajan palkkaamista, jolloin vuosittainen kustannusarvio olisi noin 800 000 euroa. Helsingissä on nuorisopsykiatrian järjestämää konsultatiivista mielenterveyspalvelua HYKS Varhain toimintaa, joka toteutetaan yhdessä perustason palveluiden kanssa. Vastaavaa toimintaa ei ole Turussa.

Oppilashuollon ja terveydenhuollon palvelujen kehittäminen

Lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmien tunnistaminen, ennaltaehkäisy ja hoitaminen ovat koko oppilaitosyhteisön asia ja kaikkien oppilaiden kanssa työskentelevien henkilöiden vastuulla. Oppilaiden lievää oireilua voidaan selvittää ja hoitaa koulun oppilashuollon henkilöstön toimesta. Kouluterveydenhuollon terveydenhoitajan ja lääkärin perustehtäviin kuuluu mielenterveyden edistäminen sekä lasten ja nuorten psyykkisen hyvinvoinnin selvittäminen. Koulussa olevan ammattihenkilöstön toimintaa kehittämällä voidaan tukea entistä paremmin lasten ja nuorten hyvinvointia ja puuttua riittävän ajoissa mielenterveyden ongelmiin.

Viime vuosina oppilashuollon työntekijöitä on lisätty mm. PD-rahalla. Lisäksi Helsingissä ovat aloittaneet tänä vuonna toimintansa kahdeksan esiopetuksen psykologia ja kuraattoria. Esi- ja perusopetuksen oppilashuollon yhteistyön avulla tunnistetaan ja päästään puuttumaan varhaisemmassa vaiheessa lasten mielenterveyden ongelmiin.

Peruskouluissa toimivien terveydenhoitajien koulutus mahdollistaa varhaisten mielenterveyden oireilujen tunnistamisen ja ennaltaehkäisyn. Terveydenhoitajat toimivat osana koulun oppilashuoltoa yhdessä koulupsykologien ja -kuraattorien kanssa. Kaupunkitason opiskeluhoollon ohjausryhmä seuraa palveluiden riittävyyttä ja tekee esityksiä palveluiden kehittämiseksi. Kouluterveydenhoitajien määrää on lisätty Helsingissä vaativille alueille.

Palveluketjujen kehittäminen Helsingissä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Sosiaali- ja terveystoimialalla on käynnistetty vuoden 2019 käyttösuunnitelman tavoitteiden mukaisesti lasten ja nuorten varhaisen tuen ja mielenterveyspalvelujen palveluketjujen kehittäminen. Näitä palveluketjuja kehitetään yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan, HUS:n sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Tämä kehittämistyö on toimialojen yhteinen sitova tavoite. Työn tavoitteena on rakentaa yhteinen palvelu- ja prosessiketju lapsen varhaisen tuen tarpeen sekä nuorten mielenterveysongelmien havainnointiin ja hoitoon yhdessä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa.

Helsingin kouluterveydenhuollossa ei ole mahdollista hoitaa mielenterveysongelmaisia nuoria, koska kouluterveydenhuoltoon ei kuulu sairaanhoito. Kouluterveydenhuollon terveydenhoitajilla ja lääkäreillä ei ole riittävästi osaamista vaikeasti psyykkisesti oireilevien oppilaiden hoitoon eikä myöskään riittäviä resursseja toteuttaa hoitoa. Tästä syystä on lähdetty kehittämään keskitettyjä moniammatillisia yksiköitä, jotka varmistavat paremmin toimivat, tuloksekkaat ja tehokkaat lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut. Näin vahvistetaan myös ennaltaehkäisevää työtä, henkilöstön osaamisen kehittämistä ja tarpeen mukaista työnohjausta ja työyhteisön tukemista.

Perhekeskusten toiminnan kautta saadaan psykiatrista asiantuntemusta tällä hetkellä kuitenkin vain suomenkielisten peruskoulujen käyttöön. Perhekeskusten vastaava palvelu ruotsinkielisille peruskouluikäisille vielä puuttuu. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilökunta tekee tiivistä yhteistyötä perhekeskuksen ammattilaisten kanssa. Palvelu- ja prosessiketjut käsittävät palvelutarpeen arvioinnin, lapsen kasvun ja kehityksen tukemisen tai perheen arjen haasteet. Lisäksi HYKS varhain toiminta tekee yhteistyötä koulujen kanssa mielenterveysongelmaisten lasten ja nuorten auttamiseksi.

Vaikutusten arviointi

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 yksi keskeinen painopiste on nuorten syrjäytymiskiirteen katkaiseminen ja eriarvoisuuden vähentäminen. Hyvinvointia tulee tukea jo ennen ongelmien ilmaantumista, ja lapsuudessa ilmeneviin signaaleihin reagoida ennen vaikeiden oireiden ilmestymistä. Vahvistamalla olemassa olevia palveluita ja henkilöstön osaamista tuetaan lasten ja nuorten hyvinvointia.

Helsingin kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2019–2021 kokoaa ja ohjaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Hyvinvointisuunnitelmaan on valittu painopisteiden mukaisia kaupunkiyhteisiä toimenpiteitä sekä tietoon perustuen vaikuttavia toimenpiteitä kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointisuunnitelman rakentamisessa ja tavoitteiden sekä toimenpiteiden suunnittelussa on huomioitu laajasti

yhdenvertaisuutta, ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja osallisuutta. Suunnitelman mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaupungin eri toimialojen yhteistyössä toteuttamaa yksilöön, perheeseen, yhteisöihin, väestöön ja näiden elinympäristöihin kohdistuvaa toimintaa. Tärkeitä kumppaneita ovat myös kolmannen sektorin toimijat sekä kaupunkilaiset.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kehittämällä lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen palveluketjuja yhdessä sosiaali- ja terveystoimen sekä HUS:n kanssa, tuemme paremmin mielenterveyden ongelmien ennaltaehkäisyä sekä varhaista puuttumista. Lautakunta pitää tärkeänä, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kehittää myös olemassa olevia oppilashuollollisia sekä terveydenhuollollisia palveluja kouluissa.

Käsittely

24.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Ville Jalovaara: Lisätään kappaleiden 2-3 väliin: "Kasvatuksen- ja koulutuksen lautakunta edellyttää ammattilaisilta kykyä liittyä yhteiseen, konkreettiseen tavoitteenasetteluun nuorten mielenterveyden edistämisen ja hoidon asioissa. KASKOn, SOTEn ja HUSin selvityksestä edellytetään konkreettisia toimenpiteitä siitä, miten kaupungin ja HUSin eri toimijoita saada tekemään interventioita masentuneiden ja ahdistuneiden nuorten parissa."

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Ville Jalovaaran vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Taina Tornainen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 26286
taina.tornainen(a)hel.fi

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, Ruotsinkielisen perusopetuksen päällikkö, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 24.09.2019 § 229

HEL 2019-006609 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Johanna Laisaaren ja 17 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien nuorisopsykiatrian sairaanhoitajien palkkaamista kouluihin:

"Lasten ja nuorten mielenterveyden edistäminen Helsingin kouluissa

Lasten ja nuorten mielenterveyden edistäminen on koko oppilaitosyhteisön asia ja kaikkien oppilaiden kanssa työskentelevien henkilöiden vastuulla. Oppilaiden lievää oireilua voidaan selvittää ja hoitaa koulun oppilashuollon henkilöstön toimesta, joita ovat psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja ja koululääkäri. Kouluterveydenhuollon terveydenhoitajan ja lääkärin perustehtäviin kuuluu mielenterveyden edistäminen ja lasten ja nuorten psyykkisen hyvinvoinnin selvittäminen.

Tarkastuslautakunnan linjaukset

Pääkaupunkiseudun tarkastuslautakuntien sekä HUSin yhteisessä arviointikertomuksessa vuodelta 2018 todettiin, että lapset ja nuoret eivät pääse mielenterveyspalvelujen piiriin sujuvasti. Tämän vuoksi erikoissairaanhoidon jonottaa myös sellaisia potilaita, joita voitaisiin hoitaa perusterveydenhuollossa. Tarkastuslautakunta on listannut arviointikertomuksessa useita toimenpiteitä, joihin Helsingin kaupungin toimialojen tulisi ryhtyä edistääkseen lasten ja nuorten mielenterveyttä.

Tarkastuslautakunnan toimenpiteissä on mainittu lasten ja nuorten lieviä sekä keskivaikeita mielenterveysongelmia arvioivan ja hoitavan yksikön perustaminen, joka toimisi samalla jatkohoitopaikkana erikoissairaanhoidolle. Lisäksi toimenpiteissä on mainittu, että sosiaali- ja terveystoimialan sekä kasvatuksen- ja koulutuksen toimialan tulisi selvittää mahdollisuutta parantaa lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen saatavuutta lisäämällä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon psykiatrisia sairaanhoitajia.

Palveluketjun rakentaminen ja kehittäminen

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen palveluketjujen kehittäminen toteutetaan Helsingin kaupungin ja HUSin yhteistyönä. Työryhmä on aloittanut toimintansa elokuussa 2019. Työryhmä hyödyntää laadittuja selvityksiä ja selvittää, minkälaisia palveluja on tarkoituksenmukaista kehittää ja rakentaa.

Työryhmän tavoitteena on konseptoida yhteinen palvelu- ja prosessiketju lapsen varhaisen tuen tarpeen sekä nuorten mielenterveysongelmien havainnointiin ja hoitoon yhdessä sosiaali- ja terveystoimialan, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä HUSin kanssa. Lisäksi tavoitteena on rakentaa yli 12-vuotiaiden nuorten päihde- ja mielenter-

veystyön palvelut ja toimintamallit, kiinnittää riskiryhmässä olevat nuoret hoitopolkuun sekä vahvistaa nuorille tarjottavia matalan kynnyksen sosiaali- ja terveystalpalveluja kuten liikkuvaa mielenterveystyötä.

Kouluterveydenhuollon aikaisempi kokeilu

Kouluterveydenhuollon tehtäviin ei perinteisesti ole kuulunut sairaanhoito. Tämä on nähty puutteena. Vuosina 2007–2012 toteutettiin siksi kokeilu, jossa Helsingin koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa työskenteli muutamissa peruskouluissa psykiatrisia sairaanhoitajia. Tuona aikana haettiin sopivaa työskentelymallia nuorten mielenterveysongelmien haasteisiin vastaamiseksi. Työskentelymallissa ei kuitenkaan onnistuttu kohdistamaan palveluja määrätietoisesti ja tarkoituksenmukaisesti kohderyhmään moninaisista kokeiluista huolimatta. Eri kouluilla toimivien yksittäisten psykiatristen sairaanhoitajien työ ei muodostanut ennaltaehkäisevää yhtenäistä työskentelymallia, vaan koulujen toimintakulttuuri ja muut tekijät ohjasivat toimintaa.

Kokeillon työskentelymallin ei koettu soveltuvan peruskouluihin, minkä vuoksi kokeilun jälkeen toiminta ja psykiatriset sairaanhoitajat kohdennettiin toisen asteen ammatillisiin oppilaitoksiin. Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyy sairaanhoito ja siten hoidollinen mielenterveystyö toimii paremmin opiskeluterveydenhuollon palveluissa. Aloitettussa nuorten mielenterveyspalvelujen palveluketjutyössä selvitetään myös ammatillisissa oppilaitoksissa olevien sairaanhoitajien paikka palveluketjussa.

Keskitettyt palvelut

Kouluterveydenhuollon näkökulmasta keskitetyt moniammatilliset yksiköt varmistaisivat paremmin toimivat, tuloksekkaat ja tehokkaat lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut kuin yksittäisten psykiatristen sairaanhoitajien palkkaaminen kouluille. Samalla pystyttäisiin paremmin varmistamaan ennaltaehkäisevä työote, henkilöstön osaamisen kehittäminen ja tarpeen mukainen työnohjaus sekä työyhteisön tuki.

Turun mallin kustannukset

Helsingissä on yläkouluikäisiä oppilaita noin 16 000. Turun mallin mukainen toiminta edellyttäisi yhtä psykiatrista sairaanhoitajaa tuhatta oppilasta kohden eli kaikkiaan 16 psykiatristen sairaanhoitajan palkkaamista kouluterveydenhuoltoon. Kustannusarvio on noin 800 000 euroa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Lasten ja nuorten mielenterveyden edistäminen lisää lasten ja nuorten osallisuutta, hyvinvointia sekä voimavaroja laaja-alaisesti. Samalla mie-

11.11.2019

lenterveysongelmien ehkäiseminen edistää lapsen ja nuoren kiinnittymistä yhteiskuntaan sekä kasvamista yhteiskunnan täysivaltaiseksi jäseneksi, mikä vähentää puolestaan yhteiskunnan kustannuksia. Lasten ja nuorten mielenterveyttä pystytään edistämään parhaiten tehokkaasti järjestetyillä, laaja-alaisilla ja oikea-aikaisilla palveluilla, joita tarjoaa koulutettu ja ammattitaitoinen henkilöstö.”

10.09.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Hanna Viitala, perhepalvelujen johtaja, puhelin: 310 50048
hanna.viitala(a)hel.fi

Tuula Salmivaara-Pesonen, kouluterveydenhuollon päällikkö, puhelin: 310 46013
tuula.salmivaara-pesonen(a)hel.fi

Mika Porvari, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 22410
mika.porvari(a)hel.fi

§ 762

V 27.11.2019. Valtuutettu Leo Straniuksen aloite avoimesta urheilupuistosta Töölönlahden kulttuurikäytävän jatkeeksi

HEL 2019-006610 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Ozan Yanarin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Leo Stranius ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteensa, että kaupunki selvittää mahdollisuutta rakentaa Töölönlahden kulttuurialueen jatkoksi avoin urheilupuisto Kisahallin ja Olympiastadionin yhteydessä oleville parkkipaikoille.

Kaupunginhallitus toteaa, että avoimen urheilupuiston sijoittamista tutkitaan Eläintarhan alueen asemakaavaprosessin yhteydessä. Koko aluetta koskeva asemakaavan muutostyö käynnistyy lähitulevaisuudessa, eikä ennen sitä ole perusteltua tehdä toimenpiteitä, jotka muuttaisivat alueen maankäyttöä.

Olympiastadionin ja Kisahallin edustojen kehittäminen liikunnallisuutta, kansainvälisyyttä ja tapahtumia edistävään suuntaan on kaupungin strategian mukaista. Pitkän tähtäimen tavoitteena tulee olla pysäköintipaikkojen poistaminen stadionin eduskentiltä ja alueen muuttaminen

11.11.2019

virkestyskäyttöön. Keskustan alueella on määrällisesti vähän ulkoliikuntapaikkoja ja uusien sijoittaminen rakennettuun kaupunkiin on haasteellista. Kisahallin ja Olympiastadionin pysäköintialueiden muuttaminen liikuntakäyttöön parantaisi huomattavasti ulkoliikuntapaikkojen tarjontaa kantakaupungin alueella.

Olympiastadionin ja Kisahallin yhteydessä olevilla avoimilla alueilla on valtakunnallista merkitystä suurten ulkoilmatapahtumien järjestämisspaikkana. Olympiastadionin peruskorjauksen valmistuminen ja Helsinki Garden tulevat muuttamaan alueen kokonaisuutta ja vapaan tilan määrä vähenee. Alueella järjestettävät suuret yleisötapahtumat tarvitsevat sekä tilapäistä tapahtumatilaa että pysäköintipaikkoja. Olympiastadionin edustan käyttötarkoituksen määrittelyssä on huomioitava monen eri hankkeen tarpeet ja alueen merkitys valtakunnallisesti arvokkaana kulttuuriympäristönä.

Asiasta on saatu kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuusto käsittelee aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 17.09.2019 § 460

HEL 2019-006610 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Olympiastadioninaukio ja Mäntymäen kenttä ovat osa Olympiastadionin kokonaisuutta. Ne sijaitsevat Eläintarhan alueella, joka on osa Keskuspuiston urheilutoimintojen aluetta. Helsingin olympialaisia varten valmistuneet urheilurakennukset muodostavat kansainvälisestikin arviotuna hyvin säilyneen olympiarakennuskokonaisuuden. Olympiarakennukset on määritelty Ympäristöministeriön ja Museoviraston inventoinnissa (RKY 2009) valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi. RKY-alueeseen kuuluvat Olympiastadionin torneineen, sen etelä- ja pohjoispuolella olevien aukoiden tilasarja ja niiden länsipuoliset istutukset sekä Stadionin puistikko.

Eläintarhan alueen ympäristöhistoriallisen selvityksen mukaan Olympiastadionin ja sen lähiympäristön arvoja ja vaalittavia ominaispiirteitä on Helsingin olympialaisten tärkeimpään urheilurakennukseen liittyvä aukiosommitelma, joka suunniteltiin ja rakennettiin kokonaisuutena yhdessä stadionin kanssa. Avoimet pitkänomaiset kentät ja sitä korostava puurivi suuntaavat katseen kohti stadionia ja stadionin tornia. Kokonaisuus muodostaa avoimen akselin keskustaan ja Töölönlahdelle päin. Kaupunkikuvassa merkittävää on väljyys stadionin ympärillä ja sen kauas näkyvä torni.

Selvityksessä todetaan myös, että alueella on valtakunnallista merkitystä tapahtuma-aukiona ja ulkoilmatapahtumien näyttämönä. Toiminnallinen arvo on suuri, ja avointen aukoiden tilat mahdollistavat suurten ulkoilmatapahtumien järjestämisen kantakaupungissa. Pitkän tähtäimen tavoitteena tulee olla pysäköintipaikkojen poistaminen stadionin eduskentiltä ja alueen muuttaminen virkistyskäyttöön. Ympäristöhistoriallisessa selvityksessä kiinnitetään huomiota myös muun muassa alueen kioskien, mainostaulujen, liikennemerkkien, muuntajien ja jätesäiliöiden sijoitukseen painottaen niiden suunnittelua kokonaisuus ja alueen arvot huomioiden.

Olympiastadionin ja Kisahallin edustojen kehittäminen liikunnallisuutta, kansainvälisyyttä ja tapahtumia edistävään suuntaan on Helsingin kaupungin strategian mukaista. On kuitenkin huomioitava avoimien kenttien asema rakennuslailla suojellun Olympiastadionin eduskenttinä. Urheilupaikkoihin ja pelikenttiin liittyy erilaisia rakenteita, kuten korkeita aitoja, maaleja, tolppia, valaisinpylväitä, kalusteita sekä monia huoltoon ja toimintoihin liittyviä tiloja. Pisararadan toteutuessa Mäntymäen kentän ja Olympiastadionin rinteiden läpi kulkeva linjaus aiheuttaa alueelle rakentamisen aikaisia tilantarpeita ja muutoksia, sillä rakennusvaiheessa Olympiastadionin aukiolla on avokaivanto.

Stadionin toiminta ja turvallisuus edellyttävät avointa tilaa Olympiastadionin ympärillä. Pelastustoiminnan varmistamiseksi Olympiastadionin

11.11.2019

aidan ulkopuolelle tarvitaan 40 metriä leveä, avoimena pidettävä vyöhyke.

Kaupunki haluaa varmistaa, että Eläintarhan alueen ja koko Helsingin kantakaupungin suurtapahtumakäyttöön sopivia, riittävän kaukana asunnoista sijaitsevia kenttiä on jatkossakin tarjolla. Helsingin jäähallin tarvittaessa tapahtumakenttänä toimiva pysäköintialue on tarkoitus osoittaa rakentamiseen (Helsinki Garden -hanke), mikä vähentää ulkoilmatapahtumien tarpeisiin sopivia alueita alueella. Helsinki Garden -hankkeen myötä poistuvan juniorijalkapallokentän kohdalle on mahdollista osoittaa pienempi lähiliikuntapaikka. Entisen pumppaamon alue voisi myös olla sopiva tilapäiseen lähiliikuntapaikkakäyttöön.

Koko Eläintarhan aluetta koskeva asemakaavan muutostyö käynnistyy lähitulevaisuudessa. Olympiastadionin aukio ja Mäntyniemenkenttä on kokonaisuus, johon liittyy monia erilaisia teknisiä, kaupunkikuvallisia ja maisemallisia näkökulmia. Avoimen urheilupuiston sijoittamista Kisahallin ja Olympiastadionin yhteydessä oleville pysäköintipaikoille tulee tutkia asemakaavaprosessin yhteydessä. Tässä yhteydessä otetaan huomioon alueen liikuntatarpeet ja toimintojen kehittäminen siten, että aluetta tarkastellaan kokonaisuutena sen historiallinen arvo huomioon. Tätä ennen ei ole perusteltua tehdä toimenpiteitä, jotka muuttaisivat alueen maankäyttöä. Kaavoituksen yhteydessä tehdään tiivistä yhteistyötä Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden kanssa, joka vastaa liikuntapalveluiden järjestämisestä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anu Lamminpää, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37258
anu.lamminpaa(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 10.09.2019 § 157

HEL 2019-006610 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristön toimiala hallinnoi ja vastaa Kisahallin ja Olympiastadion edustan parkkialueista.

Liikuntapalvelukokonaisuus ei hallinnoi kantakaupungin alueella kenttäaluetta johon voisi sijoittaa valtuutettu Straniuksen ehdottamia toimintoja.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

11.11.2019

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää kannatettavana ajatusta, että kaupunki selvittää mahdollisuutta rakentaa kulttuurialueen jatkoksi kaikille avoimen liikuntapuiston. Olympiastadionin ja Kisahallin edustojen kehittäminen liikunnallisuutta edistävään suuntaan on kaupungin strategian mukaista.

Selvityksessä tulee huomioida, että alueella on runsaasti yleisötapahtumia, jotka tarvitsevat pysäköintipaikkoja ja tilapäistä tapahtumatilaa. Alueen tulevaisuuden käyttötarkoituksen määrittelyssä tulee huomioida alueen monen eri hankkeen tarpeet ja aluetta on tarkasteltava kokonaisuutena ja siinä tulee ottaa huomioon sen merkitys valtakunnallisesti arvokkaana kulttuuriympäristönä. Olympiastadionin valmistuminen ja Helsinki Garden tulevat muuttamaan alueen kokonaisuutta ja etenkin vapaan tilan määrä alueella vähenee. Töölön Kisahallin peruskorjaus on suunniteltu vuosille 2023–2025 jonka yhteydessä tarkastellaan Kisahallin käyttäjäryhmiä ja heidän tarpeita.

Kevyiden siirrettävien kenttärakenteiden rakentaminen ei suoranaisesti estä alueen tapahtumakäyttöä ja oikeilla pelialustojen materiaalivalinnoilla voidaan mahdollistaa pysäköintialueen monikäyttöisyys.

Liikuntapalvelukokonaisuus vastaa ulkoiluliikuntapaikkojen järjestämisestä sille osoitetuilla alueilla. Keskustan ja kantakaupungin alueella on määrällisesti vähän ulkoliikuntapaikkoja ja rakennettuun kaupunkiin on haasteellista sijoittaa uusia ulkoliikuntapaikkoja, joten Kisahallin ja Olympiastadionin pysäköintialueiden liikunnallinen käyttö toisi keskustan alueelle huomattavan parannuksen ulkoliikuntapaikkojen tarjontaan kantakaupungin alueella.

Liikuntapalvelukokonaisuus on lisännyt tekonurmikentilleen kaikille avoimia käyttövuoroja, mutta Töölön alueen jalkapallokentät ovat pääsääntöisesti varattu seuratoiminnalle. Lähin kaikille avoin koripallokenttä löytyy Uimastadionin vierestä. Eläintarhan yleisurheilukenttä on osittain vapaassa käytössä, mutta Suomen käytetyin yleisurheilukenttä on erittäin ruuhkainen ja useasti varattu seuratoiminnalle.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi

§ 763

V 27.11.2019, Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite siirrettävästä tapahtumalavasta kaupunginosayhdistysten käyttöön

HEL 2019-007156 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anna Vuorjoen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Päivi Munther, asiantuntija, puhelin: 310 64800
paivi.munther(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sami Muttilainen ja 32 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää siirrettävän esiintymislavan hankkimista kaupunginosatapahtumien käyttöön.

Kaupunginhallitus toteaa, että siirrettävän tapahtumalavan hankkimisen edellytykset selvitetään osana tapahtumien tiekartan toimenpiteitä.

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 mukaisesti Helsinki haluaa olla monipuolinen ja kansainvälisesti vetovoimainen kulttuuri-, urheilu- ja tapahtumakaupunki. Tapahtumien tiekartan avulla pyritään Helsingin tapahtumallisuuden kokonaisvaltaiseen kehittämiseen siten, että tapahtumat tukevat ja toteuttavat parhaalla mahdollisella tavalla kaupunkistrategian tavoitteita kansainvälisestä, elävästä ja kiehtovasta tapahtu-

11.11.2019

mien kaupungista. Tavoitteena on, että tapahtumallisuus on vastuullista ja toimivaa.

Tapahtumien tiekartan tavoitteiden mukaan kaupungin tulee olla toimiva ja ketterä alusta tapahtumille ja parempi kumppani tapahtumatöimijoille. Tapahtumajärjestäjille tarjottavia palveluja on tarkoitus parantaa. Tavoitteiden onnistumiseksi on määritelty laaja kokonaisuus toimenpiteitä, jotka edistävät tapahtumallisuuden kehittymistä monesta eri näkökulmasta. Niiden yhteydessä voidaan arvioida myös siirrettävän esiintymislavan hankkimista.

Juuri päättyneessä osallistuvan budjetoinnin OmaStadi-äänestyksessä on pohjoisella alueella (Maunula–Tuomarinkylä–Oulunkylä–Pakila) hyväksytty ehdotus liikuteltavan esiintymiskatoksen ja äänentoistotekniikan hankkimisesta alueen asukkaiden käyttöön.

Vastaus on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian viestintäosaston kanssa, joka vastaa tapahtumien tiekartan valmistelusta sekä tiekartan toimenpideoSION toimenpiteiden etenemisen seurannasta. Asiasta on saatu myös kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto. Vastaus on lautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuusto käsittelee aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Päivi Munther, asiantuntija, puhelin: 310 64800
paivi.munther(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 08.10.2019 § 171

HEL 2019-007156 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että siirrettävän tapahtumalavan hankkimisen mahdollisuudet ja edellytykset tulisi selvittää osana tapahtumien tiekartan tavoitteita ja toimenpiteitä.

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 mukaisesti Helsinki haluaa olla monipuolinen ja kansainvälisesti vetovoimainen kulttuuri-, urheilu- ja tapahtumakaupunki. Vuosittain toistuvat tapahtumat ovat erityisen tärkeitä kaupungin vetovoiman, tapahtumallisuuden, viihtyvyyden ja alue-talouden kannalta.

Helsingin kaupungin edellinen tapahtumastrategia on vuodelta 2010. Uusi kaupunkistrategia edellyttää linjausten päivittämistä. Tapahtumien tiekarttatyö käynnistyi suur tapahtumien koordinaatioryhmän toimeksiannosta lokakuussa 2018. Kaupunginkanslian viestintäosasto on ollut päävastuussa valmistelusta yhteistyössä Helsingin tapahtumasäätiön kanssa. Tapahtumien tiekartta esiteltiin kaupunginhallituksen aamukou-lussa 25.4.2019.

Kaupunginkanslian viestintäosasto on todennut, että tapahtumien tie-kartan avulla pyritään Helsingin tapahtumallisuuden kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Sen avulla pyritään kolmeen päätavoitteeseen: 1. Ta-pahtumat tukevat ja toteuttavat parhaalla mahdollisella tavalla uuden kaupunkistrategian tavoitteita kansainvälisestä, elävästä ja kiehtovasta tapahtumien kaupungista. 2. Tapahtumallisuus on vastuullista ja 3. Ta-pahtumallisuus on toimivaa. Kohdassa kolme tavoitteina ovat muun muassa:

- Kaupunki on toimiva ja ketterä alusta tapahtumille ja parempikump-pani tapahtumatoimijoille
- Tapahtumia tuotetaan ja hyödynnetään siten, että kaupungin orga-nisaation koko osaaminen on käytössä ja kehittyä
- Palvelua tapahtumajärjestäjille parannetaan korostaen samalla vas-tuullisuutta tapahtumien järjestämisessä

Tavoitteiden onnistumiseksi on määritelty vuosille 2018–2021 laaja ko-konaisuus toimenpiteitä, jotka edistävät tapahtumallisuuden kehittymis-tä monesta eri näkökulmasta. Konkreettisia toimenpiteitä on mm. ta-pahtumatuottajien rohkaiseminen järjestämään tapahtumia mahdolli-simman laajalla alueella.

Kaupunki edellyttää kaikilta sen kanssa yhteistyötä tekevilta tapahtu-majärjestäjiltä sitoutumista vastuulliseen toimintatapaan. Vuoropuhelua

11.11.2019

tapahtumajärjestäjien ja kaupungin välillä lisätään ja tapahtumatuottajille suunnattua tukimateriaalia kehitetään yhteistyössä.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Mari Männistö

Lisätiedot

Saila Machere, johtava asiantuntija, puhelin: 310 25903
saila.machere(a)hel.fi

§ 764

V 27.11.2019, Valtuutettu Leo Straniuksen aloite vegaaniruokavaihtoehtojen lisäämisestä leikkipuistoruokailussa

HEL 2019-007163 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Ozan Yanarin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Leo Straniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Leo Stranius ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että vegaaniruuan osuutta lisätään tulevien kesien leikkipuistoruokailussa.

Kaupunginhallitus toteaa, että leikkipuistoruokailun nykyisten kasvisruokien vaihtamista vegaanisiksi selvitetään tulevaan kesään mennessä. Palvelukeskuksella on leikkipuistoruokailuun soveltuvia vegaanireseptejä valmiina, joten muutoksesta ei aiheutune merkittäviä lisäkustannuksia.

Leikkipuistoissa on päivittäin tarjolla yksi lämminruokavaihtoehto ja se on kaikissa puistoissa sama. Ruokalista rakennetaan kuumakuljetuksiin ja ulkona tapahtuvaan tarjoiluun hyvin soveltuvista ruuista kuten keittoista, puuroista ja padoista. Viime kesänä kasvisruokapäiviä oli kerran

viikossa eli kesän aikana yhteensä yhdeksän kertaa. Näistä kaksi oli vegaaniruokia. Ruokailijoita oli kesän aikana yhteensä yli 150 000.

Leikkipuistojen asiakaskunta on ruokatottumuksiltaan ja mm. kulttuuri- taustoiltaan hyvin moninainen. Tämän hetken tilastojen perusteella vegaaniruokailijoiden osuus on vielä pieni. Ruokalistan suunnittelussa huomioidaan mahdollisimman monipuolisesti ruokailijoiden toiveet ja suosikkiruokat ja listaa uudistetaan saatujen asiakaspalautteiden mukaan. Kasvisruokien määrää on viime vuosina lisätty.

Ruokien maittavuutta lapsille on hyvä arvioida ennen laajamittaisia muutoksia. Ruokahävikkiä on yleisesti saatu vähennettyä, mutta palkokasveja sisältävää kasvisruokaa syödään määrällisesti vähemmän ja sitä menee edelleen enemmän biojätteeksi. Tavoitteena on, että leikkipuistoruokailun tarjonta on maistuvaa mahdollisimman monelle lapselle.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan sekä palvelukeskusliikelaitoksen johtokunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuusto käsittelee aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 22.10.2019 § 342

HEL 2019-007163 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupungin leikkipuistoruokailulla on pitkät perinteet. Julkinen ruokajakelu aloitettiin vuonna 1942. Lapsille haluttiin taata ainakin yksi lämmin ateria päivässä. Leikkipuisto oli luonteva paikka koota alueen lapset yhteen syömään, aivan kuten nykyäänkin. Edelleen tänäkin päivänä maksuton puistoruokailu on ainutlaatuinen ja kaupunkilaisten arvostama julkinen palvelu.

Puistoruokailun järjestämisestä päätetään kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla leikkipuistojen kesätoiminnan päätöksen yhteydessä. Järjestelyn toteuttaa toimialaan kuuluva leikkipuistotoiminta. Leikkipuistot palvelevat kesällä koulujen loma-aikana kaikille alle 16-vuotiaille lapsille. Leikkipuistoruokailu on maksutonta eikä ennakoilmoittautumisia edellytetä. Ruoka tarjotaan arkipäivinä samaan aikaan joka leikkipuistossa klo 12.00.

Kesällä 2019 leikkipuistoissa ruokaili alle kouluikäisiä lapsia 82 587 ja kouluikäisiä 73 935 lasta, yhteensä ruokailijoita oli 156 792.

Puistoruokailijoiden asiakaskunta on ruokatottumuksiltaan hyvin moninainen ja listan suunnittelussa huomioidaan mahdollisimman monipuolisesti puistoruokailijoiden toiveet ja suosikkiruokat. Leikkipuistojen kesäruokalistat tarkastellaan vuosittain kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja palvelun tuottajan yhteistyönä ja listaa uudistetaan saatujen asiakaspalautteiden mukaan.

Leikkipuistojen kesäruokalista rakennetaan kuumakuljetuksiin ja ulkona tapahtuvaan puistotarjoiluun hyvin soveltuvista ruoista, kuten keitoista, puuroista ja padoista. Esimerkiksi kasvisruokien määrää on lisätty viime vuosina asiakastoiveiden pohjalta. Kesäruokailussa kasvisruokapäiviä oli kesällä 2019 kerran viikossa eli 9 kertaa, joista vegaaneja ruokia oli kaksi. Seuraavan kesän leikkipuistoruokalistan suunnittelun kohdalla olemme kartoittaneet vegaaniruokien osuuden lisäämistä. Tämän hetken ruokailija tilastojen perusteella vegaaniruokailijoiden osuus on vielä suhteellisen pieni verrattuna muihin ruokailijoihin.

Puistolounas valmistetaan Palvelukeskus Helsingin ruokatehtaassa Vantaan Pakkalassa. Isoissa padoissa valmistuu päivän ruoka, jonka määrä vaihtelee 2000 kg:n molemmin puolin. Leikkipuistoihin toimitettavan kuumien ruokien määrä vaihtelee 15-75 kg/päivä.

Leikkipuistoruokailun tapahtuessa ulkona ja puisto-olosuhteissa emme pysty huomioimaan mm. erityisruokavalioita tai tarjoamaan useampia vaihtoehtoja vaan kaikissa leikkipuistoissa on tarjolla sama ruoka. Leikkipuistoruoka tilataan arvioidulle asiakasmäärälle ja ruokailuun ei ole ilmoittautumista. Pitkän kokemuksen pohjalta ruokahävikkiä on saatu vähennettyä. Leikkipuisto-ohjaajat jakavat kuumien ruokien asiakkaalle

11.11.2019

heidän omiin astioihin. Ruokavaihtoehtojen lisääminen toisi lisäkustannuksia ja lisäksi jakeluhävikkiä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala suhtautuu myönteisesti leikkipuistoruokailun kehittämiseen huomioiden ympäristövaikutukset ja muuttuvat ruokatrendit.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemyksen mukaan tulevana kesänä voisivat kaikki kasvisruokapäivät olla vegaanisia.

Käsittely

22.10.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Hannu Oskala: Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemyksen mukaan tulevana kesänä voisivat kaikki kasvisruokapäivät olla vegaanisia.

Kannattaja: Emma Kari

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemyksen mukaan tulevana kesänä voisivat kaikki kasvisruokapäivät olla vegaanisia.

Jaa-äännet: 2

Pia Kopra, Dani Niskanen

Ei-äännet: 6

Ted Apter, Fatim Diarra, Emma Kari, Vesa Korkkula, Petra Malin, Hannu Oskala

Tyhjä: 5

Martina Harms-Aalto, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Matias Pajula, Pia Pakarinen

Äänestyksessä Hannu Oskalan vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 6 – 2 (jäsenten nimet). Tyhjää äänesti 5.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Sirpa Jalovaara, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 43246
sirpa.jalovaara(a)hel.fi

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta 22.08.2019 § 27

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

HEL 2019-007163 T 00 00 03

Lausunto

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta antoi aloitteeseen seuraavan lausunnon:

Palvelukeskus Helsinki -liikelaitos toimii tiiviissä yhteistyössä Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan (Kasko) kanssa siten, että toimiala määrittää tilaajana linjaukset, joiden pohjalta Palvelukeskus Helsinki tuottaa palvelut. Ruokatarjoomaa kehitetään läheisessä yhteistyössä toimialan kanssa huomioiden kaupungin, toimialan ja liikelaitoksen strategiset tavoitteet ja vastuullisuusnäkökulmat sekä eri asiakasryhmille määritellyt ruokailu- ja ravitsemussuosituksot. Palvelukehityksessä huomioidaan asiakkailta ja kaupunkilaisilta saatu palaute ja asiakastyytyväisyyttä mitataan säännöllisesti.

Leikkipuistoissa tarjottavalla kesäruoalla on Helsingissä pitkä perinne ja leikkipuistoruokailu on maailmanlaajuisestikin ainutlaatuinen toimintamalli, johon liittyy runsaasti hyvää mieltä ja sesonkiloonteisuutta ja tästä syystä päivittäin on tarjolla vain yksi varsinainen vaihtoehto. Asiakaskunta on ruokatottumuksiltaan ja mm. kulttuuritaustoiltaan tänä päivänä hyvin monipuolinen ja laaja-alainen. Lapsilla on myös terveydellisistä syistä noudatettavia erityisruokavalioita. Nämä tuovat omat haasteensa suunnitteluun. Tavoitteena on, että leikkipuistoruokailun tarjonta on maistuvaa mahdollisimman monelle lapselle ja se antaa siten iloa ja energiaa sekä ravintoaineita päivään, mutta huomioi myös muuttuvan ruokakulttuurin.

Leikkipuistojen ruokalista sovitaan yhdessä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Tarjolla on päivittäin yksi vaihtoehto. Ruokalistaa suunniteltaessa huomioidaan palautteet, joita saadaan esim. leikkipuistojen ohjaajille vuosittain tehtävistä kyselyistä, kaupungin palautejärjestelmän kautta, leikkipuiston ruokalistan yhteydessä olevan QR-koodin kautta sekä kokeiluluontoisesti leikkipuistojen lapsilta Feedbackly-pikapalautejärjestelmän avulla.

Pääosa palauhteesta on tyytyväistä tai erittäin tyytyväistä. Palauhteissa lisää toivotaan kasvisruokaa ja vegaaniruokaa, mutta myös lihaa ja kalaa sisältävien ruokien lisäämistä sekä ajoittain tuttua perinteistä, kuten lihaa sisältävää hernekeittoa tai lohikeittoa. Lisäksi toivotaan myös muutakin kuin keittoruokia kuten pastaa ja pataruokia. Lapsille maistuvia suosikkiruokia ovat edelleen esim. siskonmakkarakeitto ja italianpasta. Palkokasveja sisältävää kasvisruokaa syödään määrällisesti vähemmän ja sitä menee myös enemmän biojätteeksi.

11.11.2019

Ruokalistalla on tällä hetkellä 1-2 kertaa viikossa kasvisruokaa, joista osa sopii vegaaniruokavalioon. Osa ruokalistan maitotaloustuotteita sisältävistä kasvisruoista olisi mahdollista valmistaa vegaaniruokavalioon soveltuvaksi käyttämällä esim. kaurakermaa, mikäli näin sovitaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa. Ruokien maittavuutta lapsille on hyvä kuitenkin arvioida ennen laajamittaista korvaamista, jotta varmistetaan ison joukon palvelu myös maun ja haluttavuuden osalta.

Nykyisessä toimintamallissa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala palvelun tilaajana päättää palvelun ja ruokalistojen sisällöstä. Olemme toki asiantuntijoina mielellään esittämässä näkemyksemme ja perustelumme mm. asiakaskokemuskyselyihin, markkinatietoon ja HNH2035-toimenpiteisiin pohjautuen. Olemme valmiita testaamaan vegaaniruokiamme myös puistoruokailussa.

Esittelijä

yksikönjohtaja
Mikael Neuvonen

Lisätiedot

Mikael Neuvonen, yksikönjohtaja, puhelin: 310 27752
mikael.neuvonen(a)hel.fi

§ 765

V 27.11.2019, Valtuutettu Matias Pajulan aloite vakituisen läsnäolo- ja puheoikeuden antamisesta nuorisoneuvoston edustajalle kaupunginvaltuuston kokouksissa

HEL 2019-007161 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus palautti asian valmisteluun siten, että:

- Jatketaan kokemusten seuraamista nuorisoneuvoston jäsenten osallistumisesta lautakuntien kokouksiin ja arvioidaan menettelyn toimivuutta.
- Selvitetään kokemuksia Tampereelta, Espoosta, Vantaalta, Jyväskylästä ja muista kunnista, joissa nuorisovaltuuston tai -neuvoston jäsenillä on kaupunginvaltuustossa pysyvä läsnäolo- ja puheoikeus.
- Selvitetään keinoja varmistaa nuorisoneuvoston mahdollisimman laaja edustavuus eri puolilta kaupunkia ja eri sosioekonomisista ryhmistä.
- Valmistellaan näiden pohjalta esitys nuorisoneuvoston jäsenten vakituisesta läsnäolo- ja puheoikeudesta kaupunginvaltuuston kokouksiin huomioiden mahdollisimman hyvän edustavuuden sekä nuorten jaksamisen.
- Päätökset mahdollisesta puhe- ja läsnäolo-oikeudesta tehdään valtuustokauden vaihtuessa.

Käsittely

Palautusehdotus:

Kaisa Hernberg: Kaupunginhallitus palauttaa asian valmisteluun siten, että:

- Jatketaan kokemusten seuraamista nuorisoneuvoston jäsenten osallistumisesta lautakuntien kokouksiin ja arvioidaan menettelyn toimivuutta.
- Selvitetään kokemuksia Tampereelta, Espoosta, Vantaalta, Jyväskylästä ja muista kunnista, joissa nuorisovaltuuston tai -neuvoston jäsenillä on kaupunginvaltuustossa pysyvä läsnäolo- ja puheoikeus.
- Selvitetään keinoja varmistaa nuorisoneuvoston mahdollisimman laaja edustavuus eri puolilta kaupunkia ja eri sosioekonomisista ryhmistä.
- Valmistellaan näiden pohjalta esitys nuorisoneuvoston jäsenten vakituisesta läsnäolo- ja puheoikeudesta kaupunginvaltuuston kokouksiin huomioiden mahdollisimman hyvän edustavuuden sekä nuorten jaksamisen.

- Päätökset mahdollisesta puhe- ja läsnäolo-oikeudesta tehdään valtuustokauden vaihtuessa.

Kannattaja: Anna Vuorjoki

Asian käsittelyn keskeyttämisestä äänestettiin ennen keskustelun jatkamista.

Äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Kaisa Hernbergin palautusehdotuksen mukaisesti

Jaa-äännet: 5

Juha Hakola, Terhi Koulumies, Mika Raatikainen, Wille Rydman, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 10

Elisa Gebhard, Kaisa Hernberg, Veronika Honkasalo, Jenni Pajunen, Marcus Rantala, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian valmisteluun äänin 5 - 10.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Matias Pajulan aloite läsnäolo- ja puheoikeuden antamisesta nuorisoneuvoston edustajille valtuustoon
- 2 Lausunto 7.10.2019, Nuorisoneuvosto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Valtuutettu Matias Pajula ja 28 muuta valtuutettua esittävät aloitteensa, että Helsinki antaa vakituisen paikan kaupunginvaltuuston jokaiseen kokoukseen nuorisoneuvoston keskuudestaan valitsemalle edustajalle.

Kaupunginhallitus toteaa, että sen 24.6.2019, 478 § tekemän päätöksen mukaisesti nuorisoneuvoston keskuudestaan valitsemille edustajille annetaan läsnäolo- ja puheoikeus toimialalautakuntien kokouksiin. Menettelyn avulla nuorten mahdollisuudet vaikuttaa ja osallistua kasvavat.

Toimialalautakunnat käsittelevät asioita sekä päätöksentekijöinä että kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen toimivaltaan kuuluvien asioiden valmistelijoina. Valtuuston päätös puolestaan on asian lopullinen ratkaisu.

Nuorten osallistuminen liittyy erityisesti tähän valmistelurooliin. Suomalaisessa hallintokulttuurissa osallistuminen, kuuleminen ja vaikuttaminen toteutetaan valmisteluvaiheessa, eikä päätöksenteon vaiheessa enää kuulla osallisia tai eturyhmiä. Tämän periaatteen pohjalta on annettu myös hallintomenettelyn säännökset lainsäädännössä. Nuorten läsnäolo toimialalautakunnissa myös niiden lopulliseen päätöstoimivaltaan kuuluvissa asioissa on poikkeuksellista.

Ottaen huomioon valtuuston roolin strategisena lopullisena päätöksentekijänä ei ole perusteltua antaa nykyistä laajemmin läsnäolo- tai puheoikeuksia sen kokouksissa millekään ryhmälle. Valtuuston kokoukset ovat julkisia, joten niitä voi kuka tahansa seurata.

Asiasta on saatu nuorisoneuvoston lausunto (liite 2). Neuvosto kannattaa aloitteessa esitettyä. Menettely edistäisi nuorten osallisuutta ja kuulemista kaupungin päätöksenteossa. Monet kaupunginvaltuuston tärkeät päätökset koskevat nuoria, minkä takia nuorisoneuvoston entistä tiheämpi kuuleminen kaupunginvaltuuston kokouksissa olisi hyödyllistä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 § 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

- 1 Valtuutettu Matias Pajulan aloite läsnäolo- ja puheoikeuden antamisesta nuorisoneuvoston edustajille valtuustoon
- 2 Lausunto 7.10.2019, Nuorisoneuvosto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 04.11.2019 § 731

HEL 2019-007161 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 11.11.2019 saakka.

Käsittely

04.11.2019 Pöydälle

Asian aikana kuultavana oli nuorisoneuvoston puheenjohtaja Vivian Ljungqvist. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 11.11.2019 saakka Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

11.11.2019

Asia/21

§ 766

Tasa-arvotoimikunnan varajäsenen valinta

HEL 2019-011264 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus

- myöntää Ville Ritalalle eron tasa-arvotoimikunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee Saku Etholénin varajäseneksi (Milla Pyykkösen henkilökohtainen varajäsen) tasa-arvotoimikuntaan vuonna 2021 päättyväksi toimikaudeksi.

Esittelijä

vs. hallintojohtaja
Antti Peltonen

Lisätiedot

Jenni Björkstén, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 29.10.2019

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus valitsi Ville Ritalan (Vas.) 24.6.2019 § 474 varajäseneksi tasa-arvotoimikuntaan vuonna 2019 alkavaksi toimikaudeksi. Ville Ritala pyytää 29.10.2019 eroa tasa-arvotoimikunnan varajäsenen luottamustoimesta koska ei ole tällä hetkellä puoluepoliittisesti aktiivinen.

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on kaupunginhallituksen pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Esittelijä

vs. hallintojohtaja
Antti Peltonen

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 29.10.2019

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Tasa-arvotoimikunta
Taloushallintopalveluliikelaitos

§ 767

Päiväkoti Honkasuon uudisrakennuksen hankesuunnitelma

HEL 2019-008687 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi päiväkoti Honkasuon 9.9.2019 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 1 500 brm² ja rakentamiskustannusten enimmäishinta on arvonlisäverottomana 6 200 000 euroa heinäkuun 2019 kustannustasossa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hankesuunnitelma 2821U20081 Lpk Honkasuo
- 2 Kasvatus- ja koulutuslautakunta lausunto 22.10.2019

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Honkasuolle osoitteeseen Perhosenkierto 5 on suunnitteilla uusi päiväkotiki 150 lapselle. Päiväkotipaikkojen tarve Honkasuon alueella kasvaa seuraavan kymmen vuoden aikana ja uudisrakennus tuo alueelle uusia tilapaikkoja. Rakentamisen kustannukset ovat 6 200 000 euroa ja uudisrakennuksen arvioitu valmistumisaika on kesäkuussa 2022.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on puoltanut hankesuunnitelman hyväksymistä.

Esittelijän perustelut

Rakennuspaikka

Rakennuspaikka sijaitsee Honkasuolla (33. kaupunginosa Kaarela, Malminkartano) osoitteessa Perhosenkierto 5. Rakennuspaikalla on

voimassa asemakaava nro 11870, joka on tullut voimaan 24.4.2015. Rakennuspaikalla on merkintä YL (julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue). Honkasuo on puurakentamisalue. Kaavan mukaan kaikilla korttelialueilla rakennusten tulee olla puurakenteisia ja julkisivumateriaaleissa on käytettävä puuta.

Hankkeen tarpeellisuus

Honkasuo on rakentuva alue, jonka myötä alueella tarvitaan lisää päiväkotitiloja. Kaarelan peruspiirissä 1–6 -vuotiaiden lasten väestömäärä kasvaa seuraavan kymmenen vuoden aikana peruskasvun ennusteen mukaan noin 300 lapsella ja nopean kasvun ennusteen mukaan noin 430 lapsella. Kasvusta Honkasuon osuus on noin 125 lasta, suurin osa kasvusta kohdistuu Kuninkaantammen alueelle. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palvelutilaverkkotarkastelun perusteella uudisrakennushanke on tarpeellinen osana alueen palveluverkkoa. Palveluverkon suunnittelussa on otettu huomioon rakenteilla oleva sekä jo olemassa oleva tilakapasiteetti.

Uudisrakennuksen hankesuunnitelma

Uudisrakennuksen tiloissa järjestetään varhaiskasvatusta ja esiopetusta 1–6 -vuotiaille lapsille. Päiväkodissa on tilapaikkoja yhteensä noin 150 lapselle sekä hoito- ja kasvatushenkilökuntaa noin 25–30 riippuen lasten ikäjakaumasta. Päiväkodille rakennetaan aidattu ulkoilupiha, joka muodostaa sisätilojen kanssa yhtenäisen kokonaisuuden oppimisympäristönä. Päiväkotitoiminnan lisäksi osa uudisrakennuksen tiloista on iltaisin ja viikonloppuisin kuntalaisten varattavissa ja käytettävissä.

Suunnittelussa otetaan huomioon tilojen toiminnallisuuteen, laatuun ja toimivuuteen vaikuttavia teemoja, kuten joustavuus, esteettömyys, saavutettavuus, viihtyisyys, ekologisuus, valaistus, akustiikka, ergonomia, esteettisyys, valvottavuus, siivottavuus ja sisäilman laatu.

Hankesuunnitelma on liitteenä 1.

Hankkeen laajuus

Huonetilaohjelman mukainen hankkeen laajuus on 1 500 brm² ja huoneistoala 1 200 htm².

Rakentamiskustannukset ja rahoitus

Kustannusarvion mukaan rakentamiskustannukset ovat arvonlisäverottomana yhteensä 6 200 000 euroa heinäkuun 2019 kustannustasossa.

Vuoden 2019 talousarvion liitteenä olevassa talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa vuosiksi 2019–2028 hankkeen suunnitteluun ja toteutukseen on varattu 6,2 miljoonaa euroa vuosille 2021–2022.

Tilakustannus käyttäjälle

Hankkeen arvioitu tilakustannus eli sisäinen vuokra on 36 000 euroa kuukaudessa. Vuosivuokra on noin 432 000 euroa. Kuukausivuokra on 30,00 euroa/htm², josta pääomavuokran osuus on 23,53 euroa/htm²/kk ja ylläpitovuokran osuus on 6,47 euroa/htm²/kk. Neliövuokran perusteena on 1 200 htm². Tuottovaade on 3 % ja poistoaika on 30 vuotta. Vuokra-arvio perustuu enimmäiskustannukseen. Lopullinen pääomavuokra tarkistetaan toteutuneiden kustannusten mukaan. Ylläpitovuokra tarkistetaan valmistumisajankohdan ylläpitovuokraa vastaavaksi.

Hankkeen toteutus ja aikataulu

Hankesuunnitelma on laadittu kaupunkiympäristön toimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyönä.

Rakennuksen omistaa Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala. Hankkeen toteutusvastuu on kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet palvelukokonaisuudella. Rakennuksen ylläpidosta vastaa kaupunkiympäristön toimialan ylläpitopalvelu.

Suunnittelu ja rakentaminen toteutetaan kaupunkiympäristön toimialan kohteesta järjestämän SR-kilpailun (suunnittele ja rakenna -urakan kilpailutus) mukaisesti.

Urakoitsija vastaa kohteen suunnittelusta, rakentamisen valmistelusta ja rakentamisesta. Uudisrakennus ja sen piha on suunniteltu toteutettavaksi siten, että työt alkavat tammikuussa 2021 ja tilat valmistuvat kesäkuussa 2022.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 22.10.2019, 351 § hyväksynyt osoitteeseen Perhosenkierto 5 toteutettavan päiväkodin uudisrakennuksen tarveselvityksen sekä antanut hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon ja todennut, että hankesuunnitelma vastaa hyvin kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Lausunto on liitteenä 2.

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 3 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää hankesuunnitelmista, joiden kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa. Kaupunginhallitus on 18.9.2017, 865 § päättänyt, että kaupunkiympäristölautakunnan

11.11.2019

rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päättää tilahankkeista, joiden hankesuunnitelman mukainen arvonlisäveroton kustannusarvio on enintään viisi miljoonaa euroa. Kun hankeen kustannusarvio ylittää 5 miljoonaa euroa on päätösvalta kaupunginhallituksella.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hankesuunnitelma 2821U20081 Lpk Honkasuo
- 2 Kasvatus- ja koulutuslautakunta lausunto 22.10.2019

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 22.10.2019 § 351

HEL 2019-008687 T 10 06 00

Eesitys

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti

A

hyväksyä osoitteeseen Perhosenkierto 5 toteutettavan päiväkodin uudisrakennuksen tarveselvityksen (Liite 1).

B

antaa puoltavan lausunnon osoitteeseen Perhosenkierto 5 toteutettavan päiväkodin uudisrakennuksen hankesuunnitelmasta (Liite 2). Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta lausuu hankesuunnitelmasta seuraavaa:

Hankesuunnitelma vastaa hyvin kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee kuitenkin edelleen työskennellä yhdessä käyttäjätoimialan kanssa. Erityisesti ääneneristykseen ja -vaimennukseen sekä valaistukseen tulee kiinnittää huomiota. Lisäksi tilat ja pintarakenteet tulee suunnitella helposti siivottaviksi, huollettaviksi ja korjattaviksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kiinnittää erityistä huomiota hankkeen kustannusseurannan ja laadunvalvonnan tärkeyteen koko prosessin ajalta. Niillä on suuri vaikutus terveelliseen ja turvalliseen oppimisympäristöön sekä toimialan käyttökustannuksiin. Myös aikataulun pitävyydestä on huolehdittava.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteuttamisessa pitää edelleen huomioida henkilöstön ja lasten näkemykset tilojen kehittämisessä.

Hanke esitellään kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työsuojelun yhteistoimintahenkilöstölle. Työsuojelun lausunto tulee ottaa huomioon suunnittelussa.

C

perustaa päiväkodin osoitteeseen Perhosenkierto 5, 00410 Helsinki.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Paula Heikkinen, projektiarkkitehti, puhelin: 31022374
paula.heikkinen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 19.09.2019
§ 85

HEL 2019-008687 T 10 06 00

Esitys

A

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle päiväkotit Honkasuon 9.9.2019 päivätyn hankesuunnitelman hyväksymistä siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 1 500 brm² ja rakentamiskustannusten enimmäishinta on arvonlisäverottomana 6 200 000 euroa heinäkuun 2019 kustannustasos-

11.11.2019

sa ehdolla, että kasvatus- ja koulutuslautakunta tekee tarvepäätöksen ja antaa hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon.

B

Samalla kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päätti oikeuttaa rakennukset ja yleiset alueet- palvelukokoonaisuuden jatkamaan hankkeen valmistelua odottamatta hankepäätöstä.

Esittelijä

vs. tekninen johtaja
Sari Hilden

Lisätiedot

Hanna Lehtiniemi, hankesuunnittelija, puhelin: 310 87723
hanna.lehtiniemi(a)hel.fi

§ 768

Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite kuivan maan matonpesupisteestä Vuosaareen

HEL 2019-005022 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Ville Jalovaara esittää aloitteessaan, että kaupunki etsii Vuosaaresta sopivan paikan maalla sijaitsevalle matonpesupaikalle ja ryhtyy toimiin pesupaikan rakentamiseksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkiympäristön toimiala käynnistää matonpesupaikkojen verkostotarkastelun. Selvitys toteutetaan kuluvan valtuustokauden aikana viimeistään vuoteen 2021 mennessä.

Kuivanmaan matonpesupaikkojen perustaminen edellyttää verkostotarkastelua, jossa on esitetty verkoston laajuus ja rakentamisjärjestys. Lähtökohtana on yhden kuivanmaan matonpesupaikan perustaminen suurpiiriä kohden. Alueellisen tasapuolisuuden lisäksi on tärkeää huomioida olemassa oleva infrastruktuuri, kuten liikenneyhteydet, pysäköintimahdollisuudet sekä kunnallistekniikan läheisyys ja kapasiteetti. Itäisen suurpiirin alueella on kaksi mattolaituria, Vartiokylänlahdella ja Marjaniemessä. Kuivanmaan matonpesupaikan sijoittamista Vuosaa-

11.11.2019

reen on perusteltua tutkia erillistyönä Pukinmäen matonpesupaikan ta-
paan.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus
vastaa aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut alle 15 valtuutettua.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on
lautakunnan lausunnon mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 20.08.2019 § 392

HEL 2019-005022 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan
lausunnon:

Helsingissä on 13 matonpesupaikkaa, joista valtaosa on merenrannoil-
le sijoituvia mattolaitureita. Pukinmäen rantapuistossa sijaitsee Helsingin
toistaiseksi ainoa kuivanmaan matonpesupaikka.

Nykyiset matonpesupaikat ovat keskittyneet eteläisen suurpiirin rannoil-
le. Vähiten matonpesupaikkoja on läntisessä, keskisessä ja koillisessa
suurpiirissä. Pohjoisessa suurpiirissä ei ole matonpesupaikkaa.

Ympäristösyistä uusien mattolaiturien perustamisesta ollaan siirtymäs-
sä kuivanmaan matonpesupaikkoihin, joissa jätevedet voidaan puhdis-
taa asianmukaisesti tai johtaa jätevesiviemäriin. Uusien kuivanmaan
matonpesupaikkojen perustaminen ja ylläpito edellyttävät kuitenkin
pääöstä ja investointimäärärahoja.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

11.11.2019

Pukinmäen kuivanmaan matonpesupaikka perustettiin vuonna 2008. Vantaanjoen läheisyydessä olevan pesupaikan likavedet ohjataan HSY:n jäteviemäriverkostoon. Pesupaikan toteuttamiskustannukset olivat noin 280 000 euroa. Suurin osa kustannuksista muodostui viemäröinnistä, paikan asfaltoinnista sekä tien ja pysäköintialueen parannuksista.

Uusien kuivanmaan matonpesupaikkojen perustaminen edellyttää verkostotarkastelua, jossa on esitetty verkoston laajuus ja rakentamisjärjestys. Yleisenä periaatteena voidaan pitää yhden kuivanmaan matonpesupaikan perustamista suurpiiriä kohden. Alueellisen tasapuolisuuden lisäksi uusien matonpesupaikkojen sijoittamisessa on tärkeää huomioida olemassa oleva infrastruktuuri, kuten liikenneyhteydet, pysäköintimahdollisuudet sekä kunnallistekniikan läheisyys ja kapasiteetti.

Tarve matonpesupaikkojen verkostotarkastelulle on tunnistettu ja selvitys lisätään toimintasuunnitelmaan. Itäisen suurpiirin alueella on entuudestaan kaksi mattolaituria Vartiokylänlahdella ja Marjaniemessä. Kuivanmaan matonpesupaikan sijoittamista Vuosaareen on perusteltua tutkia erillistyönä Pukinmäen matonpesupaikan tapaan. Aikataulu matonpesupaikan perustamiseksi aloitteessa esitettyyn sijaintiin Vuosaaressa on näin ollen auki.

Matonpesupaikkojen verkostotarkastelu -selvitys toteutetaan käynnissä olevan valtuustokauden aikana viimeistään vuoteen 2021 mennessä.

Käsittely

20.08.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Eveliina Heinäluoma: Matonpesupaikkojen verkostotarkastelu -selvitys toteutetaan käynnissä olevan valtuustokauden aikana viimeistään vuoteen 2021 mennessä.

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Eveliina Heinäluoman vastaehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Laura Kakkola, maisema-arkkitehti: 040 578 179
laura.kakkonen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

§ 769

Valtuutettu Katju Aron toivomusponsi Helsingin oman samapalkkaisuusohjelman laatimiseksi

HEL 2018-012679 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Asta Enroos, henkilöstöpolitiikan päällikkö, puhelin: 310 36420
asta.enroos(a)hel.fi
Juha Rosvall, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 29143
juha.rosvall(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 28.11.2018 hyväksymän toivomusponnen (Katju Aro) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Feministisen puolueen valtuustoryhmän ryhmäaloitteen perusteella (Feministisen puolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite Helsingin oman samapalkkaisuusohjelman laatimiseksi, § 383, 28.11.2018) valtuusto edellytti, että selvitetään mahdollisuutta määrittellä askeleet samapalkkaisuustavoitteen saavuttamiseksi ja sisällyttää ne palkkakehitysohjelmaan.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupunki noudattaa valtakunnallisia virka- ja työehtosopimuksia, joiden puitteissa tehtäväkohtaiset palkat määritellään tehtävien vaativuusarviointeihin perustuen. Tehtävien vaativuudet arvioidaan aina tehtävään, ei henkilöön perustuen,

mikä tukee henkilöstön tasa-arvoista kohtelua samoissa tai yhtä vaativissa tehtävissä.

Laissa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (myöhemmin tasa-arvolaki) on säädetty, että tasa-arvon edistämiseksi työelämässä työnantajan tulee laatia vähintään joka toinen vuosi erityisesti palkkausta ja muita palvelussuhteen ehtoja koskeva tasa-arvosuunnitelma sisältäen palkkakartoituksen. Tasa-arvolain mukaisella palkkakartoituksella (6 b §) selvitetään, ettei saman työnantajan palveluksessa olevien samaa tai samanarvoista työtä tekevien naisten ja miesten välillä ole perusteettomia palkkaeroja. Helsingissä seurataan palkkatasa-arvon toteutumista lain edellyttämällä tavalla ja puututaan tilanteisiin, joissa mahdollisia epäkohtia ilmenee.

Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että Helsinki on painottanut vuoden 2019 palkkaratkaisuissaan naisvaltaisten alojen palkkakehitystä. Helsinki on suunnannut vuoden 2019 järjestelyeriä ja vuoden 2019 aikana toteutettavan palkkakehityssuunnitelman mukaisia palkankorotuksia erityisesti lastentarhanopettajille, lastenhoitajille, perhepäivähoitajille, varhaiskasvatuksen esimiehille sekä kotihoidon ja sosiaalityön erilaisiin tehtäviin.

Vuoden 2020 palkkakehityssuunnitelmassa korostuvat henkilömäärällisesti selkeästi eniten naisvaltaiset alat terveysasemien terveydenhoitajien, sairaanhoitajien, perushoitajien ja lähihoitajien korotusten myötä. Myös yli 2000 varhaiskasvatuksen opettajan palkkoja ollaan korottamassa tässäkin yhteydessä.

Kaupunginkanslia on kehittämässä toimialojen henkilöstöasiantuntijoiden kanssa palkitsemisen yhdenmukaisuutta lisääviä toimenpiteitä. Asiaan liittyvä työpaja pidetään vuoden 2020 alussa.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että erillisen samapalkkaisuusohjelman laatiminen palkkakehityssuunnitelmaan ei ole tarkoituksenmukaista edellä mainituin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Asta Enroos, henkilöstöpolitiikan päällikkö, puhelin: 310 36420
asta.enroos(a)hel.fi
Juha Rosvall, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 29143
juha.rosvall(a)hel.fi

Liitteet

1 Aro Katju, toivomusponsi, Kvsto 28.11.2018 asia 8

11.11.2019

Asia/24

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

§ 770

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annetun lain muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta

HEL 2019-010427 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus antoi sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annetun lain 15 ja 20 §:n muuttamisesta sekä 20 §:n väliaikaisesta muuttamisesta:

Henkilöstön mitoittaminen

Vastaako esitysluonnoksessa ehdotettu määrittely mitoittukseen laskettavista henkilöstöryhmistä asiakkaiden ja toiminnan tarpeita?

Helsingin kaupunki pitää tärkeänä hoitajien riittävän määrän turvaamista ympärivuorokautisessa hoidossa. Henkilökuntamitoitus on yksi mahdollinen keino tavoitella tätä. Hoitajien määrän tulee joka tapauksessa aina olla suhteessa asiakkaiden yksilöllisiin toimintakyvystä ja sen laskusta aiheutuviin tarpeisiin.

Ehdotettu määrittely vastaa vain osittain asiakkaiden ja toiminnan tarpeita henkilöstörakenteen monipuolisuuden osalta. Mitoituksessa on otettava huomioon ensisijaisesti asiakkaan tarve, henkilöstön moniammatillisuus ja osaaminen sekä nopeasti lisääntyvät teknologian hyödyntämisen mahdollisuudet. Siksi esitettyyn kysymykseen on mahdotonta vastata kattavasti.

Pyrittäessä turvaamaan riittävä, kokenut ja koulutettu henkilökunta, voi laissa määritelty mitoitus 0,7 hoitajaa johtaa sudenkuoppiin. Minimistä tulee maksimi. Hoitajatarvetta ei määritellä asiakaslähtöisesti, vaan laissa määritellyn mitoituksen mukaisesti. Näin voi käydä esimerkiksi tilanteissa, joissa yhdelle tai useammalle asiakkaalle tarvitaan keskimääräistä enemmän hoitoa ympärivuorokautisesti.

Lisäksi lakiluonnoksessa on tärkeää ottaa kantaa riittävän sairaanhoidollisen henkilöstön läsnäoloon kaikissa ikääntyneiden palveluissa. Lakimuutokset eivät saa johtaa mahdollisimman pienipalkkaisen henkilöstön käyttöön ja sitä kautta laatuongelmiin. Ammattitaitoinen henkilöstö tukee laadukasta ympärivuorokautista hoitoa ja mm. vähentää päivystyspalveluiden käyttöä.

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että henkilöstön työnjakoa selkiytetään muun muassa tukipalvelujen osalta. Onko esitysluonnoksessa ehdotettu työnjako välittömän asiakastyön ja välillisen tukipalvelutyön osalta asianmukainen vai olisiko sitä tarpeen muuttaa jollakin tavoin?

Ehdotettu työnjako on tavoitteena asianmukainen, mutta se edellyttää valtakunnallisesti yhtenäistä määrittelyä ja seurantaa, joka on täysin automatisoitu, eikä edellytä erillistä manuaalista tiedonkeruuta.

Työnjaon selkiyttäminen turvaa nykyistä tilannetta paremmin sen, että henkilöstön työaika kohdistuu niihin tehtäviin, joihin heillä on koulutuksensa puolesta osaamista. Tämä lisää osaltaan myös asiakasturvallisuutta.

Kertooko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus luotettavalla tavalla mitoituksen toteutumisesta?

Ei kerro.

Jos päivittäisen toteuman tulee olla 0,7, se edellyttää suunnitteluvaiheessa peräti 0,98 laskennallista mitoitusta, jotta 0,7 on edes teoriassa mahdollista. Lisäksi tämän päälle on huomioitava tukipalveluihin varattava henkilöstö. Mitoituksessa ei ole silloin myöskään vielä huomioituna sairauslomia tai muita poissaoloja. Vaikuttaa siltä, että lakiluonnosta laadittaessa ei ole kaikilta osin ymmärretty, mitä ollaan säätämässä.

Lakiluonnoksen taustamateriaaleista lisähenkilöstötarpeita koskien saa vaikutelman, että lakiluonnoksessa on henkilöstömäärien osalta kuitenkin käytetty laskennallista mitoitusta. Helsingin kaupungin arvion mukaan päivittäisen toteuman saavuttamiseksi henkilöstön lisätarve on huomattavasti suurempi kuin valmisteluteksteissä on arvioitu. Laskentatavasta riippuen yksistään Helsingin lisätarve voi olla 1 000–1 200 henkilöä, vaikka laskelmissa oli esitetty koko Uudellemaalle ainoastaan 923 henkilön lisätarvetta. Vaikuttaa siltä, että tämä luku kattaakin ainoastaan laskennallisen mitoituksen lisätarpeen. Esimerkiksi Kuntaliiton arvio vastaa edellä mainittua Helsingin kaupungin arviota.

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus mielestänne käytännössä toimiva?

Ei ole. Ehdotettu mitoituksen seuranta vaatii manuaalista työtä ja on työläs sekä epäluotettava. Seuranta tulee toteuttaa yhdessä palveluntuottajien kanssa niin, että seurantatietoa saadaan kattavasti, luotettavasti ja reaaliaikaisesti kaikista yksiköistä. Myös tietojen raportointia ja käytettävyyttä tulee parantaa niin, että palveluntuottaja voi itse osana omavalvontaa hyödyntää tietoja ja parantaa toimintaansa.

Laskentatapa edellyttää toteutuvaa 0,7 mitoitusta huomattavasti suurempaa henkilöstöä, koska suunnitellun henkilöstön välittömän hoitotyön osuus vaihtelee päivittäin. Mikäli sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten työtä ei lasketa mitoitukseen koko työajan osalta, se johtaa vaikeasti tulkittavaan ja epäluotettavaan tietoon.

Mitoituksen laskentatapa ylipäänsä ei ole luotettava, koska se ei huomioi lainkaan asiakkaan hoitoisuutta ja muita tarpeita. Todellisuudessa niiden pitäisi olla määräävimmit tekijät, kun pohditaan henkilökunnan määrää.

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu siirtymäaika näkemyksenne mukaan sopiva 0,7 mitoituksen toteuttamiseen?

Esitetyn mitoituksen saavuttaminen vie vuosia. Nyt esitetty siirtymäaika on määritelty epäselvästi ja tulkinnanvaraisesti. Lainsäädännön voimaantulolle tarvitaan selkeä ja yksiselitteinen määrittely. Mikäli lainsäädännön voimaantulo sisältää ehdollisia määrittelyjä, se jättää usean vuoden epävarmuuden palvelun järjestämiseen ja tuottamiseen. Käytännössä siirtymäaikana toimintaa valvovat viranomaiset määrittäisivät yksikkökohtaisesti vaadittavan henkilöstömitoituksen osana valvonta-tehtäväänsä, mikä pahimmillaan vain lisäisi yksiköiden ja palveluntuottajien välisiä eroja.

Miten riittävä henkilöstön saatavuus voidaan turvata?

Riittävän korkea ja asiakkaiden tarpeiden mukaan joustava henkilöstömitoitus on tärkeä ikääntyneiden palvelujen kokonaisuudessa – ei ainostaan hoitoyksiköissä tarjottavassa ympärivuorokautisessa hoidossa. Koska myös kotihoidossa on vaativahoitoisia asiakkaita, henkilöstön määrä ja osaamistaso on tarkoituksenmukaista sitoa asuinpaikan lisäksi ihmisten palvelutarpeisiin.

Helsingin kaupunki näkee henkilöstön saatavuuden turvaamisen hyvin haastavana. Lyhyellä aikavälillä lakiluonnoksen tavoitteet on vaikea saavuttaa, jonka takia lakiin tarvitaan vähintään esitetyn pituinen siirtymäaika. Lisähenkilöstöä ei ole helposti saatavilla ja jo nyt on pysyvän ja osaavan henkilöstön saatavuus huomattavan vaikeaa. Kuitenkin pitkällä aikavälillä ikääntyneiden palvelujen kokonaisuuden henkilöstömitoitus on yksi niistä keinoista, joilla voidaan turvata korkeatasoinen hoito ja helpottaa työntekijöiden taakkaa. Lisäksi tarvitaan alan arvostuksen nostamista ja lisää myös miehiä alalle.

Keskeistä henkilöstön saatavuuden parantamiselle on alan arvostuksen ja houkuttelevuuden nostaminen. Lisäksi tarvitaan toimia hoiva-alan sukupuolen mukaisen eriytymisen purkamiseksi ja samapalkkatavoitteen edistämiseksi.

Joka tapauksessa tullaan tarvitsemaan kiireellisesti sekä koulutuspaikkojen että työperäisen maahanmuuton huomattavaa lisäämistä. Nämäkään eivät kuitenkaan tuo nopeaa muutosta edes nykytilanteeseen. Samalla on kyettävä turvaamaan koulutuksen laatu ja sisältö, eli kouluttajia ja työssäoppimispaikkoja on oltava riittävästi. Muussa tapauksessa henkilöstön määrää lisätään laadusta tinkimällä. Henkilöstömitoituksen nostaminen esitetyllä tavalla voi johtaa myös palkka- ja muuhun kilpailuun työvoimasta.

Toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) kansallinen arviointi- ja seurantamittaristo

Kansalliseksi toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) arviointi- ja seurantamittaristoksi on ehdotettu RAI-järjestelmää, koska on arvioitu, että sillä voidaan nykyisistä arviointivälineistä parhaiten vastata henkilöstömitoituksen ja asiakastarpeiden välisen yhteyden arviointiin.

Mitä RAI:n käyttöönotossa tulee ottaa huomioon?

RAI:n luotettava käyttö edellyttää arvioitavan asiakkaan tuntemista ja arviointijärjestelmän hyvää osaamista. RAI:n käytettävyys perustuu sen yhdenmukaiseen käyttöön, jossa kaikki tulkitsevat kysymyksiä sovitulla kriteereillä. RAI:n käyttöönotto edellyttää systemaattista ja jatkuvaa koulutusta kaikissa toimintayksiköissä. RAI:n käyttöön tulee kytkeä järjestelmän keskitetty kansallisesti järjestetty peruskoulutus yhdenmukaisella tavalla.

RAI:n käyttöönotossa tulee varmistaa saumaton integraatio käytettäviin asiakas- ja potilastietojärjestelmiin. RUG-järjestelmää tulee myös kehittää muun muassa uusimalla aikamittaus, jotta kustannuspainojen käyttö henkilöstömitoituksen luotettavana tukena mahdollistuu.

Miten näkemyksenne mukaan RAI-järjestelmän kautta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää palvelujen järjestämisessä ja/tai tuotannossa?

RAI-järjestelmästä saatavaa tietoa hyödynnetään asiakkaan hoidon ja palvelujen suunnittelussa ja arvioinnissa. Toimintayksikkö- ja organisaatiokohtaisesti koottuna asiakastason puolivuositain päivittyvää tietoa voidaan hyödyntää muun muassa voimavarojen kohdentamiseen ja palvelujen laadun seurantaan. RAI-järjestelmän kattavan kansallisen käytön avulla voidaan seurata ikääntyneiden palvelujen kehittymistä ja laatua.

Sisältyykö RAI:n käyttöön joitakin riskejä tai haasteita?

RAI:n käyttö on nykyisellään palvelujen järjestämisestä vastaavien sekä palveluntuottajien itsensä vastuulla. RAI:n kattava kansallinen käyttöönotto edellyttää järjestelmän hankintaa, ylläpitoa ja rahoitusta kansalli-

sesti, esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriön ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttamina. Yhdenmukaiseen käyttöön tarvitaan riittävää koulutusta, seurantaa ja omavalvontaa. Arviointitiedon luotettavuuden arviointiin tarvitaan kansallisesti kehitettäviä menetelmiä ja systemaattista automatisoitua sähköistä seurantaa.

Onko mielestänne olemassa jokin muu/joitakin muita mittaristoja, jotka vastaisivat asiakkaiden toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) arviointiin ja seurantaan paremmin kuin RAI-mittaristo?

Yhtenäistä kansallista mittaristoa tarvitaan. RAI on tällä hetkellä ensisijainen vaihtoehto. Sitä on mahdollista täydentää tarvittaessa muilla toimintakykyä, kuntoutumista ja palvelun tarvetta kuvaavilla mittareilla, mutta niitä koskevat samat edellä mainitut periaatteet kansallisesti yhtenäisistä toimintatavoista.

Muita huomioita

Työikäisen väestön osuus pienenee ja huoltosuhde heikkenee tulevana vuosina. Lakiluonnos on ongelmallinen kohdentaessaan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä voimakkaasti yksinomaan ikääntyneiden ympärivuorokautiseen hoivaan. Siinä painotettu mitoitusajattelu on siten ristiriidassa vanhuspalvelulain hengen kanssa, jonka mukaan kunnan on toteutettava iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja huolenpito ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla.

Myöskään digitalisaation, sähköisten ja etäpalvelujen sekä hoivateknologian hyötyjä ei ole huomioitu lakiehdotuksessa lainkaan. Niiden kehittäminen ja käyttöönotto ovat vaarassa pysähtyä.

Lainsäädäntö saattaa ajaa sosiaali- ja terveystalouden järjestäjät kestävämpään tilanteeseen, jossa kotihoitoa ja muita kotona asumista tukevia palveluja joudutaan vähentämään tai lopettamaan. Muutos olisi kestävä taloudellisesti. Muutos tulisi lisäämään kustannuksia Helsingissä arviolta jopa 40–50 miljoonalla eurolla vuodessa ja kansallisesti 400–500 miljoonalla eurolla vuodessa. Esimerkiksi Kuntaliiton arvio vastaa edellä esitettyä Helsingin kaupungin arviota. Jos muutos kuitenkin toteutetaan, tulee muutoksen aiheuttamat kustannukset korvata kunnille täysimääräisesti asukasmäärän mukaisesti eikä nykyisten valtionosuuskriteerien mukaisesti.

Mitä muuta haluatte tuoda esiin?

Helsingin kaupunki on valmis ja halukas parantamaan ikääntyneiden palveluja kokonaisuutena yhdessä muiden toimijoiden, kuten sosiaali- ja terveysministeriön, Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen sekä muiden

kuntien ja palveluntuottajien kanssa. Se onnistuu vain hyödyntämällä osaamista ja näkemyksiä, joita ainoastaan palveluista vastaavilla on. Tämän lakiluonnoksen valmistelussa näin ei ole riittävästi tehty tai kuuluttu.

Käsittely

Vastaehdotus:

Wille Rydman:

Kysymyksen "Vastaako esitysluonnoksessa ehdotettu määrittely mitoitukseen laskettavista henkilöstöryhmistä asiakkaiden ja toiminnan tarpeita?" vastaukseen viimeiseksi kappaleeksi lisätään:

"Lisäksi lakiluonnoksessa on tärkeää ottaa kantaa riittävän sairaanhoidollisen henkilöstön läsnäoloon kaikissa ikääntyneiden palveluissa. Laskennalliset eivät saa johtaa mahdollisimman pienipalkkaisen henkilöstön käyttöön ja sitä kautta laatuongelmiin. Ammattitaitoinen henkilöstö tukee laadukasta ympärivuorokautista hoitoa ja mm. vähentää päivystyspalveluiden käyttöä."

Kysymyksen "Miten riittävä henkilöstön saatavuus voidaan turvata?" vastauksen ensimmäiseksi kappaleeksi lisätään:

"Riittävän korkea ja asiakkaiden tarpeiden mukaan joustava henkilöstömitoitus on tärkeä ikääntyneiden palvelujen kokonaisuudessa – ei ainoastaan hoitoyksiköissä tarjottavassa ympärivuorokautisessa hoidossa. Koska myös kotihoidossa on vaativahoitoisia asiakkaita, henkilöstön määrä ja osaamistaso on tarkoituksenmukaista sitoa asuinpaikan lisäksi ihmisten palvelutarpeisiin."

Kannattaja: Terhi Koulumies

Vastaehdotus:

Elisa Gebhard: Kysymyksen "Onko esitysluonnoksessa ehdotettu työnjako välittömän asiakastyön ja välillisen tukipalvelutyön osalta asianmukainen vai olisiko sitä tarpeen muuttaa jollakin tavoin?" vastauksen loppuun lisäys:

"Työnjaon selkiyttäminen turvaa nykyistä tilannetta paremmin sen, että henkilöstön työaika kohdistuu niihin tehtäviin, joihin heillä on koulutuksensa puolesta osaamista. Tämä lisää osaltaan myös asiakasturvallisuutta."

Kannattaja: Sanna Vesikansa

Vastaehdotus:

Elisa Gebhard: Kysymyksen "Miten riittävä henkilöstön saatavuus voi-

daan turvata?" vastauksen ensimmäisen kappaleen toinen lause muutetaan muotoon:

"Lyhyellä aikavälillä lakiluonnoksen tavoitteet on vaikea saavuttaa, jonka takia lakiin tarvitaan vähintään esitetyn pituinen siirtymäaika."

Kannattaja: Sanna Vesikansa

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Wille Rydmanin ja Elisa Gebhardin vastaehdotusten mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 4.10.2019, STM
- 2 Lausuntopyyntö 4.10.2019, liite, luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvetaista annetun lain 15 ja 20 §:n muuttamisesta sekä 20 §:n väliaikaisesta muuttamisesta:

Henkilöstön mitoittaminen

Vastaako esitysluonnoksessa ehdotettu määrittely mitoittamiseen laskettavista henkilöstöryhmistä asiakkaiden ja toiminnan tarpeita?

Helsingin kaupunki pitää tärkeänä hoitajien riittävän määrän turvaamista ympärivuorokautisessa hoidossa. Henkilökuntamitoitus on yksi mahdollinen keino tavoitella tätä. Hoitajien määrän tulee joka tapauksessa

aina olla suhteessa asiakkaiden yksilöllisiin toimintakyvystä ja sen las-
kusta aiheutuviin tarpeisiin.

Ehdotettu määrittely vastaa vain osittain asiakkaiden ja toiminnan tar-
peita henkilöstörakenteen monipuolisuuden osalta. Mitoituksessa on
otettava huomioon ensisijaisesti asiakkaan tarve, henkilöstön mo-
niammatillisuus ja osaaminen sekä nopeasti lisääntyvät teknologian
hyödyntämisen mahdollisuudet. Siksi esitettyyn kysymykseen on mah-
dotonta vastata kattavasti.

Pyrittäessä turvaamaan riittävä, kokenut ja koulutettu henkilökunta, voi
laissa määritelty mitoitus 0,7 hoitajaa johtaa sudenkuoppiin. Minimistä
tulee maksimi. Hoitajatarvetta ei määritellä asiakaslähtöisesti, vaan
laissa määritellyn mitoituksen mukaisesti. Näin voi käydä esimerkiksi ti-
lanteissa, joissa yhdelle tai useammalle asiakkaalle tarvitaan keski-
määräistä enemmän hoitoa ympärivuorokautisesti.

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että henkilöstön työnjakoa selkiytetään muun muassa
tukipalvelujen osalta. Onko esitysluonnoksessa ehdotettu työnjako välittömän asia-
kastyön ja välillisen tukipalvelutyön osalta asianmukainen vai olisiko sitä tarpeen
muuttaa jollakin tavoin?

Ehdotettu työnjako on tavoitteena asianmukainen, mutta se edellyttää
valtakunnallisesti yhtenäistä määrittelyä ja seurantaa, joka on täysin
automatisoitu, eikä edellytä erillistä manuaalista tiedonkeruuta.

Kertooko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus luotettavalla tavalla mi-
toituksen toteutumisesta?

Ei kerro.

Jos päivittäisen toteuman tulee olla 0,7, se edellyttää suunnitteluvai-
heessa peräti 0,98 laskennallista mitoitusta, jotta 0,7 on edes teoriassa
mahdollista. Lisäksi tämän päälle on huomioitava tukipalveluihin varat-
tava henkilöstö. Mitoituksessa ei ole silloin myöskään vielä huomioituna
sairauslomina tai muita poissaoloja. Vaikuttaa siltä, että lakiluonnosta
laadittaessa ei ole kaikilta osin ymmärretty, mitä ollaan säätämässä.

Lakiluonnoksen taustamateriaaleista lisähenkilöstötarpeita koskien saa
vaikutelman, että lakiluonnoksessa on henkilöstömäärien osalta kuiten-
kin käytetty laskennallista mitoitusta. Helsingin kaupungin arvion mu-
kaan päivittäisen toteuman saavuttamiseksi henkilöstön lisätarve on
huomattavasti suurempi kuin valmisteluteksteissä on arvioitu. Lasken-
tatavasta riippuen yksistään Helsingin lisätarve voi olla 1 000–1 200
henkilöä, vaikka laskelmissa oli esitetty koko Uudellemaalle ainoastaan
923 henkilön lisätarvetta. Vaikuttaa siltä, että tämä luku kattaakin ai-

noastaan laskennallisen mitoituksen lisätarpeen. Esimerkiksi Kuntaliiton arvio vastaa edellä mainittua Helsingin kaupungin arviota.

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus mielestänne käytännössä toimiva?

Ei ole. Ehdotettu mitoituksen seuranta vaatii manuaalista työtä ja on työläs sekä epäluotettava. Seuranta tulee toteuttaa yhdessä palveluntuottajien kanssa niin, että seurantatietoa saadaan kattavasti, luotettavasti ja reaaliaikaisesti kaikista yksiköistä. Myös tietojen raportointia ja käytettävyyttä tulee parantaa niin, että palveluntuottaja voi itse osana omavalvontaa hyödyntää tietoja ja parantaa toimintaansa.

Laskentatapa edellyttää toteutuvaa 0,7 mitoitusta huomattavasti suurempaa henkilöstöä, koska suunnitellun henkilöstön välittömän hoitotyön osuus vaihtelee päivittäin. Mikäli sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten työtä ei lasketa mitoitukseen koko työajan osalta, se johtaa vaikeasti tulkittavaan ja epäluotettavaan tietoon.

Mitoituksen laskentatapa ylipäänsä ei ole luotettava, koska se ei huomioi lainkaan asiakkaan hoitoisuutta ja muita tarpeita. Todellisuudessa niiden pitäisi olla määräävimmit tekijät, kun pohditaan henkilökunnan määrää.

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu siirtymäaika näkemyksenne mukaan sopiva 0,7 mitoituksen toteuttamiseen?

Esitetyn mitoituksen saavuttaminen vie vuosia. Nyt esitetty siirtymäaika on määritelty epäselvästi ja tulkinnanvaraisesti. Lainsäädännön voimaantulolle tarvitaan selkeä ja yksiselitteinen määrittely. Mikäli lainsäädännön voimaantulo sisältää ehdollisia määrittelyjä, se jättää usean vuoden epävarmuuden palvelun järjestämiseen ja tuottamiseen. Käytännössä siirtymäaikana toimintaa valvovat viranomaiset määrittäisivät yksikkökohtaisesti vaadittavan henkilöstömitoituksen osana valvonta-tehtäväänsä, mikä pahimmillaan vain lisäisi yksiköiden ja palveluntuottajien välisiä eroja.

Miten riittävä henkilöstön saatavuus voidaan turvata?

Helsingin kaupunki näkee henkilöstön saatavuuden turvaamisen hyvin haastavana. Lyhyellä aikavälillä lakiluonnoksen tavoitteet ovat epärealistisia. Lisähenkilöstöä ei ole helposti saatavilla ja jo nyt on pysyvän ja osaavan henkilöstön saatavuus huomattavan vaikeaa. Kuitenkin pitkällä aikavälillä ikääntyneiden palvelujen kokonaisuuden henkilöstömitoitusta on yksi niistä keinoista, joilla voidaan turvata korkeatasoinen hoito ja helpottaa työntekijöiden taakkaa. Lisäksi tarvitaan alan arvostuksen nostamista ja lisää myös miehiä alalle.

Keskeistä henkilöstön saatavuuden parantamiselle on alan arvostuksen ja houkuttelevuuden nostaminen. Lisäksi tarvitaan toimia hoiva-alan sukupuolen mukaisen eriytymisen purkamiseksi ja samapalkkatavoitteen edistämiseksi.

Joka tapauksessa tullaan tarvitsemaan kiireellisesti sekä koulutuspaikkojen että työperäisen maahanmuuton huomattavaa lisäämistä. Nämäkään eivät kuitenkaan tuo nopeaa muutosta edes nykytilanteeseen. Samalla on kyettävä turvaamaan koulutuksen laatu ja sisältö, eli kouluttajia ja työssäoppimispaikkoja on oltava riittävästi. Muussa tapauksessa henkilöstön määrää lisätään laadusta tinkimällä. Henkilöstömitoituksen nostaminen esitetyllä tavalla voi johtaa myös palkka- ja muuhun kilpailuun työvoimasta.

Toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) kansallinen arviointi- ja seurantamittaristo

Kansalliseksi toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) arviointi- ja seurantamittaristoksi on ehdotettu RAI-järjestelmää, koska on arvioitu, että sillä voidaan nykyisistä arviointivälineistä parhaiten vastata henkilöstömitoituksen ja asiakastarpeiden välisen yhteyden arviointiin.

Mitä RAI:n käyttöön otossa tulee ottaa huomioon?

RAI:n luotettava käyttö edellyttää arvioitavan asiakkaan tuntemista ja arviointijärjestelmän hyvää osaamista. RAI:n käytettävyys perustuu sen yhdenmukaiseen käyttöön, jossa kaikki tulkitsevat kysymyksiä sovitulla kriteereillä. RAI:n käyttöön otto edellyttää systemaattista ja jatkuvaa koulutusta kaikissa toimintayksiköissä. RAI:n käyttöön tulee kytkeä järjestelmän keskitetty kansallisesti järjestetty peruskoulutus yhdenmukaisella tavalla.

RAI:n käyttöön otossa tulee varmistaa saumaton integraatio käytettäviin asiakas- ja potilastietojärjestelmiin. RUG-järjestelmää tulee myös kehittää muun muassa uusimalla aikamittaus, jotta kustannuspainojen käyttö henkilöstömitoituksen luotettavana tukena mahdollistuu.

Miten näkemyksenne mukaan RAI-järjestelmän kautta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää palvelujen järjestämisessä ja/tai tuotannossa?

RAI-järjestelmästä saatavaa tietoa hyödynnetään asiakkaan hoidon ja palvelujen suunnittelussa ja arvioinnissa. Toimintayksikkö- ja organisaatiokohtaisesti koottuna asiakastason puolivuositteittain päivittyvää tietoa voidaan hyödyntää muun muassa voimavarojen kohdentamiseen ja palvelujen laadun seurantaan. RAI-järjestelmän kattavan kansallisen käytön avulla voidaan seurata ikääntyneiden palvelujen kehittymistä ja laatua.

11.11.2019

Sisältyykö RAI:n käyttöön joitakin riskejä tai haasteita?

RAI:n käyttö on nykyisellään palvelujen järjestämisestä vastaavien sekä palveluntuottajien itsensä vastuulla. RAI:n kattava kansallinen käyttöönotto edellyttää järjestelmän hankintaa, ylläpitoa ja rahoitusta kansallisesti, esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen toteuttamina. Yhdenmukaiseen käyttöön tarvitaan riittävää koulutusta, seuranta- ja omavalvontaa. Arviointitiedon luotettavuuden arviointiin tarvitaan kansallisesti kehitettäviä menetelmiä ja systemaattista automatisoitua sähköistä seuranta- ja raportointia.

Onko mielestänne olemassa jokin muu/joitakin muita mittaristoja, jotka vastaisivat asiakkaiden toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) arviointiin ja seurantaan paremmin kuin RAI-mittaristo?

Yhtenäistä kansallista mittaristoa tarvitaan. RAI on tällä hetkellä ensisijainen vaihtoehto. Sitä on mahdollista täydentää tarvittaessa muilla toimintakykyä, kuntoutumista ja palvelun tarvetta kuvaavilla mittareilla, mutta niitä koskevat samat edellä mainitut periaatteet kansallisesti yhtenäisistä toimintatavoista.

Muita huomioita

Työikäisen väestön osuus pienenee ja huoltosuhte heikkenee tulevina vuosina. Lakiluonnos on ongelmallinen kohdentaessaan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä voimakkaasti yksinomaan ikääntyneiden ympärivuorokautiseen hoivaan. Siinä painotettu mitoitusajattelu on siten ristiriidassa vanhuspalvelulain hengen kanssa, jonka mukaan kunnan on toteutettava iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja huolenpito ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla.

Myöskään digitalisaation, sähköisten ja etäpalvelujen sekä hoivateknologian hyötyjä ei ole huomioitu lakiehdotuksessa lainkaan. Niiden kehittäminen ja käyttöönotto ovat vaarassa pysähtyä.

Lainsäädäntö saattaa ajaa sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjät kestävämpään tilanteeseen, jossa kotihoitoa ja muita kotona asumista tukevia palveluja joudutaan vähentämään tai lopettamaan. Muutos olisi kestävä taloudellisesti. Muutos tulisi lisäämään kustannuksia Helsingissä arviolta jopa 40–50 miljoonalla eurolla vuodessa ja kansallisesti 400–500 miljoonalla eurolla vuodessa. Esimerkiksi Kuntaliiton arvio vastaa edellä esitettyä Helsingin kaupungin arviota. Jos muutos kuitenkin toteutetaan, tulee muutoksen aiheuttamat kustannukset korvata kunnille täysimääräisesti asukasmäärän mukaisesti eikä nykyisten valtionosuuskriteerien mukaisesti.

Mitä muuta haluatte tuoda esiin?

Helsingin kaupunki on valmis ja halukas parantamaan ikääntyneiden palveluja kokonaisuutena yhdessä muiden toimijoiden, kuten sosiaali- ja terveysministeriön, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä muiden kuntien ja palveluntuottajien kanssa. Se onnistuu vain hyödyntämällä osaamista ja näkemyksiä, joita ainoastaan palveluista vastaavilla on. Tämän lakiluonnoksen valmistelussa näin ei ole riittävästi tehty tai kuul-
tu.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää mm. Helsingin kaupungilta lausuntoa 15.11.2019 mennessä hallituksen esitysluonnoksesta ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta (liitteet 1 ja 2). Lausunnonantaja on pyydetty ottamaan kantaa lausuntopyyntöön yksilöityihin kysymyksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettaman iäkkäiden henkilöiden palvelujen uudistamistyöryhmän tavoitteena on turvata iäkkäille henkilöille laadukkaat, yhdenvertaiset ja kustannustehokkaat palvelut sekä niiden tarpeenmukainen saatavuus. Työryhmän tehtävänä on lisäksi arvioida henkilöstömitoituksen nostamista vähintään 0,7:ään ympärivuorokautisen hoivan yksiköissä sekä siihen liittyvän työnjaon selkiyttämistä.

Lausunnolla olevassa hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annettua lakia (980/2012), ns. vanhuspalvelulakia seuraavasti: Ehdotetaan säädettäväksi iäkkään henkilön palvelutarpeen selvittämisessä ja arvioinnissa käytettävästä yhteisestä kansallisesta arviointi- ja seurantamittaristosta sekä iäkkäiden henkilöiden ympärivuorokautisen hoidon toimintayksiköissä noudatettavasta henkilöstömitoituksesta, siihen laskettavasta henkilöstöstä, mitoituksen laskentamallista sekä mitoituksen vaihteellisesta voimaantulo-
lost.

Helsingissä ikääntyneiden palveluja on määrätietoisesti uudistettu ja parannettu jo vuosien ajan. Myös henkilöstömitoitusta ja henkilöstörakennetta on arvioitu ja muutettu jatkuvasti suhteessa palvelujen tarpeeseen. Riittävä mitoitus on varmistettu toimintayksiköissä asiakkaiden tarpeiden mukaisesti, ja henkilöstömitoitus vaihtelee toimintayksiköiden asukkaiden hoitoisuuden ja toimintakyvyn mukaan. Myös ostopalvelu- ja muilta tuottajilta edellytetään samaa laskennallista mitoitusta.

Kehittämistyössä on todettu, että henkilöstömitoitus yksin ei turvaa hyvää laatua ja palvelua. Henkilöstömitoitusta tärkeämpi laadun mahdol-

11.11.2019

listaja on osaava ja motivoitunut henkilöstö sekä asiantunteva ja osallistava johtaminen.

Helsinki on käyttänyt systemaattisesti RAI-järjestelmää omassa palvelutuotannossaan jo vuodesta 2001 lähtien ja edellyttää sitä nykyisin myös ostopalveluissa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on 22.10.2019 § 244 antanut asiasta päätöshistoriaan sisältyvän lausunnon. Päätösehdotuksessa on henkilöstön saatavuuden turvaamista koskevaa vastausta selkeytetty sanamuodoltaan ja muihin huomioihin on lisätty lakiluonnoksessa painotetun mitoitusajattelun ristiriitaisuus vanhuspalvelulain hengen mukaiseen iäkkäiden henkilöiden kotihoitoon ja avopalveluihin nähden. Muuten päätösehdotus on lautakunnan lausunnon mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 4.10.2019, STM
- 2 Lausuntopyyntö 4.10.2019, liite, luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveyslautakunta
Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 04.11.2019 § 739

HEL 2019-010427 T 03 00 00

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 11.11.2019 saakka.

Käsittely

04.11.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 11.11.2019 saakka Elisa Gebhardin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 22.10.2019 § 244

HEL 2019-010427 T 03 00 00

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annetun lain 15 ja 20 §:n muuttamisesta sekä 20 §:n väliaikaisesta muuttamisesta:

Henkilöstön mitoittaminen

Vastaako esitysluonnoksessa ehdotettu määrittely mitoittukseen laskettavista henkilöstöryhmistä asiakkaiden ja toiminnan tarpeita?

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä hoitajien riittävän määrän turvaamista ympärivuorokautisessa hoidossa. Henkilökuntamitoitus on yksi mahdollinen keino tavoitella tätä. Hoitajien määrän tulee joka tapauksessa aina olla suhteessa asiakkaiden yksilöllisiin, toimintakyvystä ja sen laskusta aiheutuviin tarpeisiin.

Ehdotettu määrittely vastaa vain osittain asiakkaiden ja toiminnan tarpeita henkilöstörakenteen monipuolisuuden osalta. Mitoituksessa on otettava huomioon ensisijaisesti asiakkaan tarve, henkilöstön moniammatillisuus ja osaaminen sekä nopeasti lisääntyvät teknologian hyödyntämisen mahdollisuudet. Siksi esitettyyn kysymykseen on mahdotonta vastata kattavasti. Pyrittäessä turvaamaan riittävä, kokenut ja koulutettu henkilökunta, voi laissa määritelty mitoitus 0,7 hoitajaa joh-

11.11.2019

taa sudenkuoppiin. Minimistä tulee maksimi. Hoitajatarvetta ei määritellä asiakaslähtöisesti, vaan laissa määritellyn mitoituksen mukaisesti. Näin voi käydä esimerkiksi tilanteissa, joissa yhdelle tai useammalle asiakkaalle tarvitaan keskimääräistä enemmän hoitoa ympärivuorokautisesti.

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että henkilöstön työnjakoa selkiytetään muun muassa tukipalvelujen osalta. Onko esitysluonnoksessa ehdotettu työnjako välittömän asiakastyön ja välillisen tukipalvelutyön osalta asianmukainen vai olisiko sitä tarpeen muuttaa jollakin tavoin?

Ehdotettu työnjako on tavoitteena asianmukainen, mutta se edellyttää valtakunnallisesti yhtenäistä määrittelyä ja seurantaa, joka on täysin automatisoitu, eikä edellytä erillistä manuaalista tiedonkeruuta.

Kertooko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus luotettavalla tavalla mitoituksen toteutumisesta?

Ei kerro.

Jos päivittäisen toteuman tulee olla 0,7, se edellyttää suunnitteluvaiheessa peräti 0,98 laskennallista mitoitusta, jotta 0,7 on edes teoriassa mahdollista. Lisäksi tämän päälle on huomioitava tukipalveluihin varattava henkilöstö. Mitoituksessa ei ole silloin myöskään vielä huomioituna sairaslomiamia tai muita poissaoloja. Vaikuttaa siltä, että lakiluonnosta laadittaessa ei ole kaikilta osin ymmärretty, mitä ollaan säätämässä.

Lakiluonnoksen taustamateriaaleista lisähenkilöstötarpeita koskien saa vaikutelman, että lakiluonnoksessa on henkilöstömäärien osalta kuitenkin käytetty laskennallista mitoitusta. Helsingin kaupungin arvion mukaan päivittäisen toteuman saavuttamiseksi henkilöstön lisätarve on huomattavasti suurempi kuin valmisteluteksteissä on arvioitu. Laskentatavasta riippuen yksistään Helsingin lisätarve voi olla 1000–1200 henkilöä, vaikka laskelmissa oli esitetty koko Uudellemaalle ainoastaan 923 henkilön lisätarvetta. Vaikuttaa siltä, että tämä luku kattaakin ainoastaan laskennallisen mitoituksen lisätarpeen. Esimerkiksi Kuntaliiton arvio vastaa edellä mainittua Helsingin kaupungin arviota.

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus mielestänne käytännössä toimiva?

Ei ole. Ehdotettu mitoituksen seuranta vaatii manuaalista työtä ja on työläs ja epäluotettava. Seuranta tulee toteuttaa yhdessä palveluntuottajien kanssa niin, että seurantatietoa saadaan kattavasti, luotettavasti ja reaaliaikaisesti kaikista yksiköistä. Myös tietojen raportointia ja käytävyyttä tulee parantaa niin, että palveluntuottaja voi itse osana omavalvontaa hyödyntää tietoja ja parantaa toimintaansa.

11.11.2019

Laskentatapa edellyttää toteutuvaa 0,7 mitoitusta huomattavasti suurempaa henkilöstöä, koska suunnitellun henkilöstön välittömän hoitotyön osuus vaihtelee päivittäin. Mikäli sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten työtä ei lasketa mitoitukseen koko työajan osalta, se johtaa vaikeasti tulkittavaan ja epäluotettavaan tietoon.

Mitoituksen laskentatapa ylipäänsä ei ole luotettava, koska se ei huomioi lainkaan asiakkaan hoitoisuutta ja muita tarpeita. Todellisuudessa niiden pitäisi olla määräävimmit tekijät, kun pohditaan henkilökunnan määrää.

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu siirtymäaika näkemyksenne mukaan sopiva 0,7 mitoituksen toteuttamiseen?

Esitetyn mitoituksen saavuttaminen vie vuosia, ja nyt esitetty siirtymäaika on määritelty epäselvästi ja tulkinnanvaraisesti. Lainsäädännön voimaantulolle tarvitaan selkeä ja yksiselitteinen määrittely. Mikäli lainsäädännön voimaantulo sisältää ehdollisia määrittelyjä, se jättää usean vuoden epävarmuuden palvelun järjestämiseen ja tuottamiseen. Käytännössä siirtymäaikana toimintaa valvovat viranomaiset määrittäisivät yksikkökohtaisesti vaadittavan henkilöstömitoituksen osana valvonta-tehtäväänsä, mikä pahimmillaan vain lisäisi yksiköiden ja palveluntuottajien välisiä eroja.

Miten riittävä henkilöstön saatavuus voidaan turvata?

Sosiaali- ja terveystaloutta näkee henkilöstön saatavuuden turvaamisen hyvin haastavana. Lyhyellä aikavälillä lakiluonnoksen tavoitteet ovat pitkälti epärealistia. Lisähenkilöstöä ei ole helposti saatavilla, ja jo nyt on pysyvän ja osaavan henkilöstön saatavuus huomattavan vaikeaa. Kuitenkin pitkällä aikavälillä ikääntyneiden palveluiden kokonaisuuden henkilöstömitoitus on yksi niistä keinoista, joilla voidaan turvata korkeatasoinen hoito ja helpottaa työntekijöiden taakkaa. Lisäksi tarvitaan alan arvostuksen nostamista ja lisää myös miehiä alalle.

Keskeistä henkilöstön saatavuuden parantamiselle on alan arvostuksen ja houkuttelevuuden nostaminen palkkausta ja työehtoja parantamalla. Lisäksi tarvitaan toimia hoiva-alan sukupuolen mukaisen eriyttämisen purkamiseksi ja samapalkkatavoitteen edistämiseksi.

Joka tapauksessa tullaan tarvitsemaan kiireellisesti sekä koulutuspaikkojen että työperäisen maahanmuuton huomattavaa lisäämistä. Nämäkään eivät kuitenkaan tuo nopeaa muutosta edes nykytilanteeseen. Samalla on kyettävä turvaamaan koulutuksen laatu ja sisältö, eli kouluttajia ja työssäoppimispaikkoja on oltava riittävästi. Muussa tapauksessa henkilöstön määrää lisätään laadusta tinkimällä. Henkilöstömitoituk-

sen nostaminen esitetyllä tavalla voi johtaa myös palkka- ja muuhun kilpailuun työvoimasta.

Toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) kansallinen arviointi- ja seurantamittaristo

Kansalliseksi toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) arviointi- ja seurantamittaristoksi on ehdotettu RAI-järjestelmää, koska on arvioitu, että sillä voidaan nykyisistä arviointivälineistä parhaiten vastata henkilöstömitoituksen ja asiakastarpeiden välisen yhteyden arviointiin.

Mitä RAI:n käyttöön otossa tulee ottaa huomioon?

RAI:n luotettava käyttö edellyttää arvioitavan asiakkaan tuntemista ja arviointijärjestelmän hyvää osaamista. RAI:n käytettävyys perustuu sen yhdenmukaiseen käyttöön, jossa kaikki tulkitsevat kysymyksiä sovitulla kriteereillä. RAI:n käyttöön otto edellyttää systemaattista ja jatkuvaa koulutusta kaikissa toimintayksiköissä. RAI:n käyttöön tulee kytkeä järjestelmän keskitetty kansallisesti järjestetty peruskoulutus yhdenmukaisella tavalla.

RAI:n käyttöön otossa tulee varmistaa saumaton integraatio käytettäviin asiakas- ja potilastietojärjestelmiin. RUG-järjestelmää tulee myös kehittää muun muassa uusimalla aikamittaus, jotta kustannuspainojen käyttö henkilöstömitoituksen luotettavana tukena mahdollistuu.

Miten näkemyksenne mukaan RAI-järjestelmän kautta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää palvelujen järjestämisessä ja/tai tuotannossa?

RAI-järjestelmästä saatavaa tietoa hyödynnetään asiakkaan hoidon ja palvelujen suunnittelussa ja arvioinnissa. Toimintayksikkö- ja organisaatiokohtaisesti koottuna asiakastason puolivuositain päivittyvää tietoa voidaan hyödyntää muun muassa voimavarojen kohdentamiseen ja palvelujen laadun seurantaan. RAI-järjestelmän kattavan kansallisen käytön avulla voidaan seurata ikääntyneiden palvelujen kehittymistä ja laatua.

Sisältyykö RAI:n käyttöön joitakin riskejä tai haasteita?

RAI:n käyttö on nykyisellään palvelujen järjestämisestä vastaavien sekä palveluntuottajien itsensä vastuulla. RAI:n kattava kansallinen käyttöön otto edellyttää järjestelmän hankintaa, ylläpitoa ja rahoitusta kansallisesti, esimerkiksi STM:n ja THL:n toteuttamina. Yhdenmukaiseen käyttöön tarvitaan riittävää koulutusta, seuranta ja omavalvontaa. Arviointitiedon luotettavuuden arviointiin tarvitaan kansallisesti kehitettäviä menetelmiä ja systemaattista automatisoitua sähköistä seuranta.

Onko mielestänne olemassa jokin muu/joitakin muita mittaristoja, jotka vastaisivat asiakkaiden toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) arviointiin ja seurantaan paremmin kuin RAI-mittaristo?

Yhtenäistä kansallista mittaristoa tarvitaan, ja RAI on tällä hetkellä ensisijainen vaihtoehto. Sitä on mahdollista täydentää tarvittaessa muilla toimintakykyä, kuntoutumista ja palvelun tarvetta kuvaavilla mittareilla, mutta niitä koskevat samat edellä mainitut periaatteet kansallisesti yhtenäisistä toimintatavoista.

Muita huomioita

Työikäisen väestön osuus pienenee ja huoltosuhde heikkenee tulevina vuosina. Lakiluonnos on osittain ongelmallinen kohdentaessaan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä voimakkaasti yksinomaan ikään-tyneiden ympärivuorokautiseen hoivaan.

Myöskään digitalisaation, sähköisten ja etäpalvelujen sekä hoivateknologian hyötyjä ei ole huomioitu lakiehdotuksessa lainkaan, ja niiden kehittäminen ja käyttöönotto ovat vaarassa pysähtyä.

Lainsäädäntö saattaa ajaa sosiaali- ja terveystalouden järjestäjät kestämättömään tilanteeseen, jossa kotihoitoa ja muita kotona asumista tukevia palveluja joudutaan vähentämään tai lopettamaan. Muutos tulisi lisäämään kustannuksia Helsingissä arviolta jopa 40–50 milj. eurolla vuodessa ja kansallisesti 400–500 milj. eurolla vuodessa. Esimerkiksi Kuntaliiton arvio vastaa edellä esitettyä Helsingin kaupungin arviota. Jos muutos kuitenkin toteutetaan, tulee muutoksen aiheuttamat kustannukset korvata kunnille täysimääräisesti asukasmäärän mukaisesti, eikä nykyisten valtionosuuskriteerien mukaisesti.

Mitä muuta haluatte tuoda esiin?

Helsingin kaupunki on valmis ja halukas parantamaan ikäntyneiden palveluja kokonaisuutena yhdessä muiden toimijoiden, kuten sosiaali- ja terveysministeriön (STM), Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) sekä muiden kuntien ja palveluntuottajien kanssa. Se onnistuu vain hyödyntämällä osaamista ja näkemyksiä, joita ainoastaan palveluista vastaavilla on. Tämän lakiluonnoksen valmistelussa näin ei ole riittävästi tehty tai kuultu.

Käsittely

22.10.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Kati Juva: Lausuntoehdotuksen kohdan "Vastaako esitysluonnoksessa ehdotettu määrittely mitoitukseen laskettavista henkilöstöryhmistä asiakkaiden ja toiminnan tarpeita?" ensimmäinen kappale "Ei vastaa. Sosiaali- ja terveyslautakunta ei kannata lakina säädettävää jäykkää 0,7 toteutunutta henkilöstömitoitusta" korvataan seuraavasti:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä hoitajien riittävän määrän turvaamista ympärivuorokautisessa hoidossa. Henkilökuntamitoitus on yksi mahdollinen keino tavoitella tätä. Hoitajien määrän tulee joka tapauksessa aina olla suhteessa asiakkaiden yksilöllisiin, toimintakyvystä ja sen laskusta aiheutuviin tarpeisiin."

Kannattaja: jäsen Sandra Hagman

Vastaehdotus 2:

Jäsen Kati Juva: Lausuntoehdotuksen kohdan "Miten riittävä henkilöstön saatavuus voidaan turvata?" ensimmäinen kappale "Ei mitenkään. Lakiluonnosta laadittaessa ei ole esitetty keinoja sen toteuttamiseksi. Tavoitteet henkilöstön saatavuudelle ovat epärealistisia, eikä vaadittavaa määrää lisähenkilöstöä ole saatavissa. Jo tällä hetkellä pysyvän ja osaavan henkilöstön saatavuus on huomattavan vaikeaa" korvataan seuraavasti:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta näkee henkilöstön saatavuuden turvaamisen hyvin haastavana. Lyhyellä aikavälillä lakiluonnoksen tavoitteet ovat pitkälti epärealistia. Lisähenkilöstöä ei ole helposti saatavilla, ja jo nyt on pysyvän ja osaavan henkilöstön saatavuus huomattavan vaikeaa. Kuitenkin pitkällä aikavälillä ikääntyneiden palveluiden kokonaisuuden henkilöstömitoitus on yksi niistä keinoista, joilla voidaan turvata korkeatasoinen hoito ja helpottaa työntekijöiden taakkaa. Lisäksi tarvitaan alan arvostuksen nostamista ja lisää myös miehiä alalle."

Kannattaja: jäsen Sami Heistaro

Vastaehdotus 3:

Jäsen Kati Juva: Lausuntoehdotuksen kohdan "Miten riittävä henkilöstön saatavuus voidaan turvata?" toisen kappaleen viimeinen lause "Henkilöstömitoituksen nostaminen esitetyllä tavalla johtaa myös epäterveeseen ja hallitsemattomaan palkka- ja muuhun kilpailuun työvoimasta" korvataan lauseella "Henkilöstömitoituksen nostaminen esitetyllä tavalla voi johtaa myös palkka- ja muuhun kilpailuun työvoimasta."

11.11.2019

Kannattaja: jäsen Sami Heistaro

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Vastaehdotus 4:

Jäsen Kati Juva: Lausuntoehdotuksen kohdan "Muita huomioita" vastauksen ensimmäinen kappale korvataan uudella kappaleella "Työikäisen väestön osuus pienenee ja huoltosuhde heikkenee tulevana vuosina. Lakiluonnos on osittain ongelmallinen kohdentaessaan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä voimakkaasti yksinomaan ikääntyneiden ympärivuorokautiseen hoivaan." Lisäksi kohdan vastauksen kolmannesta kappaleesta poistetaan virke "Muutos olisi täysin kestävä ja inhimillisesti että taloudellisesti, ja pahasti ristiriidassa palvelurakenteen keventämisen tavoitteiden kanssa" ja seuraava kappale poistetaan kokonaan: "Lakiluonnoksessa esitetyillä keinoilla ei ratkaista ikääntyneiden palveluissa viime aikoina esiin tulleita ongelmia. Jos jotkut yksittäiset palveluntuottajat eivät ole kyenneet tai halunneet toteuttaa edes nykyistä ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoidon suositusta toteutuneesta mitoituksesta 0,5, ei tilanne korjaudu nostamalla mitoitusvaatimusta, päinvastoin."

Kannattaja: jäsen Sandra Hagman

Vastaehdotus 5:

Jäsen Karita Toijonen: Lisätään lausuntoehdotuksen kohdan "Vastaako esitysluonnoksessa ehdotettu määrittely mitoitukseen laskettavista henkilöstöryhmistä asiakkaiden ja toiminnan tarpeita?" toisen kappaleen loppuun: "Pyrittäessä turvaamaan riittävä, kokenut ja koulutettu henkilökunta, voi laissa määritelty mitoitus 0,7 hoitajaa johtaa sudenkuoppiin. Minimistä tulee maksimi. Hoitajatarvetta ei määritellä asiakaslähtöisesti, vaan laissa määritellyn mitoituksen mukaisesti. Näin voi käydä esimerkiksi tilanteissa, joissa yhdelle tai useammalle asiakkaalle tarvitaan keskimääräistä enemmän hoitoa ympärivuorokautisesti."

Kannattaja: jäsen Sami Heistaro

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Karita Toijosen vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Vastaehdotus 6:

Jäsen Sami Heistaro: Lisätään lausuntoehdotuksen kohdan "Muita huomioita" kolmannen kappaleen jälkeen:

"Lautakunta toteaa, että riittävä ja asiakkaiden tarpeiden mukaan joustava henkilöstömitoitus on tärkeä ikääntyneiden palvelujen kokonaisuudessa. Ei ainoastaan hoitoyksiköissä tarjottavassa ympärivuorokautisessa hoidossa. Tältä osin lakiluonnos on ristiriidassa kansallisten linjausten kanssa, joissa painotetaan kotiin saatavia palveluja.

Asiakkaiden palveluntarve on arvioitava samoin perustein sekä kodeissa että hoitoyksiköissä. On myös aika luoda uusi yhtenäinen henkilöstötarpeen määrittämistapa. Henkilöstön määrä ja osaamistaso on taroituksenmukaista sitoa ihmisten palvelutarpeisiin, ei asuinpaikkaan.

Lisäksi lautakunta toteaa, että laissa on tärkeää ottaa vahvasti kantaa riittävän sairaanhoidollisen henkilöstön läsnäoloon kaikissa ikääntyneiden palveluissa. Henkilöstön ammattitaitovaatimusten laskeminen saattaa johtaa mahdollisimman pienipalkkaisen henkilöstön käyttöön, ja sitä kautta laatuongelmiin sekä päivystyspalvelujen käytön ja kustannusten kasvuun."

Kannattaja: jäsen Leo Bergman

Vastaehdotus 7:

Jäsen Aleks Niskanen: Lausuntoehdotuksen kohdan "Vastaako esitysluonnoksessa ehdotettu määrittely mitoitukseen laskettavista henkilöstöryhmistä asiakkaiden ja toiminnan tarpeita?" ensimmäinen kappale muutetaan seuraavaksi: "Helsingin sosiaali- ja terveyslautakunta vaatii 0,7 hoitajamitoitusta Suomen lakiin. Tämän lisäksi valtion on turvattava kuntien sote-palveluiden riittävä rahoitus, jotta 0,7 hoitajamitoituksen lisäksi turvataan hoitajamitoitukseen tarvittavat taloudelliset resurssit. Sairaanhoidon riittävien resurssien lisäksi erityisesti kotihoidon rahoitus on varmistettava kunnissa. Lautakunta korostaa, että sairast ihmiset on hoidettava, heitä ei voi jättää heitteille."

Jäsen Aleks Niskasen vastaehdotuksen raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 8:

Jäsen Sandra Hagman: Poistetaan lausuntoehdotuksen kohdan "Kerrotko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus luotettavalla tavalla mitoituksen toteutumisesta?" viimeinen kappale, joka kuuluu seuraavasti: "Esitetty mitoitussajattelu on täysin ristiriidassa kyseisen lain hengen kanssa. Ikääntyneiden palveluissa esiin nousseita ongelmia ei ratkaista lakiluonnoksen keinoin. Vanhuspalvelulain 14 §:n mukaan "Kunnan on toteutettava iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja huolenpito ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla."

11.11.2019

Kannattaja: jäsen Katju Aro

Vastaehdotus 9:

Jäsen Sandra Hagman: Poistetaan lausuntoehdotuksen kohdan "Onko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus mielestänne käytännössä toimiva?" toisen kappaleen viimeinen virke, joka kuuluu seuraavasti: "Esityksessä ehdotettu tapa laskea mitoitus voi johtaa epätoivottuihin toimintakäytäntöihin, jotka eivät vastaa kodinomaista asumista, ja uhkana on palaaminen vanhanaikaiseen, laitospäiseen asumiseen."

Kannattaja: jäsen Katju Aro

Vastaehdotus 10:

Jäsen Katju Aro: Lisätään lausuntoehdotuksen kohdan "Miten riittävä henkilöstön saatavuus voidaan turvata?" ensimmäisen kappaleen jälkeen seuraava uusi kappale: "Keskeistä henkilöstön saatavuuden parantamiselle on alan arvostuksen ja houkuttelevuuden nostaminen palkkausta ja työehtoja parantamalla. Lisäksi tarvitaan toimia hoiva-alan sukupuolen mukaisen eriytymisen purkamiseksi ja samapalkkatavoitteen edistämiseksi."

Kannattaja: jäsen Leo Bergman

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Kati Juva)

Jaa-äännet: 5

Mukhtar Abib, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Maritta Hyvärinen

Ei-äännet: 8

Katju Aro, Tapio Bergholm, Sandra Hagman, Kati Juva, Alekski Niskanen, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen äänin 8 - 5.

11.11.2019

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Kati Juva)

Jaa-äännet: 2

Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth

Ei-äännet: 11

Mukhtar Abib, Katju Aro, Tapio Bergholm, Sandra Hagman, Sami Heistaro, Maritta Hyvärinen, Kati Juva, Alekski Niskanen, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen äänin 11 - 2.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 4 (jäsen Kati Juva)

Jaa-äännet: 5

Mukhtar Abib, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Maritta Hyvärinen

Ei-äännet: 8

Katju Aro, Tapio Bergholm, Sandra Hagman, Kati Juva, Alekski Niskanen, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen äänin 8 - 5.

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 6 (jäsen Sami Heistaro)

Jaa-äännet: 5

Tapio Bergholm, Kati Juva, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 5

Mukhtar Abib, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Maritta Hyvärinen

Tyhjä: 3

Katju Aro, Sandra Hagman, Alekski Niskanen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 5 - 5 (tyhjää 3). Puheenjohtajan ääni ratkaisi.

5 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 8 (jäsen Sandra Hagman)

Jaa-äännet: 4

Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Maritta Hyvärinen

Ei-äännet: 9

Mukhtar Abib, Katju Aro, Tapio Bergholm, Sandra Hagman, Kati Juva, Alekski Niskanen, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotuksen äänin 9 - 4.

6 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 9 (jäsen Sandra Hagman)

Jaa-äännet: 5

Mukhtar Abib, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Maritta Hyvärinen

Ei-äännet: 8

Katju Aro, Tapio Bergholm, Sandra Hagman, Kati Juva, Alekski Niskanen, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotuksen äänin 8 - 5.

11.11.2019

7 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 10 (jäsen Katju Aro)

Jaa-äännet: 6

Mukhtar Abib, Tapio Bergholm, Sami Heistaro, Maritta Hyvärinen,
Aleksi Niskanen, Karita Toijonen

Ei-äännet: 7

Katju Aro, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Kati Juva,
Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Katju Aron vastaehdotuksen äänin 7 - 6.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyjen vastaehdotusten osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

Jäsen Aleksi Niskanen jätti sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnosta erillään mielipiteen.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482
seija.meripaasi(a)hel.fi

§ 771

Kaupunginvaltuuston 6.11.2019 tekemien päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että kaupunginvaltuuston 6.11.2019 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

316 §, Nimenhuuto, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ei toimenpidettä.

317 §, Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Ei toimenpidettä.

318 §, Nuorten aloitteet 1.1. - 30.6.2019

Toivomusponnet kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

319 §, Kunnan asukkaan aloitteet 1.1.- 30.6.2019

Toivomusponsi kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

320 §, Kasvatus- ja koulutuslautakunnan varajäsenen valinta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi kasvatus- ja koulutuslautakunnalle sekä Taloushallintopalveluliikelaitokselle.

321 §, Käräjäoikeuden lautamiehen valinta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille ja Helsingin käräjäoikeudelle.

322 §, Omavelkaisen takauksen myöntäminen Oy Apotti Ab:lle

Kaupunginhallitus oikeuttaa kaupunginkanslian oikeuspalveluita allekirjoittamaan takauspäätöksen mukaiset takaussitoumukset.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote HUS:lle, Kauniaisten kaupungille, Keravan kaupungille, Kirkkonummen kunnalle, Tuusulan kunnalle ja Vantaan kaupungille.

Tiedoksi kaupunginkanslialle.

323 §, Hoplaxskolanin Lokkalantien yksikön perusparannuksen ja laajennuksen hankesuunnitelma

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle sekä kasvatus- ja koulutuslautakunnalle.

324 §, Meilahden Töölöntullinkatu 8 asemakaavan muuttaminen (nro 12598)

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, kaavamuutoksen hakijalle, Helen Oy:lle, Helen Sähköverkko Oy:lle, Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymälle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle sekä Turvallisuus- ja kemikaavirastolle (Tukes).

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle, kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle, kaupunkiympäristölle, asemakaavoitukselle, kaupunginmuseolle.

325 §, Oulunkylän Maaherrantien tonttien ja Jokiniementien varren puistoalueen asemakaavan muuttaminen (nro 12527)

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, kaavamuutoksen hakijoille, Helen Oy:lle, Helen Sähköverkko Oy:lle, Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymälle ja Liikenneviraston rautatieosastolle.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle, kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle, kaupunkiympäristölle, asemakaavoitukselle, kaupunginmuseon kulttuuriperintöyksikölle sekä Liikennelaitokselle.

326 §, Kaarelan Kaarelankuja 2 asemakaavan muuttaminen (nro 12589)

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, kaavamuutoksen hakijalle, Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymälle, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle (Vesihuolto), Helen Sähköverkko Oy:lle, Helen Oy:lle ja Museovirastolle (kulttuuriympäristön suojele).

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle, asemakaavoitukselle, kasvatus- ja koulutuslautakunnan liikuntajaostolle sekä kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielisellet jaostolle.

327 §, Kokouksessa jätetyt aloitteet

Aloitteet 12 - 15 kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö

11.11.2019

Asia/26

Sami Sarvilinna

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 772

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 45

kaupunginhallituksen jaostot

- konsernijaosto 4.11.2019
- elinkeinojaosto

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

lautakunnat ja niiden jaostot

- kasvatus- ja koulutuslautakunta
- suomenkielinen jaosto 5.11.2019
- ruotsinkielinen jaosto

kaupunkiympäristölautakunta 5.11.2019

- ympäristö- ja lupajaosto 7.11.2019
- rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

pelastuslautakunta

kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 5.11.2019

- kulttuuri- ja kirjastojaosto
- liikuntajaosto
- nuorisajaosto

sosiaali- ja terveyslautakunta 5.11.2019

- sosiaali- ja terveysjaosto

johtokunnat

- palvelukeskusliikelaitos
- taloushallintopalveluliikelaitos
- työterveysliikelaitos
- rakentamispalveluliikelaitos
- liikenneliikelaitos 7.11.2019

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta 7.11.2019

pormestari

apulaispormestarit

11.11.2019

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kaupunkiympäristön toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali- ja terveystoimiala

kaupunginkanslian viranhaltijat

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Henri Kähönen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
henri.kahonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Henri Kähönen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
henri.kahonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

11.11.2019

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 768, 769, 770, 771 ja 772 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 766 ja 767 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

11.11.2019

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

11.11.2019

Kaupunginhallitus

Jan Vapaavuori
puheenjohtaja

Jenni Björkstén
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Terhi Koulumies

Elisa Gebhard

Kaisa Hernberg

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 20.11.2019.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566